a ¶ Aut negligent· nota negligentiā ꝯpari volūtati·
b ¶ Coꝛrectōne· sed pone ꝙ aliquis laic9 iurauit se alio layco satisfa= cere post absolucōnez vult ei satisfacere corā seculari· iudice· nunqd iudex ecclesiasticus pt̄ ꝯgnoscere de ista satisfactōne· cū illa sit cā ciui lis ar· ex· de do= nac· int' uir· ꝛ ux· de prudentia ex de diu ꝗ· seruorū· c· ꝗ· ubi iudex eccia sticus de libertate siue de hereditate cognoscit et pnū ciat et iudex ecci= asticus de causa natiuitatis cog= noscit ex· qui filij sint le· c· lator·

um de vita discipuli sui de eius doctrina vt· C· adiuo· diu· iudic· nemi ni ꝛ sic domestica testimonia qñqꝫ admittūtur sic et pater phiber te stimoniū filio· xx· q· iij· pñs· sic et alias· ij· q· vij· cū pastoris et· ꝗ· e· q· manifesta· ij· q· i· deus omnipotēs·

Ca· xij·

Quidaꝫ cle rici pro= pria· id ē eccie et sacerdotis ·s· ꝓxi· q· i· in illo ·c· molita ·et· c· placuit· ꝗ· induxit clericos litigan= tes de rebꝰ ꝓꝓꝛijs sed quia dubitari possit· an possent clerici hrē ꝓꝓa i= deo ponit hāc cau sam in qua querit an clerici possint propria possidere et an possint res ecclesie alienare et an possint con= dere testamentuꝫ et vt h̄ et alia et cetera·

Questio prima·

Clericos· in hac p̄= ma que/ stione scilicet an clerici possint ha= bere propria· ꝗ· allegat ꝓ ꝛ ꝯtra· deinde etiā soluit in illo· ꝗ· cuꝫ· ꝗ et male· dic ergo ꝙ possint hrē ꝓꝓa nisi renūciauerit ꝓꝓꝛijs ꝗ· e· q· sint manifeste· sed hic nota ꝙ in p̄miti= ua eccia oīs cre dentes siue laici si ue clerici nl ꝓꝓꝛij possidebant· sed omnia erāt ꝯīa ꝑm ꝙ loquitur ꝗ· ·e· c· ij· et si qua ca pitula ꝯtrariū di= cūt· vel loquunt᷑ de cōsilio vel ꝑm tēpus p̄mitiue ec= clesie· vel de hijs qui tacite vel ex p̄sse renūciauerit ꝓꝓꝛijs·

Omnis· ab a/ dolescentia· in cle ricis expectantur ·xviij· anni et tūc q̄ritur an velint i seculo pseuerare· ut· s· di· xxviij· de hijs· in monachis· xiiij· ut· ꝗ· xx· q·

cuiusqꝫ maximi et maxime necessarij eoꝝ se ꝯuictu salutacōne oracōe ꝯs culo se ꝯtāminauerit· cū minoris pe nitētie medicina· societatis nr̄e par ticipacōne sortiatur· Eos vero qui aut spontanee ā negligenter incide= rit s̄b ea volumus discipline cohertio ne suscipi· vt ceteris metus incutiat·

Incipit cā xij·

Quida clerici ꝓ= pria relinquere nolūt· de suis et eccie rebꝰ testa mēta ꝯficiūt· de rebus eccie non nulla largiūt᷑· ¶ Modo p̄mū q̄ritur· vtꝝ liceat clericis ꝓꝓꝛiū hr̄e· ¶ Se cūdo an res eccie que ab eis date sūt possint ꝯstaē aliq̄ firmitate eis ꝗ eas acceperint· ¶ Tercio· si ante tps sue ordinacōnis qui nil hr̄e videbātur· et post ordinacōnē aliqua inuenisse noscuntur· an possint ea relinq̄re qui bus voluerint an non· ¶ Quarto· si de suis et eccie rebꝰ aliq̄ acquisiuis= se noscuntur· an vtꝝ ꝯmunit ac sin= gulariter eccie vel sacerdoti iure pro ueniat· ¶ Quinto si testamēta eis li= ceat ꝯficē· Q· I·

Clericos nichil possidē mul= tis auctoritatibus proba= tur· ¶ Ait enim toletanum ꝯsiliuꝫ·

Impuberes et adolescentes in vno ꝯclaui manentes ꝓbatissimo seniori deputentur·

Omnis etas ab adolescētia ad malum prona ē· Nichil incer= tius ꝗ vita adolescentiū· ob hoc cō= stituere oportet· ut si qui impuberes

aut adolescētes in clero existūt oīs in vno ꝯclaui atrij ꝯmaneāt· vt lu= brice etatis annos nō in luxuria sed in disciplinis ecclesiasticis agant de putati ꝓbatissimo seniori· quē ꝛ ma gistꝝ do ctrine et testē vite habeāt· Qd si aliqui ex hijs pupilli existunt· sacerdotali tutela foueātur· vt et vi ta eoꝝ a crimibus intacta sit et res eoꝝ ab iniuria impioꝝ· Qui autem hijs p̄ceptis resultauerint monaste= rijs deputent᷑· vt vagantes anime ꝛ sup̄be seueriori regula distringant᷑·

¶ Item clemens i epistola quarta·

Dn̄ibꝰ clericis omnīs ē vita fuāda

Dilectissimis fratribꝰ ꝛ ꝯdisci pul' iherosolimis cuꝫ carissimo fratre iacobo et coepiscopo habitā tibus clemēs epūs Communis vita omībꝰ est necessaria ffēs· ꝛ maxime hijs qui deo irreprehensibiliter mili= tare cupiunt et vitā aplꝛoꝝ eorūqꝫ discipuloꝝ imitari volūt· Cōmūius enim vsus omniū q̄ sunt in h̄ mundo omībꝰ esse hoībꝰ debuit· sꝫ p iniqui= tatē alius dixit hoc esse suum ꝛ alius istud· et sic inter mortales facta est diuisio· Deniqꝫ grecoꝝ quidā sapi= ētissimꝰ h̄ ita sciens esse ꝯmūia debē ait esse amicoꝝ omnia· in omnibus aūt sunt sine dubio et ꝯiuges· et sic nō pt̄ diuidi inquit aer neqꝫ splen= dor solis· ita nec reliqua que ꝯmunit omībꝰ data sunt ad hn̄dum diuidi debere sꝫ habēda esse ꝯmunia· Vnde et dominꝰ p ꝓpham loquitur dicēs· Ecce ꝗ bonū et quā iocundū ꝛ tliq̄ Istius enī ꝯsuetudinis more retēto etiā apl̄i eorūqꝫ discipuli vt p̄dictū est vna nobiscū et vobiscū ꝯmunem vitam duxerūt· Vt enī bene nostis e= rat multitudinis eoruꝫ cor vnum et anima vna nec quisqꝫ eoꝝ aut no= strꝝ de hijs q̄ possidebat aliquid suuꝫ esse dicebat sꝫ omia nobis et illis e= rant ꝯmunia nec quisqꝫ egens inter nos· omes enī qui domos vel agros possidebāt vendebāt eos et p̄cia eoꝝ et reliquas res q̄s habebant offere= bāt ponētes ante pedes apostoloꝝ·

¶ Pupilli h̄ de lai cis loquit᷑ q̄ sunt ꝯmēdati eccie vt pupilli orphani· vidue· liberti mise rabiles persone ta les spectant ad iu diciū ecclesiasticū ut lxxxvij· di· c· i· et· ij· et· C· qñ im= perator inter pu· et viduā ·l· vnica ·ꝗ· ꝙ si pupilli· et xvi· q· i· ḡnaliter· que h̄ ꝓ ꝯtrario signātur· sed dic tutela id ē ꝓtecti one· Io· credo ꝙ sint d' foro vtriusqꝫ ·b· vnde eccia tales tueri id est nutrire nō tenet᷑· sed tueri id ē ꝓ= tegere tenetur·

Dilectissimis ·vi· rōnibus ꝓbat omnia esse ꝯmūia· ꝛ nō· ꝙ pa pa h̄ se postponit sic postponit᷑ ·s· xcvij· di· victor·

¶ Omni· vnde tullius dulcissima rerū possessio cō= munis est· et dicit ph'us· quietissime viuerēt homies si de medio sublata essent meuꝫ ꝛ tuū

¶ Per iniquita tem· id ē p ꝯsuetu dinē iur' gentium equitati naturali ꝯtrariā ne sit ꝯtra ·s· di· viij· c· i· vel p iniquitatē id est p sollicitudinē vt ibi facite vobis a/ micos de mamo= na iniquitatis vel de pecunia que p sollicitudinem est quesita· xiiij· q· v· ·ꝗ· sed hoc·

¶ Et ꝯiuges· n̄ q̄ ad vsum car= nis· sꝫ quo ad vsū obsequij· vl' quo ad dilectōem· et ē ar· ꝙ verbū ḡna le ḡnaliter intelli gendū est· xix· di· si romanoꝝ·

¶ Aer ꝯīs· s' quo ad vsum· vt insti· d' rerū· diui· ·ꝗ· i· sed quo ad vsū edificādi cuiꝰ est solum eius est aer vsqꝫ ad celū· ut· ff· qd vi· aut clam· l· vlti· in fi· potest enī edifica/ re homo ꝙ alte velit dū tn̄ nō accedat visitatū modū altitudinis· vt ·C· de edific· p̄· l· i·

o ¶ Cor vnum et anima vna· id est vt sint vniti vinculo caritatis·

¶ Probatissimo· pupillus enī apud tales educari dꝫ· q̄ nō ·i· illud insidientur eius pudicicie· ff· vbi pu· edu· d· l· pen· vel dic seniori id est p̄sbro· lxxxiiij· di· porro·

g ¶ Testem· nota mḡrm phibere testimonium de vita discipuli sui de eius doctrina

p ¶ De hijs q̄ possi= debant· ꝗ aliquis pt̄ possidere rem cuius nō po= terit habere ꝓꝓꝛietatem· ar· ꝯtra· ex· de p̄scrip·

cauſam· ſed dic· poſſidebant id eſt detinebant ſicut ſeruus d: poſſidere
·ff· de acquire· poſ· q ſeruus
a ❡ Et ſaphira· ī· xxiij· q· viij· legi et· c· petrus· b ❡ Propter pecca/
tum· propter peccatum moritur quis citius vt xxiij· q· iiij· ea vindicta
c ❡ Nec recordacōne· alias retractacōe· =viij· q· i· ſic em̄· vitet tñ
d ❡ Precipimus· id ē monemus· ſile· xx= q h fuit p̄ceptū et qr p̄=
mitīua eccīa h po
tuit p̄cipe ſic ↄti=
nētiā· ſ ſi h hodie
p̄cipetur deforma
ret ſtatum eccīe
vniūſalis qd ñ de
bet eſſe· i· q· vlti·
⁊ ſi illa· vel dic q
p̄ceptū erat eis q̄
tūc renūciauerūt
ꝓpriis non aliis·
xvij· q· i· c· i·
e Neceſſaria· id
eſt vtilis et
honeſta·
f ❡ Clauſtra· idē
d: de con· di· v· in
oībꝰ· s· di· xxx/
ij· p̄ter h·
g ❡ Officine· s·
di· xxxij· ſi q̄ vero·
ↄtra· s· i· q· ij· ſacē=
dos ↄt̄· ī· e· qr tua·
ſed ibi loquit de
eccījs colligiatis
h nō· vel ↄſuetu
do diūſarū eccīaꝝ
ſoluit ↄtrariū· ſed
ibi ſoluitur·
h Nulla· ī atrio
id eſt in ci=
miterio quod ha
bebit· xl· paſſus ī
circuitu eccleſie
maioris· capelle·
xxx· ut· ī· xvij· q· ii=
ij· ſicut antiq̄tus·
ſic pallaciū impa=
toris nō eſt priua
toꝝ parietibꝰ co
artādū· C· de opi·
pub· quicūq·
i Clericꝰ· imita
tur· ar· a no
minis interpreta/
tiōe· ut· xvi· q· i· ſi
cupis· nomia em̄
debēt eſſe coſona
rebꝰ· iſti· de dona·
·§· eſt et aliud
k ❡ Si aurū· ñ tñ
eſt pcc̄m hrē di=
uicias ſi aſſunt bo
na opa· ut xxx· di·
h ſcripſimus· ſed
tūc eſt pcc̄m cum
ꝓpter eas iuſticia
deſeritur· ut ī· e·
habebat· vel cū
homo in eis ſpem
ſuā ponit· ut· viij·
·q· i· ſūt in eccīa·
l ❡ Et funiculꝰ·
funiculꝰ h d: mē
ſura quedam qua
diuidebatur here
ditas poſt funus
defuncti ſecundū
illd funes recide=
rūt michi in p̄cla
ris· ⁊ d: a funere·
m ❡ Nō accipio·
monachus tñ ſuc
cedit in hereditate=

ſicut nobiſcū quidā veſtrum cog=
nouerūt et viderūt· et diuidebāt ſin
gulis ꝓut cuiq opus erat· Anani=
as aūt vir auſterus et ſaphira vxor
eius quia mētiti ſunt apl'is d p̄cio a
groꝝ ſuoꝝ quos vendiderant nob
preſentibus in ↄſpectu omniū aſtan
tiū a ↄſpcū omniū aploꝝ ꝓpter pec
catū eoꝝ et mendatiū qd fecerunt
mortui dlati ſunt ambo· Cetera q̄ d
talibus ↄgnouimus et vidimus nec
recordacōne nec demonſtracōe dig
ſunt· q̄ ꝓpter h vobis cauēda māda
mus et doctrinis et exemplis aploꝝ
obedire p̄cipimus· qr hij qui manda
ta eoꝝ poſtponunt non ſolum rei ſed
eē extorres dei fiūt· q̄ nō ſolū vob ca
uēda ſ et oībꝰ p̄dicanda ſūt· Vñ
ↄſiliū dantes vr̄am prudentiam hor=
tamur· ut ab apl'icis regulis non re=
cedatis ↄmunē vitā ducētes· ⁊ ſcrip
turas ſacras recte intelligētes· que
bñ nouiſtis adimplere ſatagatis·
❡ Itē eugeniꝰ papa et leo nouꝰ·
Iuxta eccleſiam clericoꝝ clauſtra
Neceſſaria etenī constituātur
res exigit vt iuxta eccleſiam
clauſtra ↄſtituātur· in quibꝰ clerici
diſciplinis eccleſiaſticis vacēt· Ita
q oībꝰ ſit vnū refectoriū aut dor=
mitoriū ſeu cetere officine ad vſus
clericorum neceſſarie· Miniſtri vero
poſt epm ſup eos eligantur· quoruz
vita et doctrina illos potius exornet
quā dehoneſtet ❡ Nec in atrio eccle
ſie alia edificia niſi clericoꝝ ponāt·
❡ Vnde nicolaus papa·
In atrio eccīe ñ clicoꝝ edificia ponāt·
Nulla edificia alia in atrio ec=
cleſie ponātur niſi tm̄ clicoꝝ·
❡ Itē iero· ad nepotianū· Clericꝰ
nichil ſeclaē poſſidat
Clericꝰ
qui xp̄i ſeruit eccīe interp̄tet
primū vocabulū ſuū· et nois diffini=
tione ꝓlata nitatur eſſe quod dicit·
Si em̄ cleros grece ſors latine ap=
pelatur· ꝓpterea dicūtur clerici qr d
ſorte ſunt dn̄i· vel qr ipē dn̄s ſors id
eſt ps clericoꝝ eſt· et qr vel ipē pars
dn̄i eſt vel dn̄m partē h· talē ſe ex=
hibere deb vt ipē poſſideat dn̄m et
ipē poſſideatur a dn̄o· Qui dn̄m poſ=
ſidet et cū ꝓpha dicat pars mea do=
minus· nil extra dn̄m hrē pt· Qd ſi

quippiā aliud habuit p̄ter dn̄m· ps
eius nō erit dn̄s· Vbi gr̄a· ſi auꝝ ſi
argentū ſi poſſeſſiōes ſi variā ſuppel
lectilē cū iſtis ptibꝰ dn̄s non digna
tur fieri ps eiꝰ· Si autē ego ſum ps
dn̄i et funiculus hereditatis eiꝰ· nō
accipio ptē inter ceteras tbꝰ· ſ q̄i
leuita et ſacerdos viuo de decimis et
altari deſuiēs altaris oblacōe ſuſtē
tor· hn̄s victū ⁊ veſtitū hijs ↄtētus
ero ⁊ nudā crucē nudꝰ ſequor
❡ Itē amb· d fuga ſecli· Nichil p̄
ter deū habeat q̄ ī eius ſortē eligit·
Cui portio deꝰ eſt nichil d cu
rare ñ deū· ne alteriꝰ īpediatur
neceſſitatis munē· Qd em̄ ad alia of
ficia ↄfert· h religionis cultui atq
huic nr̄o officō dcerpit· h em̄ ē vera
ſacdotis fuga abdicacō domeſtico=
rū ⁊ q̄dā alienacō cariſſiōꝝ vt ſuis
ſe abneget q̄ ſuire do agēit· ❡ Itē
iero· ad q̄dā ſuū leuitā d duobꝰ gn̄i
bus hoim· Clericis et deo deuotis
nec cauſas agē nec aliq̄d ꝓpuz hrē
Duo ſunt gn̄a xp̄ianoꝝ licet·
Eſt aūt vnū genus qd manci
patum diuino officio et deditum cō
templationi et orationi ab oīi ſtre
pitu temporaliū rerum vacare con=
uenit· ut ſunt clici ⁊ deo duoti· ſ· ↄū=
ſi· Cleros em̄ grece latine ſors· inde
hmōi homines vocātur clerici id eſt
ſorte electi· Omes em̄ deus in ſuos
elegit· Hij nāq ſunt reges id ē ſe ali
oſq ſuis vtutibꝰ regētes· et ita in
deo regnū hn̄t et h deſignat corona
capite· Hanc coronā hn̄t ab inſti=
tutione romane eccīe in ſignū regni
qr ī xp̄o expectat· Raſio vero capitis
eſt temporaliū omniū depoſitio· Illi
enim victu et veſtitu ↄtenti nullā int
ſe ꝓprietatē habētes debent hrē oīa
ↄmunia· Aliud vero genus ē xp̄iano
rum vt ſunt laici· laos em̄ grece la=
tine populus eſt· Hijs licet tempora
lia poſſidere ſ non niſi ad vſum· Ni=
chil em̄ miſerius eſt q deum ꝓpt nū=
mum ↄtemnere· hijs ↄceſſu ē vxorē
ducē terrā colē· int viꝝ ⁊ viꝝ iudi=
care· cās agē oblacōnes ſup altaria
imponē· decimas reddē ⁊ ita ſaluari
poterīt· ſi vicia tñ bn̄ficiēdo euitaue=
rint· ❡ Itē gg· aug· angloꝝ epo·
Clerici nichil ꝓprium poſſideant·

tem· ut· xix· q· iij· non liceat· et eccīa nomine eius recepit· ut xviij· q·
·i· c· i· vnde ouidius· alterius ſubtrahat alter amor·
n ❡ Inter ceteras· ſi ſingularit et eſt ar· q clerici non debent partiri
hereditatem cum fratribus
o Cui neceſſitatis· id ē ſollicitudinis· p ❡ Decerpitur· id ē ſbtrahi
tur· ſic· xcix· di· ecce· q ❡ Abdicatio· quo ad carnalem affectio=
nem vel copulā·
r Duo ſūt· ſcz
ↄūſi· ↄuer=
ſi oēs dn̄r eccīaſti
ce pſone· ut· xvij·
·q· iiij· quiſquis·
et v̄berās talē in=
cidit in canonem
ex̄ de ſen· ex· non
dubiū· et hn̄t ha=
bitū illoꝝ cū qui
bus ↄuerſant ut
·xvi· q· vij· in no/
ua ⁊ ſ ↄūſi h di=
cāt deo deuoti nō
tñ tenentur ↄtine
re nam quidā ta=
liū ꝓfitēt quidā
nō vt· xxvij· q· i·
vt lex· naz acoliti
ſūt eccīaſtice per
ſone· et tñ non te=
nentur ↄtinē· Itē
ſ tēplarij ſint ec=
cleſiaſtice pſone
tamē pn̄t mouere
arma ex pmiſſio=
ne eccleſie·
s ❡ Virtutibꝰ· re
gentes·
t ❡ Depoſitō· s·
di· xxiij· ꝓhibete·
et capilli qui re=
manēt deſignant
q aliqua debemꝰ
retinere ad ſuſtē=
tationem·
u ❡ Proprietatē·
rerū eccīaſticarū·
tñ bn̄ ↄcedenduz
eſt q clericus ſit
dn̄s fructuum col
lectoꝝ ſ licz ꝓpe
tas fructuum ſua
ſit tñ nō pt eaz in
morte eius alicui
largiri rōe teſti ī
tuitu elimoſiē ſic
niſi h heat eccīe
illius ↄſuetudo ut
ex̄· de teſta· ad h·
ſicut heres licz ſit
dn̄s rerū quas te
net p ſidei ↄmiſ=
ſū reſtituē alij tñ
nichil pt inde alie
naē· ff· ad trebel·
deducta· §· vlti· et
·l· cū q̄dā· §· ſi q̄s·
x ❡ Ad vſū ꝓhi
betur etiaz laicis
ne ſuēt pecuniaz
ut xlvij· di· ſic hij·
h ideo ne q̄s in a=
uariciā incidat a=
lias bn̄ ſ· qr nō d
bet q̄s oīa bona
ſua ſtatī effūdē·
ut· xlvi· di· nō ſa=
tis· et dic non
ad vſū id non ab
vſū· bene em̄ pn̄t
hrē ꝓprium·
y ❡ Oblationes·

imo ꝑcipitꝰ eis oblationes dare vt xvi·q·i·ſtatuimus ⁊·de cō·di·i·oīs xpianus· ·ꝰ monachus epus factus non poteſt habere ꝓ

Q Via tua·ſeorſu· prium ſed ſi hereditas aliqua deuoluitur ad eum erit eccleſie vt xviij·q·i·c·i·in fi·

b ¶ Si qui vero·s·xxxij·di·ſi qui vero·et·c·placuit·hꝰ hodie nō tenet extra de cleri·ꝯiug·Jo·et·c·i· c ¶ Vxores·ſi ſunt clerici ꝰ conuiunt cū alijs·ue·s·e· neceſſaria qꝺ eſſet in honeſtum in vxorato Jtē cā tabūt ne cū clericis qꝺ videtꝰ ꝗre eīn aliter ꝑcipiēt ſtipendia·et qꝺ hꝰ dr ſpēale ē in anglicis·nec enim ſimul habebit quiſ eccīaſticū bñficiū et vxorē extra de cleri·ꝯiu·c·i·et·c· Jo͞hes·

b ¶ Et ſub eccīaſtica·hꝰ ptꝫ ꝙ ſi aliquis in minoribꝰ ordibꝰ cōſtitutus ducat vxorē nō tñ pt more laicorū viuē nec pt ꝯueniri corā ſeculari iudice nec v͛berari ſine ſacrilegio·ut ·xx·q·iij·eos·et lxxxi·di·dcm·Jo· qꝺ falſū eſt ut extra de cleri·cōiu· Jo͞hes·bar·

e ¶ Portionibꝰ· id eſt dandis decimis·monachi eīn et ꝯiter viuētes nō dant decimas uc·⁊·xvi·q·i· decimas·extra de deci·fraternitatē·

f ¶ Qꝺ ſupē·videtur ꝰ ꝙ ſi aliqs ita paup eſt ꝙ ei non ſufficiāt ſua vidr ꝙ nō teneatur dare decimas q: nullo ꝑcepto ſibi aliquis tenetur ſubtrahere neceſſaria·ut lxxxvi di·non ſatis in fi· qꝺ non ē verū·

S Cimus·eſt pollicitus· nota ꝙ ex nuda pollicitacōe quā quis facit deo pt ꝯueniri·xxij·q·v· ·c·iurameti·ſic ex nuda pollicitacōe facta reipublice ut·ff·de poll·l·i· et vlti·

¶ Aut fidem·hꝰ vidr vrbanus ſoluere qōem aug· vi·q·i·c·quero·in fi·dicūt tamē qui dā magis puniendū illū qui ſp fuit infidelis ꝙ illum qui qñqꝫ fuit bonus·nam iſtius opera qñqꝫ viua fuerūt·tamen hec lrā ꝯtradicit eis·

Q Via tua fraternitas monaſterij regulis erudita ſeorſuꝫ nō debet fieri a clericis ſuis i eccleſia anglorum que auctore deo nup ad fidem ꝑducta eſt·hanc debet inſtruere ꝯſacōeꝫ q̄ i inicio fuit ptribꝰ nr̄is in quibꝰ nullus eoꝝ ex hijs q̄ poſſidebat ꝓpriū hēbat·ſꝫ illis erant oīa ꝯmunia·Si qui vero ſunt clerici extra ſacros ordines ꝯſtituti q̄ ſe non pn̄t ꝯtinē ſortiri vxores debēt ⁊ ſtipēdia ſua accipe exterius·et q: de eiſdem patribꝰ nouimꝰ ſcriptuꝫ quod diuidebāt ꝓut cuiqꝫ opus erat·De eoꝝ qꝫ ſtipēdio cogitādum atqꝫ ꝓuidendū eſt et ſub eccīaſtica regula ſunt tenēdi vt bonis moribꝰ viuāt· et canēdis pſalmis inuigilent·et ab oībꝰ illicitis cor et linguā et corpꝰ deo auctore cōſeruēt Cōmunit aūt viuētibꝰ iam de faciēdis porcōibus vel exhibēda hoſpitalitate et adimplenda miſcďia a nobis quid erit loquendū·cū oīne qꝺ ſup eſt neceſſitatibꝰ in cauſis pijs ac religioſis erogandum eſt dn̄o magiſtro omnibꝰ dicēte·qꝺ ſupeſt date elimoſinaꝫ et omnia munda ſunt vobꝭ· ¶ Jtē vrbanus papa omnibꝰ catholicis·

S Clericis oīa ꝯmūia eſſe debēt·

S Cimus vos non ignorare fratres ꝙ hactenus vita cōmūis inter oēs xpianos viguit et adhuc gratia dei viget·et maxime inter eos q̄ in ſorteꝫ dn̄i ſunt electi id ē clericos ſicut in actibꝰ apłoꝝ legitur·Multitudinis aūt credētiū erat cor vnū ⁊ aīa vna nec q̄ſquā eoꝝ ā noſtrum de hijs q̄ poſſidebant aliquid ſuum eſſe dicebat et erant illis oīa ꝯmuīa et infra·quicūqꝫ vēm ꝯmunem vitā ſuſceptā hꝫ ⁊ vouit ſe nil ꝓpriuꝫ hr̄e videat ne pollicitacōeꝫ ſuā irritā faciat·ſed hoc qꝺ dn̄o eſt pollicitus fideliter cuſtodiat ne damnationeꝫ ſꝫ premiuꝫ ſibi acquirat·qm̄ ſanctiꝰ ē non vouere quā votum ꝑ vt melius poteſt non ꝑficere·Grauius eniꝫ puniuntur qui votuꝫ fecerunt aut fidē ꝑceperūt et votum non ꝑfecerūt ā in malis vitam finierūt·ꝙ illi qui ſine voto aut fide mortui ſunt et tñ bona egerūt oꝑa· ¶ Jtē aug·in ſmone de ꝯmuni vita clericoꝝ· ¶ De eodē

N Olo·aug·fecerat tres ꝯſtitutiones·ꝑma fuit ꝙ clerici nō poſſēt hr̄ē ꝓpria·ſed illa male ſeruabatꝰ·et quia plurimi erāt trāſgreſſores ideo reuocauit eā ut·⁊·e·certe·tercio de cōſenſu clericoꝝ ſuoꝝ ꝯfirmauit ꝑmā ꝯteſtōnem ut in hꝰ capitulo· k ¶ Negligit·xi·q·iij· ſenti·ꝯtra ſed ibi ſolutū ē· l ¶ Aurū·lxxxi·di·fratrem·

m ¶ Qui loquitꝰ de illis qui ante retractacōeꝫ renūciauerāt ꝓprijs·

N Olo vt aliquis de nobis inueniat male viuēdi occaſioneꝫ·ꝓuidemus eñi bona vt ait apłs non ſolum corā deo·ſꝫ etiā omibꝰ hoibꝰ ꝓpter nos ꝯſciētia nr̄a nobis neceſſaria eſt ꝓpter vos fama nr̄a nō polluí ſꝫ pollere debet in nobis Due res ſūt·ꝯſciētia ⁊ fama·Cōſciētia nccīa eſt tibi·fama ꝓximo tuo·Qui fidēs ꝯſciētie negligit famā ſuā crudelis ē et infra·Nulli licet i ſocietate nr̄a hr̄e aliquid ꝓpriū·ſi forte aliqui habent nulli licet·ſꝫ qui habuerint faciūt qꝺ nō licet·Et poſt pauca·Enthecā hr̄e nō licet·Nō eſt epoꝝ ſeruare auꝝ ⁊ a ſe reuocare medicātis manū·Cotidie tā mlti petūt tā multi gemūt tam multi inopes nos interpellāt vt plures triſtes relinquamꝰ· q: qꝺ dare omibꝰ poſſimus non habemus·nō habeamꝰ ergo enthecaꝫ Et infra·Qui habuerit ꝓprium vel habere voluerit·et de ꝓprio viuere ⁊ ꝯtra ꝑcepta iſta facere paꝝ ē vt dicam non mecū manebit ſꝫ nec clericꝰ erit·Dixerā eñi et ſcio me dixiſſe vt ſi nollēt ſuſcipe etiā ſocialē vitaꝫ mecū nō ilꝉ tollerē clericatū·ſeorſuꝫ manerēt ſeorſuꝫ viuerēt·Malui eñi hr̄e vel claudos ꝙ plangē mortuos· Quicūqꝫ eñi ipocrita eſt mortuꝰ eſt quomodo ꝰ quicūqꝫ voluiſſet extra manere et de ſuo viuere nō tollerē ei clericatuꝫ·ita mō q: placuit eis deo ꝓpicio hec ſocialis vita·quiſquis enim cū ipocriſi vixerit·quiſquis inuentus fuerit hn̄s ꝓprium·nō illi permitto facere inde teſtamentū·ſꝫ delebo eum de tabula clericoꝝ· ¶ Jtē

Q Vi ñ vult mecuꝫ manē ⁊ i ꝯui viuē hēat libtatē·ſꝫ videat vtꝝ hr̄e poſſit felicitatis hereditatē·

¶ Jdē Nō licꝫ aliq̄d hr̄e hijs q̄ ſuiſ renūciāt ⁊ ꝯmūiter viuere ſpōdent·

N On dicatis vos hr̄e aliq̄d ꝓpriū ſꝫ ſint vobꝭ omia ꝯmunia et infra·Quicūqꝫ aūt fuerit ꝓgreſſus i tātū malū ut occulte litteras ab aliquo vł qꝺlibet munꝰ accipiat ſi hoc vltro ꝯfitetur parcatur ei ⁊ oretur ꝓ eo ſi aūt deꝑhendit atqꝫ cōuincit ſm arbitriū epi vel pr̄bri vel prepoſiti ꝰuius emendetur·et infra· Cū huius nr̄e ꝯgregacōis frēs non

n ¶ Dixeram·in ſcďa cōſtitucōne quā fecerat·

o ¶ Nō tollerem·id ē nō ꝑcluderem eos fieri clericos·

p ¶ Claudos·q: adhuc tēpalibus nō renūtiauerant·

q ¶ Mortuos·id ē q̄ renūciauerant ꝓprijs et tñ volūt hr̄ē ꝓprium·

N On dicatis·ex̄ d accuſa·ex pte·ex̄ ne cle· vel mo·non magnopere·

¶ Poſſidē·nūquid paupi fame morienti tenētur ſubuenire ſine licētia·ita·nec obſtat·i·q·i·nō ē putāda·q: in hꝰ caſu q̄libet ei ſubueniatres eīn que nobis ſupabūdāt pauperū ſūt ut xlvij·di·ſic hij·ſi aūt in ſcolis eſt de licentia abbatis agere pt et mutuare·ſicut ſiliuſfamilias ut C·ad mac·l·ul· ·ff·d iud·ſi longius ꝰ·ſiliuſfamiliaſ ar·extra d of·iud·del·ꝑterea·ff· de iur·o·iud·l·ij· ꝰ nūquid veſtis ē ſua quam hꝫ·vel nūquid dr poſſidere res tpales· nō vidr·q: veſtis qua ſp vtitur ſeruus de peculio domini ē·ff·de peculio·ad veſtimētū· ſed ſeruus nō poſſidet ea q̄ ſunt in peculio·ut·ff·de acquirē·poſſe·ꝙ ſeruus·Jtem qui ab alio poſſidetur ipe nichil poſſidet·ut·ff·d adult· ſic eueniet·ſed dicas ꝙ ex ꝑmiſſione prelati ſui pn̄t poſſidere·ut extra de ſtatu·mo· ·c·monachi·⁊ nota ꝙ monachus rōe ꝯtractus nec agē pt nec ꝯueniri ſic ille q̄ ceſſit bonis·ut·ff·de arbit·Jtē ſi vnus·in ꝑncipio·ſed de hꝰ notaui·xi·q·i·de pſona·Jtē cū monachus dicatur ſeruus·ut liiij·di·

multos·§ non hꝫ liberum arbitriū· ut· xxxij· q·iij·c· vnico·nec eñ vel le videt᷑ q̄ ex neccitate obtpat·ff·ꝺ reg·iur·l·velle· Item agē non poteſt ꝺ iniuria·ſibi illata·ħ tñ eius ꝑlatus pt agere niſi prelatus abſit· nec reliq̄rit ꝓcuratorem ad inſtar filij familias·ff·ꝺ iniur·ſed ſi in ius ·§·ait pretor·

¶ Sine ſupioris ·ex̄ ꝺ of· iuꝺ· orꝺ· q̄nto ·hꝫ tñ ius eligēdi ⁊ ius accuſādi ſuū abbatē ⁊ illꝺ pñt facere ſine licentia abbatis·q꞉ h̄ a iure eis ↄceditur: ex̄ de acuſa·ex pte·

Exēpluꝫ· ab hinc oſtendit q̄ eccīa poſſit hrē ꝓprium·

¶ Fures· occultos pcoīres· ſiſe xxxiij·q·iiij· tu bonus·extra de tēp· orꝺ·c·vlti·

Expedit· ſed ↄmunes ·q̄ritur quis ſit dñs reꝝ eccīaſticaꝝ· nūquid paupes eſſe dñr dñi· ar ·q̄ ſic·xvi·q·i·quoniam quicquid ·pt dici q̄ eccīa ſit domina ut xvi·q·iij· inter memoratos ſicut hereditas ē dña ut·ff·de acq̄re·do· hereditas· alij dicunt q̄ ipe deus· ut·ī·e·q·ij· qui xp̄i· et ·c·qui abſtulerit· vl' dic dñiū eſſe apꝺ clericos ſic̄ dñiū rerū vniuerſitatis ē apud ciues inſti· de rerum diuiſi·§· vniūſitatis· dñr etiaꝫ paupes dñi q꞉ inde ſuſtentantur·

Cū ꝓpoſit9· et ↄfirmatus·naꝫ ante nō pt admiſtrare niſi ſit remotus vt ex̄· de elec·q̄ ſic̄ · in pte decīſa· melius ī·c· nichil eſt in fi·

¶ Si ſcirent ·ſi· vij·q·i· ois q̄· ar· bonū ꝓ illis qui ſuis renūciauerūt qꝺ ſꝑ ꝓſumitur illos iuſtam cauſā fouē. et eſt bonuꝫ ſi·ex·de no·op·nūcia·c·ij·

ſolū facultatib9 ſꝫ volūtatib9 ꝓpijs i ipā ordinis ſuſcepcōne renūciauerint ⁊ ſe ꝑ ꝓmiſſaꝫ obediētiā penit9 alioꝝ volūtati et impijs in xp̄o ⁊ ꝓ xp̄o ſubdiderint certū ē eos nil habere poſſidere dare vel accipe ſine ſuperioris licētia ꝺbere Nꝺ ſi ꝓpinqu9 vel amicus vel quilibꝫ fratruꝫ cuiq̄ aliquid offerre voluerit·p̄mo quideꝫ p̄ori inſinuetur et ſic ſuſcipiat̄ ſi ipſe mandauerit·de quo tamē nichil fiat aliud niſi qꝺ priori placuerit

¶ Idem ¶ De eodem·

Exemplū dñi accipite ↄuerſantis in terra· Quare habuit loculos cui angeli miniſtrabant·niſi q꞉ eccleſia ipius loculos habitura erat· Quare furē admiſit·niſi vt eius eccleſia cū patitur fures tollēt· ¶ Itē ꝓſper·

Eccīe ꝑpoſiti earūde reꝝ diſpēſatores efficiūt

Expedit facultates eccīe poſſideri · et ꝓprias pfectōis amoē ↄtemni·Nō eñ ꝓprie ſunt ſꝫ ↄmunes eccīe facultates· et ideo quiſquis oīb9 q̄ habuit dimiſſis aut venditis ſit rei ſue ↄtēptor· Cū ꝑpoſitus factus fuerit eccīe·oīm que habet eccīa efficit̄· diſpenſator· Deniq̄ ſanct9 paulin9 vt ipi meli9 noſtis ingētia predia q̄ fuerunt ſua vendita paupibus erogauit·ſed cum fact9 eſſet ep̄us non ↄtēpſit eccīe facultates· ſꝫ fideliſſime diſpenſauit· Quo facto ſatis oſtenditur et ꝓpria ꝓpter perfectionem ꝺbere contemni·et ſine impedimento perfectiōis poſſe eccīe facultates q̄ ſunt ꝑfecto ↄmunia poſſidere· Quid ſanctus hilari9 nōne et ipe oīa ſua aut parētib9 reliq̄t aut vēdita pauperib9 erogauit· Is tñ cum merito ſue pfectōis fieret eccīe arelatēſis archiep̄us· q̄ illa tūc habebat eccīa nō ſolū poſſedit·ſꝫ acceptis etiam fideliū numeroſis hereditatib9 ampliauit· Itaq̄ hoīes tā ſeculariū quam diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſine ambiguitate doctiſſimi ſi ſcirēt res eccīe debere ↄtēni · nūquā eas debuerāt ſuſcipere q꞉ oīa reliquerāt· ¶ Item gregorius Felici ep̄o de acropoli·

Dyaconi vel q̄libet religioſe pſone regl'arē vitā ducē cogantur

Quoniā venina vixētina et blādina eccīe tibi in vicinio ſunt ↄſtitute· ꝓpterea fraternitati tue eoꝝ ſolēnit̄ opam viſitacōis iniūgim9·illꝺ p̄ oibus ↄmonētes· vt vbicūq̄ p̄fataꝝ eccīaꝝ ſiue dioceſuꝫ vel diaconi vel religioſe pſone inuēte fuerint diſtricte ac canonice viuāt· ¶ Itē melchiades papa· Quare p̄ſidia fideliū hodie ab eccīa nō alienentur·

Futurā eccleſiā in gētib9 apl'i ꝑuidebāt· Idcirco p̄dia in iudea minime ſunt adepti·ſꝫ p̄cia tantūmodo ad fouēdos egētes· At vero cum intra turbines ⁊ aduerſa mūdi ſucreſcerēt eccīe ad hoc vſq̄ peruenit vt non ſoluꝫ gentes ſꝫ etiaꝫ romani p̄ncipes qui totius orbis monarchiā tenebāt ad fidē xp̄i et baptiſmi ſacramenta ↄcurrerēt· E quib9 vir religioſiſſimus ↄſtantinus primus fidē veritatis patenter adeptus·licentiam dedit ꝑ vniuerſum orbem ſuo de gētib9 impio non ſolū fieri xp̄ianos ſꝫ etiam fabricādi eccīas et p̄dia ↄſtituit tribuēda· Deniq̄ idem p̄fatus princeps donaria in mēſa cōtulit et fabricā tēpli prime ſedis beati petri inſtituit · adeo vt ſedem imperialem relinqueret·et beato petro ſuiſq̄ ſuceſſorib9 profuturā ↄcederet· Ideꝫ vero preſidens ſancte ſinodo q̄ apud nicenā ↄgregata eſt cum querelam quorundam ꝓſpiceret corā ſe ꝺferēdā ait· Vos a nemine diiudicari poteſtis q꞉ dei ſolius iudicō reſeruamini Dij etenim vocati eſtis et idēco non poteſtis ab homib9 iudicari· Ab illo eteniꝫ tp̄e et deinceps viri religioſi non ſolum poſſeſſiones ſꝫ ⁊ p̄dia que poſſidebāt· ſꝫ etiam ſemetipos dño ↄſecrarūt edificātes baſilicas in ſuis fundis in honore ſcōꝝ martiꝝ per ciuitates ac monaſteria innumera i quib9 cetus dño ſuientiū ↄuenirent

¶ Itē vrbanus papa· Querit̄· quare i p̄mitiua eccīa p̄dia vendebātur·

Videtes aūt ſūmi ſacerdotes ⁊ alij atq̄ leuite ⁊ reliqui fideles plus vtilitatis poſſe cōferre ſi hereditates et agros quos vendebāt eccleſijs quibus p̄ſidebant ep̄i traderēt eo q̄ ex ſumptib9 eoꝝ taꝫ preſentib9 q̄ꝫ futuris temporib9 plura et elegantiora poſſent miniſtrare fidelib9 ↄmunem vitam ducētibus quā ex p̄cio ipoꝝ· ceperūt p̄dia et agros quos vendere ſolebant matricib9 eccījs tradē ⁊ ex ſūptib9 eoꝝ viuere· Ipſe vero res inditione ſingulaꝝ parrochiaꝝ epiſcoporum qui locum tenent apl'oꝝ erant et ſunt vſq̄ adhuc· et futuris ſemꝑ debent eſſe temporib9· ex q̄bus ep̄i ⁊ fideles deſpēſatores eaꝝ omib9 cōmuni vita degere volētib9 miniſtrare cūcta neceſſaria debēt ꝓ vt meli9 potuerint·ut nemo in eis legens inueniatur· Ipe enim res fidelium oblationes appellabātur q̄ a fidelibus dño offeruntur· Memoratis ergo

Quoniā veliina·no· pluriū eccīaꝝ viſitacōnē vni ↄmitti· et eſt ar· q̄ racōe ꝓpinquitatis aliquid ſtatuitur cōtra ius·ſic extra ꝺ poſtula·ad hoc·⁊ et ſic rōne remocōnis·lxiij ·di·cuꝫ longe·

¶ Conſtituite· ·vij·q·i·ↄſtitutū· ·s·lxi·di·obitū ·

¶ Melchiades· falſus eſt titulus q꞉ melchiades fuit ꝓximo ante ſilueſtꝝ et eius tēpore·eſt ↄſtantinus ↄuerſus·xcvi·di·in pal'·conſtātinus·

Futurā·rōni· § impator ē·dñs toti9 mūdi ·s·vij·q· i·in apibus·

¶ Prime·viꝺr § q̄ eccīa beati petri ſit p̄or eccīa beati iohīs apl'i lateran·x ·q·i·ſanctoruꝫ· ſed expone p̄me id ē apoſtolice·

¶ Cōcederet· § impiū eſt apꝺ eccīaꝫ romanam· Io·ut xcvi·di·in illa palea ↄſtātin9·

¶ Sinodo·nā añ eū ñ fuerr gñales ſinodi ↄgregate· vt xv·di·c·i·

¶ Baſilicas·de cō·di·i·nemo·

Videtes·matricib9· viꝺr § q̄ tñ matrices eccīe olim habuerūt p̄dia ⁊ poſſeſſiones· vnꝺ videt᷑ q̄ illa ſolēnitas q̄ in alienatione rerum eccīe ſeruari p̄cipit᷑·x ·q·ij·caſellas et·c·h̄ ius· tñ de maioribus eccījs intelligat᷑ cū eñ olim eccīe erāt tenues maiꝺ erat inquiſitio adhibenda in alienacōn e·ſed cum hodie augm̄tate ſūt poſſeſſiōes eccīe ſufficit cōſenſus· ·c·eccīe· ad alienacōnē faciēdā ut ī·q·ij·ſine·

¶ Apoſtolorū· ep̄i tenēt locum apoſtolorū ut h̄· ſ· quo ad dignitatē ·monachi quo ad renuntiacōneꝫ ꝓprioꝝ ⁊ ↄmunē

vitam·xvi·q·i· ex autoritate omnis ſacerdos q̃ ad ſacroꝝ diſpenſa-
cōnē·xi·q·iij·abſit xxi·di·in nouo·lxviij·di·quoꝝ vices·

ʰ ¶ Ab epo·extra de preben·c·epus
H Abebat·indigentibꝯ·ar·de elimoſinis fieri elimoſinam xvi·q·
·i·decime et·c·tri
buta·

ᶜ ¶ Cogitādum
·s·i·q·vij·ouenie̅
tibꝯ·ōr ibi dr̄ ꝺ fu
turis ingramus·
et futuris caſibus
debemus occurre
vt xxiij·di·in no-
mine·So· cautela
nō ꝓhibetur·ſed
ſollicitudo nimia
ꝑ quā cultus di-
uinus minuatur·
xlvij·di·c· omnes
·§·hij·

C Erte·diſced̄
re·i· nō aſſu
mere ꝓpoſitū re-
nunciādi ut ibi·ca
dant a latere tuo
et cetera·

ᵉ ¶ Tollerē·id ē
non admitterem·

ᶠ ¶ Ecce ar·ali-
quē venire cōtra
factū ſuū ·xvij·q·
·i·oſaldus· xxxv·
·q·ix·ꝙ quis·xx-
ij·q·iiij·in malis·
et·c· iurauit·lv·
di·penitentes·ff·
de hijs quibus vt
indig· tutorē·oē
xxxij·q·v·horren
dus·ar· otra· vij·
·q·i·ꝙ piculoſū·
·viij·q·ij·dilectiſ-
ſimi·xvij·q·iiij·
ſunt qui opes·C·
de trāſac·ſi cauſa·
·C de captiuis· et
poſt·li·reū· nec
nos·C· de remiſ-
pig·debitū·ff·de
acquir·hered·qui
ſupſtitis·ff·ꝺ ad-
op·pꝯ mortē·oē
·ff·ꝺ ſerui ruſ·ꝑ·
ꝑ fund·Jo·So·q̃
libꝫ pt̄ venire cō-
tra factū ſuū vbi
eſt expſſum in iu-
iure·alias n̄·bar·

ᵍ ¶ Malū h̄·ſ·

ʰ ¶ Cadere·id ē
non aſſumere·

ⁱ ¶ Malū·id ē oc
ſio mali quia rei
familiaris cura ſi-
ne pccō vix pt̄ ex
erceri· xxv·di·q̄-
lis· vel intellige
ꝓprie· peius enim
ē ꝑ ypocriſim pec/
care ꝙ manifeſte
ut ex̄ de her·cum
ex iniūcto·ff·de ri
tu·nup·palam·et
plus eſt veneno
occidere quā gla/
dio·C· de maleſi·
·l·vnica·et plꝯ ē pſuadere ꝙ opellere·ff·ꝺ ſuo corrupto·l·i·§·vlti·ad
h̄ eſt otra·xxxij·q·iiij·nemo· -culū eſt eſſe manifeſtum ꝙ occultuꝫ

ᵏ ¶ Sanctitate·id ē minus peri- et ſic nō eſt otra·xxxij·q·iiij·nemo·
dicitur ibi ꝙ tollerabilior eſt culpa ſi lateat·ꝛc̄·

augmentacōibꝯ in tm̄ ecc̄ie quibꝯ
epi p̄ſidēt dn̄o amminiculāte creue-
runt et in tantis maxima ps eaꝝ a-
būdat rebus vt nullus ſit i eis omu-
ni vita degēs indigēs·ſꝫ omnia ne-
ceſſaria ab epo ſuiſqꝫ miniſtris pci-
piat ideo ſi aliquis extiterit moder-
nis aut futuris tpibꝯ qui h̄ auellere
nitatur iam dicta dānacōe feriatur

H ¶ Itē aug· ¶ De eodem·
A bebat dn̄s loculos a fideli-
bus oblata oſuās et ſuoꝝ neceſſita
tibus et alijs indigētibꝯ tribuebat
tunc p̄mum eccleſiaſtice pecunie for
ma ē inſtituta·et vt intelligeremꝯ
quod p̄cepit nō eſſe cogitandum de
craſtino nō ad hoc fuiſſe p̄ceptum ꝛ
nil pecunie ſuetur a ſanctis ſꝫ ne do
ꝓpter iſta ſuiatur·et ꝓpter inopie ti
morem iuſticia deſeratur· Hijs
omībꝯ claret ꝙ clericis nullo modo
licet hr̄e ꝓpriū·qꝺ ſi habuerint non
clerici erūt·nec clericatus tn̄ eis tol
lendus ē· ¶ Vnde aug·ait in eodem
ſmone· Clericatus nō tollatur eis
qui volūt habere aliquid ꝓprium·

C Erte ergo ſū qui ſtatuerā nul
luꝫ ordinare clericū niſi q̄ me-
cū vellet manē·ut ſi vellet a ꝓpoſito
recedere recte illi clericatū tollerem·
ecce in oſpectu dei ꝛ vrō muto oſiliū
qui volūt habere aliquid propriū q̄-
bꝯ nō ſufficit deꝯ ꝛ eccīa eius mane-
ant vbi volūt et vbi pn̄t·nō eis cle-
ricatum aufero·nolo hr̄e ypocritas·
malū eſſe quis neſciat·malū ē cade-
re a ꝓpoſito·ſꝫ peiꝯ ē ſimulaē ꝓpoſi-
tū·Et pꝯ pauca·Si non ſuat foris
ſanctitatē dimidius cecidit·ſi intus
habuerit ſimulacōnem totus ceci-
dit Nolo vt hēat neceſſitatē ſimulā
di·Scio quō hoīes amant clericatū
nemini eū tollo nolēti mecū omunīē
viuē· ¶ Ecōtra alie ſunt auctes q̄
bus oceditur hr̄e propria·nō ſolum
alijs ſꝫ eẗ epis· ¶ Vn̄ in oci·legit̄ a-
gathēſi· De rebus ꝓpijs vel acqui-
ſitis epi ꝛlinq̄nt ſuis heredibꝯ

E piſcopi de rebꝯ ꝓpijs vel acq̄ſi
ſitis vel quicquid de proprio habent
heredibꝯ ſuis ſi voluerint dimittant
vel derelinquāt· Quicquid vero ꝺ ꝓ
uiſiōe eccleſie ſue fuerit ſiue de agris
ſiue de frugibꝯ ſiue de oblationibus
omīa in iure ecc̄ie reſeruare cenſui-
mꝯ· ¶ Itē ex oci· matini pape

M Aniſeſta aūt debent eē q̄ ad
eccleſiā ptinent hijſ qui circa
epos ſunt vt pſ̄bris ꝛ dyacoibꝯ·vt
ſi epo contigerit· inopinatꝯ trāſitꝯ
res ecc̄ie nullomodo pn̄t minui et pe
rire· Neqꝫ em̄ res ꝓprie epi iportuni
tatē patiāẗ ꝑ rebꝯ ecc̄ie·ut nec ec-
cleſia dānū icurrat·nec epus in ſuis
rebꝯ ꝑ r̄bꝯ ecc̄ie ꝓſcribatẗ· ¶ Idē de
eodē ſtatū eſt in canonibꝯ apl̄orum

S in quibꝯ legitur· ¶ De eodē
Int manifeſte res ꝓpe epi ſi
tn̄ habeat ꝓprias et maifeſte dn̄ice
ut poteſtatē habeat de ꝓprijs mori-
ens epus ſicut voluerit·et quibꝯ vo
luerit derelinquere·ne ſb̄ occaſione
ecc̄iaſticaꝝ reꝝ ea q̄ epi ꝓbantur
eſſe interdicantur·fortaſſis eñi aut
vxorē hꝫ aut filios aut ꝓpinquos ā
ſeruos·et iuſtū eſt h̄ apud deū et ho
mines·ut nec eccleſia patiatur detri
mentū ignorātia reꝝ pontificis·nec
epus vel euis ꝓpiqui ſub eius obtē-
tu ecc̄ie pſcribantur et i cauſas inci
dant qui ad eū ptinēt· mortiſqꝫ eiꝯ
iniurijs infamentur· ¶ Itē ex eiſdē
canonibꝯ Ex rebꝯ ecc̄ie ſi epus indi
get ſibi et ſuis neceſſaria ſumat·

E X hijs autem quibꝯ eps indi
get ſi tn̄ indiget in ſuas neceſ
ſitates ꝛ peregrinoꝝ fratꝝ vſus et
ipe pcipiat·vt nil poſſit ei omīno de-
eſſe·Lex enim dei p̄cipit vt qui alta
rio debuiūt paſcantẗ ex ipo· ¶ Iteꝫ
ex ocilio antioceno ca·xxxv·
Res eccleſiaſticas epus diſpenſet·

E Piſcopus eccleſiaſticaꝝ reꝝ
habeat ptatem ad diſpenſan
dū erga omēs qui indigēt cū ſūma
reuerētia ꝛ timore dei·pticipet aūt
et ipe quibꝯ indiget ſi tn̄ indiget tā
ſuis ꝙ fratrū qui ab eo ſuſcipiunẗ

E piſcopi·vel acquiſitis de ꝓprio·vel dic acquiſitis non occaſione
ecc̄ie vt ex̄ de teſta·q: nos· ᵐ ¶ Habent·de h̄ dicemꝯ ꝫ·q·
·iiij·c·i· -ꝓuiſione·clerici de rebꝯ mobilibꝯ nichil pn̄t dare i vlti-
ⁿ ¶ De- ma volūtate niſi h̄ ſit ecc̄ie oſuetudo vt ex̄ ꝺ teſta·ad h̄·
et·c·relatū·§·lꝫ·

ᵒ ¶ De frugibꝯ·
nō dū pceptis ar·
·ff·quēadmodum
vſufructꝯ amit-
taẗ· ſi vſufructua
rius·in fi·imo etiā
de pceptis nō pn̄t
odere teſtamentū
ex̄ ꝺ teſta·q: nos·

M Aniſeſta·fa
ciet q̄ inue̅
tarium ut xxviij·
di·de ſiracuſane·

ᑫ ¶ Qui circa·i·
vice dn̄is vt lxx-
xix·di· volumus·
et·c·ſe qui erit te
ſtis āmiſtracō-
nis ſue·ſed alij e/
rūt teſteſ vite ſue
ut·s·ij·q·vij·cuꝫ
paſtoris·

S Int manife
ſte·id eſt di
ſtincte·

ˢ ¶ Dn̄ice·id ē ec
cleſie·

ᵗ ¶ Probātur·
ex h̄·c·et in aut·
de ec·titu·§·Inter
dicimus·ff·de do
naẗ·inter virū et
vx·qui tus mutius
·C·e·ti·etiā videẗ
ꝙ ſemp res acq̄ſi
te p̄ſumāẗ eſſe de
bonis ecc̄ie niſi ꝓ
betur otrariū ar·
·C·arbi·tu·ſi dn̄ū
ctus·ibi em̄ dr̄ ꝙ
tutor q̄ nl ān ha-
bebat poſtea ꝑ in
duſtriam ſuā mul
ta potuit fuiſſe lu
cratus· vnde pu-
pillus cogitur ꝓ
bare illas ſuas eſ
ſe·tu dicas ꝙ ſi e
piſcopus vel aliꝯ
p̄latus pmixtim
vtitur rebꝯ ſuis ꝛ
ecc̄ie cū nō ſit fac-
ta diſtinctō cogē
tur heredes epiſ-
ſcopi ꝓbare res
illas ecc̄ie non eſſe
ſic vxor cogit̄ ꝓ
bare res aliquas
non eſſe mariti q:
ꝓmiſcue vtit̄ re
bus mariti ut ſu-
is, vel aliter diſti/
guas ſi certum ē
ꝙ epus habuit
ꝓpriū ān epatum
tūc incūbit ecc̄ie
onus ꝓbandi res
acquiſitas eſſe tn̄
de rebꝯ ecc̄ie·ar·
ꝫ·q·iiij·c·i·et·ij·
vel dic ꝙ ſi poſt
mortē epi eccīa inuenit̄ i poſſeſſiōe rerū tūc heredibꝯ incūbit ꝓbatio
ſed ſi heredes ſūt in poſſeſſiōe tūc eccīa ꝓbabit·ut ꝫ·c·q·v·c·i·in fi·

ᵘ ¶ Aut filios·s·xxviij·di·de ſiracuſane·otra·ſed h̄ pmittebatur tem
pore apl̄orū quorum canon iſte eſt· ˣ ¶ Aut ſeruos·quos pt̄ facere

heredes et libe= ros.
a ¶ In cauſas id eſt litigare cogā tur.
Ex hijs indi= get. quia de reb9 ecc̄ie nō d̄bz quis paſci ſi habz ꝓpa. vt. i. q. ij. cle ricos et c. paſtor.
Epiſcop9. h̄ capitulū ha bes x. q. ij. ep̄us.
b ¶ Vſibus. hic oſtēditur qua ne= ceſſitate clerici de bent eſſe contenti .ſ. vt habeāt vi= ctum et veſtitū et ita refertur h̄ ne= ceſſitas ad natu= re nc̄c̄itatē. et eſt ar. cōtra eos qui dicūt ſe ꝓpter ne= ceſſitatē h̄re plu= res ecc̄ias.
e ¶ Fruct9. ergo res mobiles non p̄t dare ſine oſci= entia capituli ſui
f ¶ Conſciētia ī. e. q. ij. c. ſine et. c. alienationes.
g ¶ Propinquis lxxxix. di. decen= ter.
Precipim9. multo mag̃ ſi. eſt qd̄ dicit ius ex quo mulier cre= dit ſe viro de cor pore ſuo dignum eſt vt credat ei d̄ dote reſtituenda. vnde non tenetur vir dare fideiuſ= ſorem de dote re= ſtituenda niſi vir laberetur in facul tatib9 ut extra de donac̄. inter viruz et uxorē. p nr̄aſ. et C. ne fideiuſſ. do. ten. l. i.
i ¶ Precioſioēs. ī. xvi. q. vij. c. i.
k ¶ Preſbiteros ſ. lxxxix. di. c. vo= lumus.
l ¶ Cum ergo in concilio. cōcludit ꝙ clerici pn̄t ha= bere propria.
m ¶ Quo g̃ mo/ do qrit de otrarie tate illoꝝ. c. ſ. e. nolo. et. ſ. e. expe= dit.
n ¶ Sed notandū eſt. male ſoluitur ſed dic vt dixi. ſ. in p̄ncipio qōnis.
Illi aūt. h̄ pa tet ꝙ ſi cleri co ſufficiūt ꝓpria nō habebit ecc̄ia= ſtica. vt. xvi. q. i. qm̄ quicquid. i. q. ij. clericos. et. c.

neceſſarijs vſib9 profuturis. ita vt nulla q̄libet occaſione fraudēt̄ iuxta ſcm̄ apl'm ſic dicētē. habentes victū et tegumentuz hijs cōtenti ſum9. ꝙ ſi ɔtētus iſtis minime fuerit ɔuer tat aūt res ecc̄ie in ſuos domeſticos vſus et eius ɔmoda vel agroꝝ fru= ctus nō cū p̄ſbroꝝ dyaconorūqꝫ cō ſcientia ꝑtractet. ſꝫ eoꝝ poteſtatem domeſticis ſuis ā ꝓpinquis aut fra= trib9 filijſqꝫ ɔmittat. ut p hm̄oi ꝑ= ſonas occulte res ledantur eccleſie. ſinodo ꝓuincie penas iſte perſoluat. Si maūt et aliter accuſatur ep̄s aut p̄ſbri ꝗ cū ip̄o ſunt. ꝙ ea q̄ pertinēt ad eccleſiaz vel ex agris vel ex alia qualibet eccleſiaſtica facultate ſibi= met vſurpēt. ita ut ex h̄ paupes affli gantur criminacōib9 vero et blaſ= phemijs tā ſmo p̄dicacōnis ꝗꝫ hij ꝗ diſpenſant taliter exponantur ⁊ h̄ o portet corrigi a ſcā ſinodo id quod ɔcedet ɔprobāte. ¶ Item ex cano= nib9 aploꝝ. Res ecc̄ie ſint in ptāte ep̄i.

Precipimus vt in ptāte ſua ep̄s res ecc̄ie habeat. Si enim anime hoim p̄cioſiores ſunt illi credite. multomagis oportet eū cu= rā de pecunijs agē ita vt ptāte eius indigētibus oīa diſpenſentur p p̄ ſbiteros et dyaconos. et cū timore et oīi ſollicitudine miſtrēt̄. Ex hijs aūt quib9 idigēt ⁊c̄. ut ſup̄. ¶ Cū g̃ i ɔcilio agathēſi ⁊ martini pape ⁊ in canonibus aploꝝ dicat̄. ſint ma nifeſte res epi ꝓprie cū in eiſdez ca= nonibus et in ɔcilio antioceno p̄cipi atur vt ep̄us ꝑticipet res ecc̄ie ſi ta mē indiget nōne patenter oſtendit̄ ꝙ ep̄s libere habeat ꝓpria. Dicendo enim ſi indiget rebus ecc̄ie notat eū h̄re ꝓpria q̄ forte ſuis neceſſitatibus non ſufficiūt. Quō ergo clericus ſi ꝓpriū h̄re voluerit clericus non erit. et ep̄s h̄ns ꝓpria nō ſolum nō deſinit ep̄us eſſe. verū etiā cūctas eccleſiaſti cas facultates i ſua iubetur hic ha= bere ptāte. Sꝫ notandū eſt ep̄os o= rientales vxores h̄re et filios. quoſ dam aūt ex nr̄is ꝑtib9 cū in laicatu ſiue in minorib9 ɔſtituti habeāt vxo res et filios ſiue morte vxoris ɔ̄tinē ti ēte ſiue ɔtinētia pari voto ſeruata ad ſacros ordines accedē. hijs om= nibus ɔceditur h̄re ꝓpria ad ſuos et ſuoꝝ vſus. qui autem ab infantia ſa cre milicie traditi ſunt nullo mō ꝑ= mittitur eis h̄re ꝓpria. qꝛ nulla ē eis excuſatio ꝓprietatis. niſi forte reti= nēdo ſua a ſumptib9 ecc̄ie abſtine= ant. qd̄ fieri poſſe ꝓſp teſtat̄ dicens.

De hijs qui ita infirmi ſunt vt reb9 ſuis renuntiare non poſſint. Rub.

Illi aūt ꝗ tā ifirmi ſunt vt poſ ſeſſiōib9 ſuis renūtiare nō poſ ſunt. ſi ea q̄ accepturi erāt diſpēſato ri reliquant. nichil habētib9 ɔferen= da ſine pc̄c̄o poſſident ſua. qꝛ et ip̄i quodāmō relinquūt ſua quando ꝓ= prijs ɔtenti rebus nichil eoꝝ q̄ labo ri vel ordini ſuo deberi arbitrantur accipiunt. ¶ De rebus vero eccleſie queritur an liceat eas p p̄bendas di uidi vt annuos redditus quiſquam ſibi ſpecialiter vendicet. h̄ nō poſſe fi eri argumento et auctoritate ꝓba= tur. Clerici ſucceſſores ſunt eoꝝ de quib9 dicitur. Multitudinis autem credentiū erat cor vnū ⁊ anima vna neceſſe eſt ergo vt eoꝝ cōſequātur vitā. quoꝝ in eccleſia gradū admini ſtrāt. Non ergo aliqd̄ ꝓpⁱum ſibi vē dicabunt. ſꝫ erūt illis oīa ɔmunia
¶ Item vrbanus papa.
Res ecc̄ie q̄ſi ɔmūes ep̄s diſpenſet.

Res eccleſie nō quaſi ꝓpⁱe ſꝫ q̄= ſi ɔmunes ⁊ domino oblate cū ſummo timore non i alios quā i p̄ſa tos vſus ſunt fideliter diſpenſande. ¶ Itē ex ſinodo rome habita ab eu genio papa Nō liceat ep̄o res ec eccleſie in ꝓpⁱos vſus conuertere.

Nulli ep̄oꝝ liceat res immobi= les aut mobiles de ſubiectis plebibus alijſqꝫ pijs locis in propri= os vſus h̄re. ne maiores enormit̄ lo= cupletentur. et minores tali facto paupes inueniātur. Contra agens auctoritate canonica coartat9 exi= ſtat. ¶ Si ergo res eccleſie nō q̄ſi proprie ſꝫ quaſi ɔmunes ſunt haben de. cū de ɔmūi nullus dicat hoc meū eſt. nec de reb9 eccleſie hec mea eſt. poteſt aliquis dicere. ne videatur nō imitari caritatem eoꝝ in qua nulli eoꝝ aliquid erat propriū ſed erant illis omnia ɔmunia. Hijs ita r̄ndet̄. Sicut pfectōne caritatis manente ſcd̄m diſcretionē eccleſiaꝝ diſtribu tio ſit eccleſiaſticarum facultatum dum alijs poſſeſſiones huius eccleſie ad diſpenſandū ɔmittūtur ex quib9 licet res eccleſie omib9 debeant eſſe ɔmunes. primū tn̄ ſibi et eccleſie ſue deſeruientib9 neceſſaria ep̄us ſubmi niſtret. reliqua que ſupſunt fideliꝫ vſibus miniſtraturus. ita et p̄bende eccleſiaꝝ eadez caritate manēte pie ⁊ religioſe poſſunt diſtribui. nec tūc reb9 eccleſie vt ꝓprijs ſꝫ vt ɔmunib9 vtilitatib9 deſeruituris. vt ex hijs q̄ ſibi aſſignata ſūt primuꝫ ſibi nc̄c̄ria

paſtor. et. ī. e. ſi p̄ uatum. x. q. iij. ca/ uendū. ſed contra nemo ſuis ſtipen= dijs cogitur mili= tare extra de ſimo nia. cū ſit romana et qui altario de= ſeruit. ⁊c̄. vt. ſ. e. ex hijs. ſo. h̄. c. de ɔſilio loquitur vl' de clericis vaga= būdis vl' loquitur de oblatōibus q̄ illis nō ſūt ɔn̄icā/ de vl' pn̄t habere ecc̄iaſtica bona n̄ vt ſibi reſeruēt. ſꝫ ut diſtribuāt pau peribus.
p ¶ Infirmi. ſ. aio
q ¶ Diſpenſatori .ſ. ſuo. vel diſpen ſatori. id eſt. ep̄o.
r ¶ Nil habenti= tibus. id ē paupi= bus. xvi. q. i. c. ſi.
Res ecc̄ie. ꝓ= prie. ſi ergo de reb9 ecc̄ie emi/ ſti equū vel aliud nō eſt tuū. ſed di= cas ꝙ illud ſolum clicoꝝ ē ꝙ ꝓba bili rōne ɔſumunt vt. ſ. e. expedit. et. ī. e. ſi p̄uatū. et e. q. ij. ſine exce= ptione quidquid enī habes ſup il= lud ꝙ ſufficit tibi illud violenter de tines. vt. ſ. di. xl= vij. ſicut.
Nulli. enormit̄ ar. ꝙ ep̄us de iure vmus ec= cleſie pt̄ detrahe= re et alij conferre dūmō alij eccleſie grauia dāna nō in fligat. vt. ī. e. q. ij. bone. quid iuris ſit dicemus ibi. et xvi. q. iij. §. quod autem.
u ¶ Si g̃. h̄ meū. falſū dicit nā res que ɔn̄is eſt aliq̄= buſ oīm illorū eſt vt. ff. d̄ ritu. nup. illud. vnde h̄ ver= bū ſuū ambiguū eſt ꝓ toto ⁊ ꝓ ꝑ te ⁊ qui iurat ſuū nō eſſe. iurabit ec̄ ſibi ɔmūe non eſſe. ff. de v̄. ſig. ſi pu pillus. §. vlti. ⁊ cū quiſ legat ſeruos ſuos tam illi qui ex toto ſerui ſunt ꝗꝫ qui ꝓ pte itel ligūtur legati. vt. ff. del'. iij. ſi q̄s ſ̄ uos. ſi aūt ē aliq̄d vniūſitatis vel ci/ uitatis illud nō ē cuiuſlibꝫ. ī. e. q. ij. q̄ manumitetur.

a Expendat· mi⁊ ē quare ·g̃· nō inducit capitulum q̄ poſſeſſiones eccle pñt diuidi que longe melius ad ꝓpoſitū faciūt ut ·ſ̄· q· ij· quiſquis ⁊·c· ſepe fit· ⁊· x· q· ij· caſellas ·⁊· xvi· q· i· poſſeſſiões· ⁊· q· iij· clerici· ar· cōtra ·ſ̄· q· ij· vobis· x· q· iij· vnio· et· s· e· q: tua· et· c· neceſſaria·

Si ꝓuatū· pt intelligi· ſi id ē quāuis ꝓuatū id ē ſepati aliquid eccleſiaſticū poſſidemus nō tñ illud eſt noſtrum quoꝝ ꝓcuracōez id ē q: tm̄ illi⁹ ꝓcuratio nobis eſt omiſſa· vel dic ꝓuatū id eſt ꝓpriū·

c Non illa nr̄a ſūt· i· a nobis recipienda et retinēda

d Procuracōꝝ· g̃ plati dñr ꝓcuratores reꝝ ecclia ſticaꝝ ut hic· et ·xiij· q· i· ſ̄· ij· qñ q̄ dñr dñi· ut xvi· q· i· et tpis· qñq̄ defenſores ·xvi· q· i· in canonib· qñ q̄ patres ut xlviij· di· quorum vices· non tñ hñt gñalem et liberā adminiſtracōnem ſic et ꝓcurator ceſaris vt· ff· de of· ꝓcur· ce· l· i· moꝝ dicū tñ donaē pñt extra de donac· ce terū· tñ loco dñi hñtur cū bene administrant loco ꝓ donis cū male ·vt ·ff· ꝓ emp· q̄ fundum· ſ̄· ſi tutor·

Qō· ij· Nunc queritur alienatio eſt omnis contractus per q̄ dominiū trāffertur· ut· C· de fun· do· do· l· i· ſ̄· ſ larguis ſumitur alienacō· q: nec obligari poſſūt res eccleſie· ⁊ quid ſub ſe otineat ſ̄ nomi alienacō dr· ex̄ de re· ec· non alie· c· nulli· in auē· de nō ali· a· p mu· coll· ·ij· ſ̄· nos g̃· prohibentur res eccie alienari· ut ·ſ̄· e· fine· x· q· ij· breuis et res ceſaris· ff· de l· i· apud iul· ſ̄· vlti· ſed excipiuntur quatuor caſus· cauſa neceſſitatis ut ſi debitū vrget vt in illa lege hoc ius· cauſa pietatis ꝓ redempcō ne captiuoꝝ vel alimonia pauperū· ut ·ſ̄· e· aurū· cauſa vtilitatis ut ·ſ̄· e· fine exce pcōne· cauſā incomoditatis vel minoris vtilitatis ut ·ſ̄· e· terrulas· alie cauſe pñt aſſignari· ſ hec ad has quatuor· poſſūt reduci· res tñ eccie q̄ ſeruando ſeruari nō pñt citra aliquā ſolemnitatem alienantur· ut· C· de admi· tu· lex ·ſ̄· tutores· ſ̄· vlti· C· qñ dec· nō op⁹ ē ·l· vlti· xcvi· di· bñ· ſed alie res eccleſiaſtice cū ſolemnitate alienande ſunt· et olim quidē duo de vicinis epis intererāt et de cauſa alienacōnis ognoſcebāt et ſubſcribebāt· ut· x· q ij· caſellas· in fi· et ·ſ̄· e· quicunq̄ ſuffragio· et· xvij· q· iiij· nullus· ſed hodie ſufficit oſenſus epi et capituli· ut ·ſ̄· e· c· fine· et ſi res ſit modica et neceſſitas magna nō eſt neceſſari⁹ oſenſus· capituli vt ·ſ̄· e· terrulas· in reb monaſterioꝝ alienandis requiritur cōſenſus abbatis et capituli· et epi ·ſ̄· e· abbatibus xvij· q· iiij· in vendicōib· idem in eccleſijs parrochialib vbi etiam cōſenſus· ſacerdotis requiratur ·ſ̄· e· placuit· x· q· ij· ſi quis eps· facta alienatio otra predictā formā nulla eſt licet ſit in caſu licito ·ut ·ſ̄· e· fine

ꝑcipiat· ſi qua vero ſuis neceſſitatibus ſupſunt in omunes vſus eccleſie expendat· Unde aug· ad bonifaciū· Si ꝓuatū poſſidemus qd nob ſufficiat non illa nr̄a ſunt quoꝝ ꝓcuratione qdammodo gerim⁹· nō ꝓprietatem nobis vſurpatione dampnabili vendicemus· Oſtenſū eſt quō liceat clericū hr̄e ꝓpriū et quō nō· Itē quō res eccleſie ꝑ prebendas diuidi poſſint·

QVE II

Nunc queritur ſi ſacerdotes aliqua de rebus eccleſie diſſe noſcuntur· an his qui eas acceperint aliqua firmitate conſtabunt Quod res eccleſie nullo modo diſtrahi poſſunt et diſtracte poſſideri· multis auctib⁹ pbat· Ait em̄ ſtephanus papa· Eccleſie pecunias auferēs dānat vt homicida·

Qui xp̄i pecunias et eccleſie aufert fraudat et rapit ut homicida in oſpectu iudicis deputabit· Itē pelagius hoſtilio epo· Quicqd de ſacris vaſ vel miniſterijs a quolibet clerico vſurpatū fuerit reſtituatur·

Auguſto noſtre ſedis notario ſuggerente didicimus· q̄ ei dilectio tua directis apicibus indicaſſet quoſdam de clero tuo et maxime parrochiaꝝ ad te ꝑtinētiū nō pauca ſacrata vaſa vl̄ miniſteria diſtraxiſſe et aliqua hmōi ꝑpetraſſe q̄ a religioſo aliena ſunt ꝓpoſito· caritatē vero tuā vt ſ oꝑteti ſollicitudie debeat inſequi vel vlciſci· vr̄e ꝑcepeōis auctē cupis omuniri· qua de re preſentib⁹ mandamus affatib⁹· vt oppotenti viuacitatis inſtantia quicquid d ſacratis vaſis vel miſterijs a quolibet clerico vſurpatū vel diſtractum eſſe operis ſine cuiuſq̄ moē inſuetu exigē nō dubites et ecciaſticis vſib⁹ reformare· Item bonifacius papa· Quicquid a dño oſecratur ad ius ꝑtinet ſacerdotum·

Nulli liceat ignorare omne qd dño cōſecratur ſiue fuerit homo vel animal ſiue ager vel quicquid ſemel fuerit oſecratū ſcm̄ ſanctoꝝ erit dño et ad ius ꝑtinet ſacerdotū· ꝓpter qd inexcuſabilis erit omis homo q̄ dño vel eccleſie cui oꝑetit vaſtat· aufert inuadit vel eripit· et vſq̄ ad emendationē eccleſieq̄ ſatiſfactōnē ut ſacrileg⁹ iudicetur· ⁊ ſi emendare noluerit excōmunicetur· Itē gg· octau⁹ Excōicacōi ſbiaceat q̄ ꝑ·

Quicūq̄ dia eccīaſtica iuadit militū vl̄ cuiuſq̄ ōdinis vl̄ ꝑfeſſionis pſona eccleſiaſtica pdia a quocūq̄ rege vel ſeculari pncipe vel ab epis inuitis ſeu abbatib⁹ aut ab aliquib⁹ eccleſiaꝝ rectorib⁹ ſuſcepit iuaſerit vl̄ eoꝝ oſenſu tenuerit niſi eadē pdia eccīijs reſtituerit excōmūcacōi ſbiaceat Itē piu⁹ papa· Sacrilegij crimē incurrit qui

Predia predia eccleſie vexat

Predia diuinis vſib⁹ tradita quidā hūanis vſib⁹ applicāt et deo nr̄o cui tradita ſunt ea ſbtrahūt ut ſibi inſeruiāt· Qua ꝓꝑ ab omib⁹ illius vſurpacōnis otumelia depellēda ē· ne pdia vſib⁹ ſecretoꝝ celeſtiū dedicata a quibuſdā irruētib⁹ vexēt· Qd ſi quis ꝓſumſerit ut ſacrilegus hibeat auctorē ſuum ut ·ſ̄· xvi· q· i· in canonib· ſed diſtingue an rem mobilem detineat· vel immobilē ut· C· ubi in rem act· l· ij· extra vt lite non cōſta· qm̄ frequenter· et ſ intelligas quādo quis ſuo noīe aliqd poſſidet ut tūc ſemp poſſeſſor ſit ouemēdus ⁊ tūc nō eſt neceſſe vocari illū cuius auctē poſſidet· ſecus eſt ſi alieno noie poſſidet· ut· ex̄ ut lite nō oteſt· qm̄ frequēter· Itē ſ ſcias q̄ licet ouētus rei vendicacōe poſſit dñm noiare non tñ ouentus poſſeſſorio iudicō ut· ſ·

s Seu abbatib· inuitis· ꝯem plati non obſtat clericis repetētib

t Conſenſu· conſēſus res eccie· ut ·ſ̄· e· ñ liceat· ſ quare nō ē ille tutus q̄ ab impatore poſſidet· ut· C· de quad· ꝓſcrip· bñ· cū iuſte poſſidet· qui auctore ꝓtore poſſidet· ut· ff· de acqui· poſſeſ· iuſte· ſed dicas iſtud obtinere in reb ꝓuatoꝝ· q: nec eccīa tuta ē ſi rem recipit ab imperatore niſi eam ꝓſcripſerit· ut ·xvi· q· iij· placuit· i·

Predia ·ſecretoꝝ· id eſt eccie· buta et ſeruicia denenē· xi· q·

x Vexentur· iniuſte· naz ad tri· ·i· ſi ē butū· vel expone vt ibi dia

y Sacrilegus· penā ſacrilegij eſt ſm legē· ff· ad· l· iul· repet· ſacrilegij· alia eſt ſm canoñ· xvij· q· iiij· p totum·

Qui abſtulerit· patri· homicida enī eſt qui non paſcit patrem vel

sed cū ꝓſcripta forma facta et etiā in caſu nō oceſſo tenet ipo iure· ar· de hijs q̄ fi· a ꝓla· ſine o· ca· cū nos· extra de emp· et ven· cū dilecti· ſed ſi dampnoſa fuerit eccie reſtituit· ex̄ d i iteg· reſti· c· i·

Qui xp̄i· pecunias· large ſumitur· ut· s· i· q· iij· p totū

g Fraudāt occulte·

h Et rapit ·vi·

i Homicida· ec eſt ſacrilegus ut ·ſ̄· e· proxi·

k Auguſto· comuniti· cum tamē ⁊ illo d iure diui poſſet facere et ſic ē otra id qd dicit lex ſupſluū eſt poſtulare qd lex indulſit· C· de theſaur· l· vnica ſed ſic ideo· quia plus timetur qd ſingulariter pollicetur q̄ qd gñali ſponſione· ⁊· c· vt ·xxij· di· quāquā

l Nulli· qd ſemel deo cōſecratū etiā ſ ſit alienū poſtea non ſiet prophanum vt· xvij· q· iij· ſ̄· fi· ff· d re· diuiſi· inſti· ar· cōtra· s· di· liiij· ex antiqs· et· c· frequēs·

m Conſecrat· id ē datur·

n Vel aial· aliud ab homine· alias ſequeretur q̄ homo nō eēt aial

o Sacra ſcoꝝ· id ē ad vſum ſanctoꝝ· ſacerdotum pertinet·

p Inuadit· q̄ ſuū eccie inuadit ſacrilegus eſt· ſed forte nō ē· ſed reputatur· ſiſe· s· e· c· i·

q Excōmūcecet· g̃ nō omis ſacrilegus ipo iure ē ecōicatus ut ·ſ̄· e· proxi· de ſ dixi· xi· q· iij· canonica·

Quicūq̄· ille g̃ cunq̄· ille g̃ conueniendus eſt q̄ rē eccie qualiter detinet ſ ex

matrem·ut xxij·q·iiij·inter cetera·et lxxxvi·di·nõ ſatis in fi.
IN antiquis·multiplicacõe·ar·penã pecuniariam poſſe ab eccle‑
ſia infligi·xxi·q·v·ſi quis cuiuſlibꝫ xxiij·di·quãꝙ·ex̃ de arbi·
dilecti·in fi·extra de relig·do·ꝯſtitutus·in fi·ar·contra .ꝫ.e·Fraternitas

ꝑite puniť·ff·de penis·capitaliũ·§·nõnũꝙ·vbi dr ꝙ ſi quis intra opi
dũ vel ꝓpter inimicicias·vel ob ꝑdã aliquid exuſſerit igne crematʳ·
ſed ſi villã ꝯbuſſit leuius puniť·et·ff·de incendio·ꝗ edes·Jo non in‑
uenio ꝙ incendiarius ſit ipſo iure excommunicatus niſi incendiarius·

vbi de hoc dr·⁊ ex‑
tra de penis·ſuaꝫ·
ſed illud pť intel‑
ligi ď equitate ca
nonica·hoc de rigo
re iuris·
b ¶ In auct̃e·ꝫ·e·
in legibꝫ·
CVm deuotiſ
ſimã interce
dit papa ꝓ eccĩa
apud reginaꝫ ſic
alibi apud pñcipẽ
vt xcvij·di·eccle‑
ſie·
c ¶ Pro emuni‑
tate·violata·⁊ dr
emunitas ꝑuile‑
giuꝫ quo gaudet
eccĩa vt in ambi‑
tu ſuo nõ fiat pu
gna vel inſultus
vel rapina ꝑ xl·
vel xxx·paſſus·
vt·xvij·q·iiij·ſic
antiquitus·ꝙ aũt
pena ꝓ emũitate
eccĩe leſa ſit ſoluẽ
da·habes·xvij·q·
iiij·ſi quis contu‑
max·
e ¶ Leges·ſ·lum
barde·
f ¶ Vulgari·ſ·lũ
barda·xxiij·q·vi‑
ij·ſi quis menbro
rum·et·c·peſſimã
g ¶ Qui prior ẽ·
nam tot ſũt iniu‑
rie quot ſũt iniu/
riãtes vt·ff·de in‑
iur·ſi plures·et i‑
deo pena vnius ñ
liberat alios·ff·
ad l·aquil·Item
mela·§·ſꝫ ſi pluẽſ·
h ¶ Componat·
inſti·de act·§·oẽſ·
ꝯtra·vbi dr ꝙ nul
la pena debet ex‑
cedẽ·quadruplũ·
So·quidã dicunt
ꝙ pena legalis ñ
pť excedere qua‑
druplũ·ſed ꝯuen‑
cionalis poteſt·
melius dicas ꝙ le
galis et ꝯuentio‑
nalis in infinitum
poteſt extendi ſ͛m
qualitatem nego
cij vel delicti·ſed
ſi habetur reſpe‑
ctꝰ pure ad rem
ipam tũc ſufficit
pena quadrupli·
ar·C·de ſer·fu·ꝗ/
cunqꝫ·et·l·ſi quis
ſeruũ·et lꝫ hec lex
non teneat tñ ex
ea argumẽtatʳ hoc
greg·ſic extra de
iud·nouit·

iudicetur·¶ Itẽ anacletus papa·
QVi abſtulerit pa·¶ De eodẽ
tri vł mři aliquid dicetqꝫ hoc
pcc̃m nõ eſſe·homicidij ꝑticeps eſt·
Pater nr̃ ſine dubio eſt deus ꝗ nos
creauit·mať vero nr̃a eccĩa ẽ ꝗ i bap
tiſmo nos regenerauit·Ergo qui ſi
bi pecunias xp̃i et eccleſie rapit au
fert et fraudat homicida eſt·
¶ Itẽ iohẽs papa iij· In quadru
plũ reſtituat ꝗ res eccĩe inuadit·
IN antiquis eccłie ſtatutis de‑
cretũ eſt vt qui aliena iuadit
non exeat impunitꝰ·ſed cũ multipli
cacõne oĩa reſtituat·vñ in euãge‑
lio ſcriptũ ẽ·ꝙ ſi aliquid defrauda‑
ui reddo quadruplũ·Et in legibꝰ ſe
culi cautum habetur·qui rem ſubri‑
pit alienã·⁊c̃·vt infra in auctorita‑
te euſebij pape·¶ Itẽ gg̃·ad con‑
ſtantiã reginã gallie· Pro tenore
ſcłariũ legũ priuantur iuaſores reꝝ
CVm deuotiſſi· eccleſiaſticaꝝ
mam dominã ſciã ď celeſti vi‑
ta atqꝫ remedio anime ſue ſedulo co
gitare·culpã me omittẽ vehemen‑
ter extimo ſi ea ꝗ ꝓ timore oĩpotẽ
tis dei ſunt ſuggerenda ſiluero·et te
ſanctiſſimã ď eccleſiaſtica pace ſedu
lo non ꝯmuniero·Nimis me iuliani
fratris et coep̃i nr̃i ꝓclamacõ nuper
cõtriſtauit·maxime cũ ville ſue vide
licet eccleſie a nequiſſimis predoni‑
bus ſint depꝺate atqꝫ nocturnis in
cendijs more fuꝝ ꝯbuſte·et dũ ijdẽ
maligni iuxta nr̃i ꝑdeceſſoris boni‑
facij decreta ꝓ emunitate illud emẽ
dare noluerint·et duꝫ ſeculi leges hoc
eadem ita ſe habere voluerint·lege
vulgari teſte in qua ſic ſcribitur·ſi
quis manu armata vſqꝫ ad quatuor
hoĩes in vicũ alterius ad malefacien
dum venerit·ille qui prior eſt ꝓ illici
ta ꝑſũptione ꝯponat ſolidos nongen
tos·ſequaces ꝟo eius vnuſquiſqꝫ ſo
lidos·lxxx·ſi vero incendium fece‑
rit ſolidũ nouies ꝯponat·ſi vero ꝑdã
in quadruplũ reſtituet·Si ſeculi le‑
ges talem iuſticiã habere voluerunt
lex ďna cur inferior eſſe debebit·cuꝫ

i ipſius veritatis pñtia a zacheo col‑
laudatũ ſit ꝙ ſi aliq̃d defraudaretur
in quadruplũ reſtitueret·et qꝛ ſum
mũ in rebꝰ bonũ eſt iuſticiaꝫ colẽ ac
ſua iura cuiqꝫ ſeruare ⁊ in ſubiectoſ
nõ ſinere qđ poteſtatis ẽ fieri ſed qđ
equũ eſt cuſtodiri·qđ et vos diligẽ
et omnino ꝯſidimꝰ cuſtodire·Qua‑
ꝓpter excellentie vr̃e menſe nouen‑
brio pñtis anni ſcđa indicõne petꝝ
frẽz et coep̃m nr̃m a gremio ſancte
romane eccleſie trãſmittimꝰ·vt fra
tribus eiuſdẽ ꝓuincie i vnũ ꝯgrega
tis ⁊ imunitas et ꝑſumpcõ et ſacrile
giũ canõica auc̃te et vr̃a regia dig
nitate talẽ terminũ accipiãt·ne pꝰ
hãc menbra dyaboli filij nequã i ſcã
eccĩa te etiã ibi regnãte talia preſu‑
mãt ¶ Itẽ euſebiꝰ papa Eccĩe res
ſbripiẽs in decupł·qđ abſtulit reſti‑
IN legibꝰ ſeculi cautũ· tuat·
habeť·ꝗ rẽ ſbripit alienam illi
cui res direpta ẽ i vndecuplũ ꝗ ſbla
ta ſunt ſibi ꝛ̃ſtituãť ⁊ in lege ďna le
giť·maledictꝰ oĩs qui tranſfert ter
minos ꝓximi ſui·Talia ergo nõ ꝑ‑
ſumãtur abſqꝫ vlcõne nec exercean
tur abſqꝫ dãnacõne·Proinde ſi ꝗs
eccĩaſticas oblacõnes ⁊ qđ deo con
ſecratũ ẽ rapuerit vel ꝯſenſerit faciẽ
tibꝰ vt ſacrilegꝰ iudiceť et in q̃dru
plũ dãnũ reſtituat et canoice penite
at·¶ Ecõtra gg̃·ſcribẽs aug·anglo
rum ep̃o de hijs ꝗ furtim aliq̃d aufe
rũt de eccleſia· Sine augmẽto ſibi
ſublata eccĩaꝫ recipe oportet
FRaternitas tua ex ꝑſona furiſ
penſare pť q̃liter valeat corrigi·ſũt
enĩ quidã ꝗ habẽtes ſubſidia furtuꝫ
ꝑpetrãt·⁊ ſũt alij ꝗ hac i re ex iopia
ďlinquũt·vnde neceſſe eſt vt quidaꝫ
damnis quidam vero verberibꝰ cor‑
rigãť·⁊ cũ paulo diſtrictius agitur
ex caritate agendũ eſt ⁊ non ex fu‑
rore·quia ipſi hoc ꝑſtatur qui corri
gitur ne gehẽne ignibus tradatur·
Addis etiã quo augmẽto ea ꝗ fur‑
to de eccleſijs abſtulerint reddere de
beant·ſꝫ abſit vt eccĩa cũ augmẽto
recipiat qđ de terrenis rebꝰ videtur

eccleſie·vt extra
de rapť·in lr̃is·b·
k ¶ Iuſticiã co‑
lere·inſtiť·ď iuſt·
et iure·§·ꝓcepta·
iuris·
l ¶ Regia·ꝗ fe
mina pť eẽ iudex·
ut hoc ⁊ xxiij·q·iiij·
ſi ꝗs·xv·q·iij·§·i·
ar·ꝯtra·xxxiij·q·
vlti·mulieres·C·
ď arbi·l·ulti·ſꝫ dic
vbi ꝯſuetudo eſt
bñ pñt iudicare·
ut ex̃·ď ãbi·dilci·
IN legibꝫ ſe
culi in lum‑
barda·⁊ gotica ⁊
ſalica·ñ i romana·
n ¶ Termios·ſ͛m
leges punitur ta‑
lis pena·l·aureo‑
rum·ut·ff·de ter‑
mino ammoto·l·
·i·et·ij·
o ¶ Quadrupluꝫ·
vt in illo quadru/
plo rei ꝑſecucõ ꝯ
putetur·ut inſtiť·
vi bo·rap·in pñ·
ſed in furto ẽ rei
ꝑſecutio ꝑter pe‑
nã furti·ut·inſti·
de obli·ꝗ ex delic·
in fi·⁊ ẽ·ſi·lxxxix·
di·decenter·
FRaternitaſ·
ex in opia·i
delictis iopia non
excuſat vt hic·et
·xxxij·q·iiij·ſicut
ſanctiꝰ·ff·de ritu
nup·l·palam·xx‑
xij·q·v·ita ne·xx
ij·q·ij·faciat·ar·
ꝯtra·de cõ·di·v·
diſcipulos·et di·i·
ſic·ex̃·de fur·ſꝫ ſi
ꝗs ꝑ neceſſitatẽ·
quidam dicũt ꝙ
potius debet ho‑
mo mori ꝙ̃ furari
humanꝰ ẽ dicere
ꝙ ſumma necĩtas
excuſat ex̃ ď reg·
iur·c·qđ non eſt
vñ hoc nõ fuit tan‑
ta neceſitas que
poſſet excuſare·
q ¶ Verberibꝫ·hoc
gñale ẽ vt ꝟberi‑
bus caſtigẽtur ꝗ
ſũt inopes ut·ff·
de iur·o iud·ſi ꝗs
id·§·in ſeruos·et
·ff·de in ius vo·l·
vl·ꝫ·e·q·§·libtus·
·xiiij·q·vi·ſi res
aliena·alio etiam
mõ puniũtur no‑
biles quã ignobi

i ¶ Si vero‑ ‑incendiũ·incẽdiarius ẽ ipo iure excõicatus nec ꝑus ab
rũ·xxviij·q·viij·ſi ꝗs membroꝝ ſoluatur ꝙ̃ ſatiſfaciat et iuret ſe ammodo id nõ factu‑
et·c·peſſimã·⁊ ſi fuerit denunciatus·ãmodo nõ pť abſolui niſi a papa·ut ex̃ de ſen·excõ·tua·ſ͛m leges ca‑

les vt xxiiij·q·i·ꝗ ꝯtra· ‑naturali et illegitio ne ſit·ꝯẽ·s·di·lxxxix·
r ¶ Cũ augmẽto·ſcꝫ in‑ decenter·xvij·q·iiij·quiſquis·ꝫ·e·q·v·c·
penł·et·s·e·in antiquis·ad hoc rñt·quidã ſi vult libere ꝑdo vel fur re‑
ſti tuere rẽ anteꝙ̃ ꝯueiatur penã euitat hoc falſũ ẽ qꝛ ñ ſufficit raptori

reſtituere rem ad euitādam penam ut ·ff· vi· bo· rap· nō ꝓtest· vel dic ꝙ eccīa non petet penā ſꝫ iudex ex officio eā infliget ⁊ dabit eccīe cui ſanctitas ignoſcēdi gloriā dereliquit· C· de epīs et cle· ſi quis· et ē ad hꝰ bonū ar· xxiiij· q· iij· §· i· in fi· vel dic ꝙ pt petere naturale augmentum id ē intereſſe ſed in naturali nō pt· vel dic ꝙ non pt petere intēſſe qd eſt extra rem ut ſi forte occaſione rei ſublate familia vel pecora mortua fuit illud nō pt petē ſic nec emptor ut ·ff· de act· emp· et ven· ſi ſterilis· §· cū p venditorem · vel ponas caſū ſic· qͣſitum fuit ſi aliqͥs confeſſus fuit ſe furtū feciſſe ſacerdoti ſuo an in penitētia deberet ei iniūgi ut rem illā reſtituēt cū pena· Rn· ꝙ n· ⁊ ſic oͣria nō tāgūt caſū·

R Eſ· acqͥſitaſ· occaſiōe eccīe ut ·j· e· q· v· fixum·

A Pſicos· et ꝓ id eſt·

c Vaſa· s· x· q· ij· hꝰ ius· otra·

d Captiuoꝝ· et alijs cauſis·

e Deponatꝰ· hꝰ eſt pena male alienantis res eccīe ut ·j· c· quiſquis· ⁊ ·c· non liceat · et ·c· ſtatuimus· ſed otra extra ď rebꝰ ec· nō al· ſi qs· eꝫ ď cle · ꝙ ſic in fi· ·ff· de al· iu· mu· ex hoc edicto· §· ſi quis alienauerit· ex quibus omnibus habes ꝙ ſufficit ſi ſtatim reddit eccīam indemnem · poſſet dici hꝰ verum eſſe quo ad hꝰ ut exinde nō poſſit vlteriꝰ ouemiri· ſꝫ nō quo ad hꝰ ne ꝓ hmōi mala alienacōne ab adminiſtracōne remoueatur · Item ar· otra· ff· vi· bo· rap· non ꝓdē vbi habes ꝙ nō ſufficit p̄domi ad penā euitandam rē re ſtituere Item ſufficit ſemel dolum omiſiſſe· ut ·ff· depoſiti· l· i· §· ſi rem depoſitam· Jo· ego ſto illi dec· ſi quis pſ· b·

f Conſtruxiſſe· ledēdo eccīam p̄orem· pt eni oſtruere dū tn̄ nō ledat eccīam ·j· e· ſi epus· et ·c· bone rei· tradetur ꝗ eccīa ut habeat in ipa ius pronatus· qd habetꝰ ex edificatione vel fundacōne ·xvi· q· vij· quicūqꝫ ·et ·c· decernimus· et ·c· filijs· eꝫ de eccīis edifi· ad audiētiam vel aliqd honeſtum ſeruiciū eꝫ de iure

amittere et lucra de dānis querere·

Vez illud euſebij ď legū ſeueritate illud gg· de eccīaſtica intelligitur māſuetudine dictū· Itē deus dedit epo mediolanenſi·

Nō ſūt alienanda in epatu acquiſita·

R Es in epatu acquiſitas ſacdotibꝰ nulla ē alienādi licētia· Itē ex ſexta ſinodo vniūſali·

Vaſa ſacͣ niſi ꝓ redēpcōne captiuoꝝ nō ſunt alienāda

A Poſtolicos ⁊ paternos canones renouās hec ſcā et venerabilis vniūſalis ſinodus diffiniuit nemimē ꝓſus epm vendere vel vtcunqꝫ alienare cimmilia et vaſa ſacrata excepta cā olim ab antiquis canonibꝰ ordinata videlicet ꝓ redēpcōne captiuoꝝ· ſꝫ nec tradere ſalaria eccīaꝝ in emphiteotica pacta· nec alias ruſticas poſſeſſiōes venundari· ac per hoc eccleſiaſticos redditus ledere quos ad ꝓpriā vtilitatem et ob eſcam paupeꝝ et pegrinoꝝ ſuſtentacōnem eſſe decernimus· Et paulo poſt· Quiſquis autē poſt hāc diffinicōeꝫ nr̄am cōtrariuꝫ qd huic ſcē ſedi et vniūſali ſinodo agere tēptauerit · deponat ut p̄uaricator ďmaꝝ reꝝ et p̄ceptoꝝ· caſſata videlicꝫ omīno q̄ facta ē in ſcriptis vel ſine ſcriptis ab epo venditione vel emphiteotica traditione vel alia qualibet alienacōne cimmilioꝝ et ſalarioꝝ locoꝝ· Qui vero pceperit aut emerit aliquid ex predictis cimilijs et ſalarijs et non reſtituerit eccīe iteꝝ q̄ eccīe ſunt ⁊ nō reddiderit ad incidendam cartā vendicōnis vel emphiteoſeos ſit anethema vſqꝫ dum fecerit qd ab hac ſcā ſinodo et vniuerſali ofirmatū eſt· Si aūt eps ouictus fuerit oſtruxiſſe monaſterium de eccīſticis redditibus tradat eidē eccīe ipm monaſteriū· Item gg· dompno meſano epo·

Pro redempcōne captiuoꝝ ſacͣ vaſa nō ꝓhibentur alienari·

E T ſacroꝝ canones et legalia ſtatuta pmittūt miniſteria eccīe ꝓ captiuoꝝ eſſe redēpcōne vendēda· Idem demetrio et valeriano clericis firmianis·

Res eccīe licite impendūtur ꝓ captiuoꝝ redēpcōe·

S Acroꝝ canonū ſtatuta et legalis permittit auctas licite res eccīaſticas i redempcōne captiuorum impēdi· et ideo cū edocti a vobis ſimus ante annos xviij· famiū epm ecclīe firmiane ·xij libras argenti de eadem eccleſia ꝓ redēpcōne vr̄a ac patris vr̄i paſſiui fratris et coepi nr̄i nūc· tunc vero clerici necnō et mr̄is vr̄e hoſtibꝰ impendiſſe atqꝫ ex hoc vos hr̄e quandā formidinem· ne hoc quod datū eſt a vobis quolibet tpe repetatur · huiꝰ p̄cepti auctē ſuſpicōem vr̄am p̄uidimus auferendā cōſtituētes nullā vos exinde heredeſqꝫ vr̄os quolibet tempore repeticōis moleſtiā ſuſtinē nec a quoqꝫ vob obici qōnem· Idēz

Res deſolate eccīe nō p̄ponantur capitulis

S Jcut omīno graue eſt fruſtra eccīaſtica miſteria vendē· ſic iteꝝ culpa eſt imminente hmōdi nccītate res maxīe deſolate eccīe captiuis ſuis p̄ponē et i redēptione eoꝝ ceſſare· Que vero penitētia huiuſcemodi inuaſoribꝰ atqꝫ p̄donibꝰ q̄ vaſa ſacra ⁊ reliq̄ ďmo cultui dedicata pollutis manibꝰ arripiūt et q̄i ꝓphana otractāt ſit indicēda· nicolaus papa diffinit ſcribēs frōtario burdegalēſi archiepo·

Jnuaſoribꝰ reꝝ eccīaſticaꝝ q̄ pnia ſit imponēda

D E viro nefando burgādo noīe qui rabie inſana omotus dyabolicis ſe irretire laqueis nō dubitauit · atqꝫ gentilium more p abrupta itinera et cōpita i ſidians vobis in vr̄e eccl̄ie villa vna cū clericis vr̄i· manētibꝰ et ppl̄m ſalubribꝰ inſtruē dogmatum monitis decertātibꝰ· paneqꝫ ſpūalis vbi vacua hoim corda reficiētibꝰ atqꝫ laudabile ſalutis ꝓprie deſideriū habentibꝰ ſcā apl̄oꝝ petri et pauli limina viſitare collectis malicie ſue ſequacibꝰ iniquitatiſqꝫ oplicibꝰ nefarias inuaſiones ⁊ dep̄dacōnes violentas iferre ďmoniaco auſu p̄ſumpſerit ut

pa· p̄terea· vel alia tpalia· eꝫ· de ca· mo· in eccīis xvi· q· ij· ſane et ē ar· ꝙ acquiſita de rebꝰ eccīe pt eccīa vendicaē ut ·j· e· q· iiij· ſacerdotes· ⁊ ·q· ul· fixū ſed qd ſi clericus de peculio eccīe in ꝓprio ſolo edificet tūc vidr̄ edificiū ſolo cedere· ff· de re· diui· inſtī· ſed dicas in fauorē eccīe ſolū edificio cedē et hꝰ ē ſpāle i eccleſia· ꝙ ſi res oparet de bonis eccīe ē ſtatim facta eccleſie ut hꝰ ut eꝫ ď pecul· clerici· c· ·i· ⁊ ·c· ſi quis· idē eſt in milite· C· de rei· ven· ſi ut ꝓ pomis· et in pupillo· C· arbi· tu· l· iij· ⁊ in vxore· ut ·ff· de donac inter viruꝫ et vx· vxor·

b Tradat idē ſubiciat ·j· xiiij· q· ·vi· cōperimus· xvij· q· iiij· queſti otra· vbi habes ꝙ res conſecrata nō debet reſtitui· ſed ſupple laico et ad ꝓphanos vſus· et lꝫ hꝰ dicatur ꝙ debet ſubici p̄ori eccleſie nilominꝰ tn̄ epus pt eccleſiam alij ſbicē cui vult ar· eꝫ de exceſſ· p̄· ſic· vmre· R·

S Acrorū· repetitiōis · quia qd ex cauſa pietatis impēditur non repetitur· C· ď nego· g· alimenta· niſi forte fuerit ꝓteſtatus· ff· ď reſ· ſi quis· §· hꝰ actio· et in alio caſu· C· de nup· prēꝫ· hꝰ tn̄ ꝓteſtacō nō valꝫ quia eccīa tenetꝰ rdimē ut ·j· c· p̄· ſꝫ redēptus opās p̄ſtabit eccīe per quinquēniū · C· de capti· l· ij· et ulti· Item nunquid hꝰ ď qlibꝫ capto verū ē· ita · ſꝫ nūqd de capto in maleficio ꝙ vidr̄ ·lxxxvi· di· non ſatis· xxiij· q· v· c· i· ⁊ ·c· reos · et xiiij· q· ·vi· ſi res aliena· ·ar· contra· i· q· i· iubemus· tn̄ ſi priuatus dat pecuniam ꝓ redēpcōne alicuiꝰ bene cā repetit· ut ·c· ď cap· ·l· vlti·

S Jcut· ſuiſ· ꝓpitius· ſuis q̄ alijs ſubueniat ſubueniet tn̄ extraneis· lxxxvi · di· non ſatis· xlij· di· quieſcamus ſꝫ qui dnr̄

hic captiui· dic ꝙ ſi ab hereticis vel gentilibꝰ capti ſunt vel a talibus vbi timetur picutū corpis vel aīe · tales tenetur redimere eccīa ⁊ eciā

D quilibꝫ p̄uatus ·lxxxvi· di · nō ſatis· et ·j· e· aurū· et xxiij· q· iij· non inferenda·

E viro· et opita· opitū eſt locus ubi plures vic·

concurrūt lviij. di. ſic
a ❡ Conſuluit. que ſit=
.§ qui autē. C. de epis et cle. ſi quis in hoc genus.
b ❡ Añ fores hoc nōne in pmo āno ē ex eccliā. hoc dic q=
qd violauit et in
ſcdo anno iux fo=
res eccie.
c ❡ Audiētes. et
nō omūicātes. vt
xxxiij. q. ij. latorē.
d ❡ Spōdentes.
ſacrilegos argue
cogendos ſe nun=
quā facturos ſile.
ſic. xxiij. q. viij.
peſſimā et. c. ſi qs
mēbrorū. vt dixi
xi. q. iij. cū aliqs.
Onemus. ti=
tuli. id ē ſpe
ctantē ad ecciam
ſuā ñ auferet alij
ppria auctē. nam
et tutor ⁊ curator
punitur q auferet
alij rez pupilli ſui
ut. C. vñ vi. me=
minerint. in ſi.
f ❡ Reddē. ipe
g q alienauit po
teſt ouenīri vt hoc
et ī. e. ſtatuimus.
⁊ duobꝰ. c. ſe. Itē
et poſſeſſor pt cō
uenīri ut. s. e. au=
guſto. et. no. s. e.
qcūqꝫ. ⁊. s. e. apli
cos. cuz eñi eccia
hz in opcōne quē
velit cōuenire ſi
pmo cepit vnum
ouenire et poſtea
velit aliuz ouenī=
re nō ſit ei pīudi=
ciū aliqd p electi=
onē. ut. C. ſi tutor
vel curator. l. vl. hoc
quid ſi eccia ē cō
ſecuta ius ſuuz a
poſſeſſore. nunqd
adhuc pt ouenire
ipm qui aliena=
uit. nō vidr qr bo=
na fides nō pati=
tur vt bis idē ex=
igat. ff. d. re. iur.
bona fides. q au=
tem adhuc poſſit
ipm ouenire ē ar.
ī. e. vulterane. et
. c. ſtatuimus. et
. c. epus. et. c. dia
coni. et. ff. d. pet.
here. nec ullaz. §.
vlti. Ro. aut eccia
agit ad penam a
ad intereſſe. ſi ad
penaz pt agē ad
huc otra alienan=
tem. qr pena vni=
us nō liberat aliuz
ut. s. e cū deuotiſ=
ſimā. ſi agit ad in
tereſſe nō pt. Itē
qritur ſi eccia cō=
ſecuta eſt ſuū ius a poſſeſſore an teneatur cedere actōnē q habz oē
alienantē. Ro. nō. qr qua fronte pt petere ceſſionē q ex otumacia ſua
odēnatꝰ. ut. ff. de admiſtra. tu. ſi plures ⁊. ff. d tu. et rō. diſ. l. i. §. nunc
tractemus. e ❡ Ligandum ar. ē hoc q ille qui male alienauit rem eccle
ſie non poteſt repetere eam.

=pena taliū qui inferūt iniuriā clericis dum in
ſiſtunt diuinis obſequijs. habes. xvij. q. iiij
=in pmo anno ſtet
ex cimiteriuz

et epiſtole vre textus eloquitur ſa=
crū altare ſacraqꝫ dñici corporis et
ſanguinis vaſa inſup et ſcm criſma
pollutis āripere manibꝰ qi vilia ⁊ ad
vſum omunē apta pſūpſerit dilectō
veſtra nos oſuluit ſi ipe vel qui cum
eo in tam impio ſcelere et iniquo
fuerūt ad penitentiam qñqꝫ gratia
attracti diuina veniē voluerit. quo
eos penitentie vinculo oſtringatis.
nre inſtitucōis cenſurā expoſcere cu
raſtis De quibꝰ ſi tñ ita eſt iubemꝰ
cū ad penitentiā reūti accelerauerit
vno anno ex ecciam dei oſiſtē cuius
ſacratiſſima vaſa extra ritū fidei xpi
ane diripiēdo auferre nō dubitaue=
runt. ſcdo vero anno ante fores ec=
cleſie ſine omunione maneāt. tertio
vero anno ecciam dei intrēt et inter
audientes aſtent ſine oblacōne non
manducātes carnē neqꝫ bibētes vi=
nū pt natalis et reſurrectōis dñice
dies. quarto pterea anno ſi hijs pri
oribus tribꝰ eoꝝ fructuoſus fuerit
penitētie labor omūioni fideliū rſti=
tuātur. totaqꝫ mētis intēcōne ſpon
dētes talia ſe vlterius nūquā factu=
ros. corpꝰ et ſanguinez dñi ſuſcipe
mereātur. et vſqꝫ ad ſeptimū annuz
tribus in ebdomada diebꝰ ſine eſu
carniū et vini potacōne penitentes
maneāt. ❡ Itez ex oci. leonis pape
quarti Res eccleſie epus vſurpaē
vel alienare nō pſumat. Rub.
Monemus et irrefragabiliter
affirmamus vt nullus epoꝝ vel ſa=
cerdotū rem tituli ſui vſurpare pſu=
mat. ſz neqꝫ ſalariū a xpianis ſanctiſ
locis oblatū cā amicicie vel timoris
aut muneris ptēptet auferre ne ec=
cleſia dei ad nichilū redigat. Quod
ſi facē pſumpſerit. epus vel ſacerdos
canonicā ſine dubio ſubeat vlcōnez
et qd eccie iniuſte ablatum eſt red=
dere opellatur. ita ut deinceps nllas
vires p hijs ad litigandu z vel poſſi=
dendū hre poſſit. ❡ Itē ex hiſtoria
euſebij ceſarieñ epi. c. xij. Epiſcopo
vel abbati res eccie alienare nō licz.

Quiſquis. cognatis. niſi victū et veſtitū vt lxxxvi. di. non ſatis et
xvi. q. i. ſi cupis. in ſi.
i ❡ Colono. lz eñi colonus tra=
k ❡ Abiciatꝰ. mitius cū eo agitꝰ ī. e. ſi quis qualibz ⁊. q. v. ſi epus.
=dat alij poſſeſſionē nō ideo perdet ec
cleſia poſſeſſioz. C. d acq. poſ. l. ul.

Quiſquis eps vel abbas de ſa=
larijs epi vel mōſterij trāſfer=
re in pncipū manus vel etiā alij pſo
ne oferre voluerit irritū ſit qd datuz
eſſe oſtiterit ſm canonē ſcōꝝ aplo=
rū qui dicit oim eccleſiaſticaꝝ reꝝ
epus habeat ſollicitudinē. et diſpen
ſet eas tanq deo otemplāte. nō aūt
illi liceat fraudaē quicq ex illis vel
cognatis vel ppinquis donare que
dei ſunt. q ſi paupes fuerint vt pau
peribꝰ largiatur. ſz nō ſb hoꝝ occa
ſione q ſunt eccie defraudentur. q ſi
calliditate vſus excuſatōem ptende
rit eps damnū facē ⁊ nil ad pfectuz
agꝝ vel locū exiſtē. nec ſic pncipibꝰ
tribuatur ager vel locꝰ ſz clericis vl
agricultoribꝰ. q ſi calliditate vſus
fuerit pnceps et a colono vel a clero
agꝝ emerit. ſit irrita venditio. et re
ſtituatur epo vel monaſterio. epiſco
pus vel abbas hoc faciens abiciatur
tanquam qui diſperſit que nō colle=
git. ❡ Itē ſimachꝰ papa Predia
eccleſie non liceat pape alienare.
Non liceat pape prediū ecclie
alienare aliquo mō p aliq ne=
ceſſitate nec vſufructum rura dare.
niſi tñmō domus q in quibuſlibz vr
bibꝰ nō modica impenſa ſuſtentant
q lege oēs cuſtodes aſtringantur
vt donator aſſenſator venditor ho=
norē pdat. et qui ſubſcripſerit ana
thema ſit cū eo q dederit vel accepe=
rit niſi reſtituatur. Liceat etiā qui=
buſlibet eccleſiaſticis pſonis cōtra=
dicere. et cum fructibꝰ alienata re=
poſcere. quod non modo in apoſtoli=
ca ſeruandū eſt eccleſia. veꝝ etiam i
vniuerſis eccleſijs per prouincias q
dem dicitur ouenire.
❡ Idem Qui res eccleſie vendi=
dit ad altare non accedat.
Indigne ad altare domini p=
perare permittitur qui res eccleſia=
ſticas audet inuadere aut iniuſte poſ
ſidere aut iniqua vel iniuſta defenſi=
one in eis perdurare. de quibus tan
ta debet eſſe prouiſio vt vindictam

Non liceat.
pape. hoc ſimi
actus ſucceſſori
ſuo legē iponit ut
imperator ſuo ī.
xvi. q. i. qr iux. hoc
qualiter hoc potuit
cū nullus morta=
liū papā poſſit di
iudicare ex d elc.
inotuit. nec iferi=
or ſuperiorez. xxi.
di. inferior. xl. di.
ſi papa hoc ēte lz ſit
ſolutus legibꝰ tñ
ſm legē viuē dbz
. ff. de le. pnceps.
m ❡ Quibuſlibz.
vidr g q ad hāc
accuſacōnē quili
bet admittaē ex=
tra de rebꝰ ec. nō
ali. ſi qs ⁊ in. aut.
d nō al. aut p mu.
in ſi. et no. xvi. q.
vij. filijs. et xvi.
. q. i. oſtitutū.
n ❡ Cū fructibꝰ.
hoc adūte q fruc=
tus pnt peti. ſcien
dū eſt q ſi agitur
p interdictuz ali=
quid ad petenduz
rem cū fructibus
tunc reſtituentur
fructus oēs per
cepti a tempore
eo q eſt ppoſitum
interdcm niſi in=
terdicto vñ vi. in
quo veniūt oēs
fructus pcepti a
tpe deiectōnis. ut
. ff. de interdic. l.
interdcis. ff. de ui
et vi. ar. l. i. §. ex
die. ſi autē agitur
rei. vē. aut poſſeſ
ſor fuit bonefidei
aut malefidei. ſi
bone reſtituet oēs
fructus pceptos
a tpe. lit. otesſ. vl
qui culpa ſua non
ſūt pcepti. ſed añ
lit. oteſt. pceptoſ
nō tenetur reſtitu
ere. hoc tñ extanteſ
ut. C. de rei. vēdi.
certū ē. iſti. d of.
iu d. §. poſt inchoa
tam. ſi fuit poſſeſ=
ſor malefidei tā p
ceptos q quos p
cipere potuit te=
netur rſtituere vt
ex de reſti. ſpo. q
uis. ⁊. ff. d. rei. vē.
ſi nauis. et. C. de
rei. ven. certum ē.
ſi autez malefidei
poſſeſſor titulum habuit tūc excuſatꝰ a pcipiēdis pptez titulū. ut. C.
de rei. vē. ſi fundū. niſi ſit ita q ille ti. hēatur p nō titulo vt cū qs emit
otra inhibicā leg. ut. C. de agcol. quēadmodū et alios caſus habes no
tatos. ff. q metus cā. hoc et ptus.
Indigne. ad altare quia nec=
=oblacō eius recipitꝰ vt. s. e.
d viro. ⁊ etiā a ſacramētis eccie ē

ſuſpenſus•ut•xvij•q•iiij• quiſquis• ꝓcedet vindictā vt h•et•ij•q•
a ℭ Ammonitio•ar•q ammonicō ſp vij•accuſatio•et•c•ſe•et•xi•q•
•i•petimus•ſed verū eſt hoc cū agitur ad penā excōicacōnis quia ne
mo excōicandus eſt niſi p̄cedat āmonitio trina ut xvi•q•vij• omnes
decime•et xvij•q•
•iiij•de p̄ſbrōrum•
et extra de ſen•ex•
ſacro• Itē et in il
lis criminib p̄cee
det āmonitio vbi
ad ſeculare brac
hiū eſt recurren
dū•ut•i•q•vij•pa
tet• Itē vbicūq
nō agit ad depoſi
tionē et gñaliter
vbicunq agitur
ad denunciationē
extra de ſimonia•
lz hely• ſed vbicū
q agit ad depo
ſicōnē nō p̄cedet
ammonitio extra
de accu•qualiter•
ad q̄d em admo
neret tūc cū ſuf
ficiat ad depoſiti
onem q homo ſe
mel deliq̄rit •xxv•
di•p̄mū•nō obſtat
extra de accu• ſi
quis•quia loqui
tur ibi in denūcia
cōne• Itē non ob
ſtat•ij•q•vij•ſi q̄s
erga•q loquitur
ibi de illis cauſis q̄
non inducunt de
poſicōnem •v•q•
iiij•in loco•
b ℭ Maturata•id
ē matuē ꝓlata•ij•
xvi•q•i•i canōib•
c ℭ Inſtitute•i•
deſtinate talib•
D E rebus• ut
p9 ar•ē h q
auc̄tas maioris
excuſat •xxviij•
di•diacoīn•et•ix
iij•di• ſalomitane•
ſed nō eſt h verū
ut•s•e•quicūq•⁊
lz h dicāt q pri
ceps ſit redargu
endus bñ pt excō
municari •xi•q•i•
ij• ſi autē nobis•
ſz qualiter agi pt
ↄtra illū qui rece
pit poſſeſſionem
vel a p̄ncipe vel
ab alio cū ſcriptū
ſit in lege nō vide
or vi poſſidere ſi
recipio poſſeſſio
nem ab illo quem
ſcio eſſe in poſſe
ſſione•ff •uti•poſ•
ſi duo •§• nō vide
or•et ar•ex̄ de re
ſti•ſpol•cū ad ſe
dē•ſed h queſtio
hodie exſufflata
eſt p id q̄d eſt ex̄
de reſti•ſpo•ſepe ↄtingit•

ammonitio p̄cedat•et res vſurpa
tas iniuſte qui abſtulerit•aut qui in
iuſte ablatas retinet•equitate pa
trocināte legibus reſtituat• Quod
ſi neglexerit ⁊ nccītas ↄpulerit demū
p̄done ſacerdotalis diſtrictōe matura
ta p̄cellat• valde enim iniquum et in
gens ſacrilegium eſt• vt quecunq
vel p remedio pccōꝝ vel p ſalute ac
requie aiaꝝ ſuaꝝ vnuſquiſq vene
rabili eccleſie contulerit aut certe re
liquerit ab hiis q̄b9 maxie ſuari cō
uenit id ē criſtianis et deū timētib9
in aliud trāſferri vel conuerti pmit
tat• ꝓpterea qui hoc non p̄uiderit et
aliter q̄ ſcriptū eſt p̄dia eccl̄ie tra
dita petierit vel acceperit vel poſſede
rit niſi ſe cito correxerit quo iratus
deus aīas p̄cutit anathemate feria
tur• ſitq accipiēti et donāti et poſſe
dēti anathema•⁊ iſtitute pene ↄtu
miū aſſiduū•nec aliquo ſe ante tribu
nal xp̄i obſtaculo muniat quia reli
gioſ aīab9 ad ſubſtāciā pauperum
derelicta ↄtra fas et ſine aliq̄ pieta
tis ↄſideracōne diſp̄git• ℭ Itē ni
cola9 papa adoni viennenſi ar̄epo•

Diuini muneris p̄ticipatione p̄uet̄ qui eccleſiaſtica priuilegia calcat•

D E rebus eccl̄ie q̄ ſemel deo ↄtri
bute atq ↄdicate ſunt ⁊ poſt
ea ſub occaſione ↄceſſionis principū
a quibuſdam inuadūtur atq diri
piūtur ſancim9•vt prius conſula
tis principē ad reſecandam tam pre
ſumptiuā factōnem•et eſt cognoſcē
dū vtꝝ illius ſit ↄceſſio an inuaſoris
fuerit preſumptio• Quod ſi princi
pis inordinata fuerit largitio ipſe ſit
princeps p emendacōne redarguē
dus•ſi aūt inuaſoris declaratur pre
ſumpcō•uſq ad emēdacōē excōis
ſit vindicta cohercēdus• ℭ Itē ge
laſius iuſtino archidiacono ⁊ fauſti
no defenſori•

De reb9 eccl̄ie non ē aliq̄d alienādū•

V Obis enim
et vr̄e fame ↄſultū duximus•
ut pontificis veſtri loco vobis cū ab
eodem aliq̄s ſubrogetur qui eius no

ꝛremotus ab adminiſtratione tempaliū
ſed non ſpiritualium•
V Obis•ep̄us iſte fuit
f ℭ Ab eodem•iſto eīn remoto ab adminiſtratōne reſeruatur vt
ipſius auc̄te adminiſtratores eligantur•
g ℭ Quid ad cās•ſ•ut expēſe p̄us educātur•q̄ facte ſūt i colligendis

Fructibus q̄d genus deductōnis nullus caſus impedire pt̄ •ff•fam•he
rec•fundus•ff•de pet•here•ſi a dño•§• fructus• in decimis ſecus•ut ex̄
de deci•cū homies• ſed cū diſtinctōe quā habes ex̄ de deci •paſtoralis•
h ℭ Pro portione•ar•q p̄dia eccl̄iaꝝ nō debent diuidi p p̄bendas vt
no•s•q•ꝓx•§•vi•
ſed h nō eſt verū
h autē ideo ꝓhi
bent diuidi quia
clerici fuerunt ſu
ſpecti•ſed vbi nō
ſunt ſuſpecti•bene
diuident ut meli
orentur p eos poſ
ſeſſiones ut ꝗ•e•
ſepe fit•nam dili
gentius tractan
tur res ꝓp̄e q̄ cō
munes ut •xlvij•
di•§•neceſſe•⁊•C•
q̄ñ et a qui•quar
ta ps pe•l•ul•li•r•
i ℭ De ſi maior•
optimuz ar•cōtra
ꝓpoſitos eccl̄iaꝝ
vt nō poſſint alle
gare ſterilitatem
tp̄is•vel incurſuꝫ
hoſtiū ſi p̄cedenti
bus annis fuerūt
vberes anni•ſicut
nec colom•ſile•ff•
loca•ex cōducto•
•§•ſi vno •ↄtrariū
h ſignat•x•q•iij•
vnio•ſed ibi ſolui
tur•

nime pariter vniuerſa diſponat•q̄
timus omnia p̄dia ad veſtrā reuoce
tis ſtudiū•nec cuiq̄ clerico p portio
ne ſua aliq̄d ſolū eccl̄ie putetis eſſe
deputādū• ne p incuriā et negligen
tiam minuatur•ſz omnem penſionis
ſummā ex oīb9 p̄diis ruſticis vrba
niſq collectā ad antiſtitē deferatis•
ex q̄ tñ collectōe habeatur racō q̄d
ad cauſas vel expēſas accedētiū ne
ceſſitatum opus eſſe pſpicitur•ut d
medio ſequeſtretur•et q̄tuor porcō
nes vel de fideliū oblacōe vel de hac
fiāt modis omnibus penſione•ita vt
vnā ſibi tollat antiſtes• aliā clericis
pro ſuo iudicō et electōne diſptiat•
terciā paupib9 ſub omniū ↄſciētia
faciat erogari•Fabricis vero q̄rtam
q̄ ↄpetit ad ordinacōē pontificis e
rogatōne vr̄a decernimus eſſe pen
ſandā•ſi quid forte ſub annua rema
nebit expenſa electio ab vtraq pte
cuſtode credatur ecclefiis•ut ſi ma
ior emerſerit fabrica ſit ſubdio q̄d
ex diuerſis tp̄ibus diligētia poterit
cuſtodiri•aut certe emat̄ poſſeſſio q̄
vtilitates reſpiciat cōmunes ℭ Itē
maiorico ſereno ⁊ iohāni epiſcopis•

Excōicētur q̄ principū auctoritate res q̄ dantur eccl̄ie ſurripiunt•

Q Vi diuinis ⁊ hūanis legibus
i ciuili dānacōe calcatis ⁊ re
uerētia religionis abiecta vel eccle
ſiaſtica priuilegia calcare ↄtendūt•
vel vbilibet in paupeꝝ ꝓhiire diſpē
diū nec hmōi ſaltē ↄmoniti conuicti
q nequiciam ſopire ↄſentiūt• atq il
lata ſacris rebus d̄trimēta reſarcire
merito diuini muneris p̄ticipatione
ſunt p̄uādi•et hmōi p̄cepcōne care
ant q̄d ſacrilegis auſib9 habuere de
ſpectui• Celeſtinus vero p̄ſbr fr̄is et
coepiſcopi nr̄i ſereni qui ↄtra pōtifi
cale iudiciū ↄtraq apl̄ice ſedis man
data prūpens ſupdictis ↄmūionem
ſacrā miſtrare p̄ſumſit cū ñ potuerit
ignorare ſententiā ꝓprij ſacerdotis
ab officio p̄imus eccl̄iaſtico repella
tur•ut nullus eccl̄ie miniſtroꝝ ↄtra

Q Vi diuinis et
hūanis•in ci
uili•id eſt impia•
l ℭ Ignorare•ſic
•s•xvi•di •q dic
tis•s•i•q•i•ſi quis
a ſimoniacis•et ꝓ
xxvi•q•ij• nullus•
•s•di•xx•ſi decre
ta•s •lxxxvij •di•
•c•ul• xvij•q•ij•c•
vlti•audiretur•tñ
iſte ſi vellet ꝓba
re ſe ignoraſſe•s•
lxxxij•di• ꝓpoſui
ſti•in ſi• ⁊ •i•q•i•ſi
quis a ſimoniacis
et extra de elec•
innotuit•in ſi•ſed
qualiter ꝓbabit
ſe ignoraſſe• R̄n•
probabit quod ſu
erit in alia ꝓuin
cia ut ex̄ de teſti•
ex tenore•et•C•d
cōtrahē•ſtipu•ↄ
ptimam• vel etiā
ꝓprio iuramento
ut xxxiiij •q•ij•in
lectum•
V Olterane•re
uocent•C•
ſi tutor• vel•cu•in
ter•l•vlti•
n ℭ Emptorib•
•s•x•q•ij• hoc ius
porrectū•in ſi•§•q̄
vero res• ſz cōtra
xv•q•iij•vniuſa

•C•de euic•ſi fundus•ſo•h capitulū loquitur• de poſſ• bonefidei• cōtra
ria de poſſ•malefidei•ſed ad h obicitur malefidei dr̄ q̄ ↄtra legū me
dicta mercatur•C•de agricol•queadmodū •R̄n•quātū ad h ē malefi
dei q non vſucapit•ſed quātū ad hoc eſt bonefidei q hz recurſū ↄtra
ſuū venditorē• o ℭ Locū•ar•q ſm porem locum et maius meritum

conferēde ſunt di
gnitates ·vt·ī·c·
ꝓxi·et·s·di·i·ius
militare· et ·i·q·
ij·clerici·et lxxii
ij·di·c·vlti·vt il=
le gradus ceteros
antecedat quē ſti
pendia longiora
et labor ꝓlixior
fecit añire·vt·C·
de off·ma·off·l·
nemo·lxi·di·c·mi
ramur· et ſtipen=
dioꝝ ratio hñda
ē·vt·ff·d re mili·
nō om̄is·i pñ·ar·
cōtra·xvi·q·vij·
decimas ·et extra
de ꝯſti·cum om̄s·

pontificalia inſtituta venire ꝯtendat
Vulterane eccie ¶ Idem eiſdez·
actus vel p̄rimoniū qd hacte=
nus ꝯpimus deſtitutū ⁊ poſt dānatio
nem euchariſti quo fuerat deprauā=
te diſpſum cure vr̄e decreuimus eſſe
delegandū· vt diligētia qua vos p
vtilitate eccie eſtimamus eſſe vigi=
lātes·p̄dia culture reſtituatis anti=
que· et reuocetis ſi qua ſūt vendita
ā donata mācipia·poſſeſſiones etiaz
quas ab enumantio ⁊ opilione ep̄is
vel ceteris quouis iure videritis te=
neri·qꝛ ꝯtra ꝯſtituta ſinodi ab ep̄is
p̄dia alienari nullo mō potuerīt com
mento nichilominus reuocētur· ſit
emptorib9 ad eū recurſus qui pre=
ſumpſerit aliquid de eccie rebus illi
cita venditōne diſtrahē ita vt p̄ſio
nes annuas ad pontificem deferatis
cui priuilegia ſua integra conuenit
om̄i rōne ſuari vt eius diſpēſatione
portōnes ꝓueniāt ꝯſuete·ita vt por
tionē quartā q ad eos ptiet ſua pōti
fex ordinatōe diſtribuat ꝓut cuiuſ
qꝫ locum meritūqꝫ ꝯgnoſcit·pariter
etiā ex fideliū oblatōne faciendum ē
vt clericis quartā ptē eroget p ꝯſi=
deratōne ſue electōnis antiſtes fa=
bricarū·etiā portio epo ſciēte et di=
ſponēte vr̄a erogatōe pendatur qua
tinus nichil penitus in detrimentū a
licuius rei patiamini gñari· Idez
clero et ordini ⁊ plebi brunduſij·

Reddituū ⁊ oblationū due portōes
Concesso clero cōmittuntur·
vob quē petiſtis antiſtite fra=
tre iā et coepo nr̄o iuliano neceſſa=
riū fuit eodē ad ecciam ſuā mox re=
miſſo ad vos nr̄a ſcpta pit deſtinari
quib9 agnoſceretis eidē fuiſſe p̄ce=
ptū ne vnqͣ ordinatōnes p̄ſumat il
licitas·et infra·Reddit9 et oblatō=
nes fidelium in q̄tuor ptes diuidat·
quaꝝ vnā ep̄us ſibiipi retineat·al=
terā clericis p officioꝝ ſuoꝝ ſedu=
litate diſtribuat· fabricis terciam·
quartā paupib9 et pegrinis habe=
at fideliter erogandā·quarū ratio=
nem diuino eſt redditurus examini·

¶ Idem· De oblatōnibus fidelium
quot portiones fiant·
Quatuor aūt tā de redditu qͣ
de oblatōne fideliū p ut cuiuſ
libet ecclie facultas admittit ſicut
dudū racōnabiliter ē decretū ꝯueit
fieri porcōnes·quaꝝ vna ſit pontifi=
cis·altera clericoꝝ·tercia pauperū·
quarta eſt fabricis applicanda·de q
bus ſic ſacerdotis interit integram
miſtris eccie memorataz diſpendere
quātitatē·ſic clicus vltra delegatā

ſibi ſummā nichil inſolēter nouerit
expetendū ea vero q ecciaſticis re=
ſtaurandis edificijs attributa ſunt
huic opi veraciter p̄rogata locoruz
doceat reſtauratio ſcōꝝ manifeſta
qa nephas ē ſi ſacris edib9 deſtitu=
tis in lucꝝ ſuum p̄ſul impendia hijs
ſacris edib9 deputata ꝯūtat ipſam
nichilominus aſcptā paupib9 por=
tionē·quāqͣ diuinis rōnib9 ſe diſpē
ſaſſe monſtraturus eſſe videatur·tn̄
iuxta hoc qd ſcptū ē vt videāt opa
vr̄a bona·et glorificēt p̄rem vr̄m q
in celis ē·oportet etiā pn̄ti teſtificati
one p̄dicari ⁊ bone fame p̄conijs nō
taceri·q ꝓpter nec illoꝝ quiſpiā ⁊c·
¶ Itē ſimplicius papa florētino ⁊
equitio ep̄is·

De oblatōnib9 et redditib9 q̄tuor
portiones preſbitero diſpenſentur·
De rdditib9 eccie vel oblacōe
fidelium ſola epo ex hijs vna
portio remittat·due ecciaſticis fa=
bricis et erogacōni paupū ꝓfutu=
re a p̄ſbro ſb piculo ſui ordinis mi=
niſtrentur·vltima clericis p ſingu=
loꝝ meritis diuidat·et infra·cui id
ē gaudentio epo ſpālïter hoc p̄cipi=
mus ut tres illas portōnes q̄s trien=
nio ſibi tātūmō dr vendicaſſe reſti=
tuat·¶ Itē greg·maximo epo ſira
cuſano· De rdditib9 eccie nouit q
ſitis q̄rta ps clericis eroget·
Cognouim9 de redditib9 ec=
cleſie nouiter acquiſitis ad canoni=
cā diſpoſicōnē quartaꝝ minime ꝓue=
nire·ſꝫ ep̄os locoꝝ diſtribuere tan=
tūmō quartā antiquoꝝ reddituum
nūc vero queſita ſuis vſib9 retinere
quā rem p̄uā ſubintroductāqꝫ con=
ſuetudinē fraternitas tua viuaciter
emēdare feſtinet· vt ſiue de p̄teritis
redditib9 ſiue de hijs que obuenere
vel obuenietib9 quarte ſm diſtribu
cōnē canonicaz diſpenſentur·incon
gruū nāqꝫ ē vnā eādēqꝫ eccie ſbam
duplici quodāmō iure cēſeri ¶ Idē
aug·epo angloꝝ De ſtipēdio ec
cleſie quatuor debēt fieri portiones·
Mos eſt aplice ſedis ordinato
epo p̄cepta tradē vt de omni
ſtipendio qd accidit·quatuor debe=
ant fieri portōnes vna videlicz epo
et familie eius ꝓpter hoſpitalitatez
atqꝫ ſuſcepcōnē·alia clero·tercia ve
ro paupib9·quarta eccijs reparan=
dis·¶ Itē ex ꝯcilio toletano ¶ De
eodē
Sanctim9 oib9 ep̄is
curaz laicoꝝ eis inſtare·ut ſi
quos in fide xp̄i inueuerint nimio af
fectu diligant· et inſup ꝯfirmamus
vt ſi aliqua ab ipſis accipiant dona

De redditib9·
triennio·lꝫ·
iſte ep̄us p trien=
nium poſſederit
res mobiles eccie
non tn̄ vſu capie=
bat eas quia fur
tū commiſit in eis
x·q·ij·c·vlti·

Concesso·cre
dulitate·ar·
cōtra clericos exi
ſtētes incolis vt
nō debeant pcipe
ecciaſtica ſtipen
dia ut·xvi·q·i·ge
neraliter·et·ī·c·ca
ritatē·ar·ꝯtra·xx=
xij·di·ſi qui vero·
Quatuor·co
ceat·ar·per
vnū factū ꝓbari
aliud et cauſaz ꝓ
bari p effectuz·qꝛ
p repacōnē fabri
carum ꝓbat᷑ qd
bene ſit expenſa
quarta fabrice·et
ſic·xviij·di·pue=
nit·ſic·C· de ann·
tu·l·lex que·in fi·
Itā ex hijs omni
bus capitulis col
lige laicos nō eſ=
ſe ꝯpellendos ad
repacōnē fabrice
ſed tn̄ clericos·
vt·x·q·i·decerni=
mus·
¶ Teſtificacōe·
ar·qͥ res ſp ſunt
gerende in illoꝝ
p̄ntia quoꝝ iter
eſt·vt viij·q·i·lꝫ·

Cognouim9·
obuene re·
ar·ꝯtra·ff·de iur·
do·cū in fundo·§·
ſi fundus·ſi·ff·de
pactiſ·do·inter ſo
ceꝝ·§·ij·ſile·C·d
allu·l·ij·
¶ Duplici·no·
duplicitatē a cano
ne reprobari·xvi·
·q·vij·in noua·x=
viij·q·ij·in nullo·
ſic·ff·de vſucap·
eum qui edes·Itē
ar·qͥ idem iuris ē
in veteribus qͥ in
nouis extra de cē·
·c·eccleſijs·ar·cō
tra extra de deci·
tua·nā lꝫ veteres
decime ſint ꝯceſſe
laico nō ideo no=
ue vt ibi dr·qn̄qꝫ
tn̄ eadē res dupli=
ci iure cenſet᷑·ex
d reli·do·qꝛ·⁊·ff·
de pecul·hinc q̄ri
tur·§·i·vbi habeſ
qͥ peculium qn̄qꝫ
duplici ratiōe cen
ſetur ſed iſti ſunt
caſus ſpēales·
Sanctimus·
dona·ſm di=
ſtinctionem extra
de teſta·requiſiſti

a ¶ Tituloꝝ · id eſt eccleſiarū ad quas intitulati ſunt.
S Tatuimus · indemne · de hoc dixi · s · e · monemus.
S I quis · documēta ideꝫ eſſet ſi teſtes aliquos impediret dicē veritatē · ut ex̄ de teſti · co · puenit · b ¶ Supprimere · quia crimen falſi incurrūt · ff · de falſ · l · i · §· is q̄ depoſita ·
c ¶ Quicq̄d · ar · ꝙ eccīa pt̄ petere intereſſe qd̄ ē ex̄ rem · ſꝫ illud nō ē ex̄ rem · q: inſtr̄o tradito poſſeſſio nis ꝛ poſſeſſio tradita vidr̄ ut · C · de donac̄ · l · i ·
E Piſcopus · aliū · ſꝫ ē ꝯſiliū quia etiam vxorem et ſeruū ſuū poſſet īſtituere heredem ut · s · e · q · i · ſint manifeſte ·
g ¶ Ab heredibus · ſꝫ duo ꝯtraria dici videntur ſcꝫ ꝙ eccīa debeat eē heres defuncti ꝛ tn̄ ꝙ eccīa poſſꝫ ꝯuenīe filiū defuncti de eo ꝙ male alienauit defunctus · nam ſi eccīa eſt heres defuncti etiā ſi defunctus aliquid indebite alienauit illud non pt̄ reuocare eccīa ut · C · de reb9 alie · vel nō ali · l · iij · et C · de lib · cā · l · ſi habeo · C · de rei · vē · cū a mr̄e · tenent9 eñ ſequi voluntatē defuncti · ut · xi · q · i · ſilueſter · ideo ſic exponas eccleſiā ſibi relinquat heredē · ſed ſi eccleſiā nō inſtituit heredem · ſupple tūc ſi quid de eccīa ꝛc̄ · gnāliter enim heres tenetur ad omīa onera defuncti niſi fecerit inuentariū ut · C · de iur · deli · ſācīm9 · hoc tn̄ teneas ꝙ ſm canones in cōtractib9 et in delictis ſiue aliquid ꝑuenerit ad heredem ſiue nichil ſiue lis fuit ꝯteſtata cū defuncto ſiue non · ſꝑ heres tenetur in ſolidū ut · xvi · q · vi · ſi epiſcopū · ex̄ de rap · in lr̄is ·

ſtatim in quatuor diuidāt ꝑtes · ita vt ꝑmā ꝑtē ſm aploꝝ ꝑcepta titulorum necnō cimiterioꝝ reſtaurationibus diligenter attribuāt · ſcdam clericis · tercīā cūctis paupib9 · q̄rtā vero aduenis · ¶ Itē ex xci · agathenſi ·

Om̄es pſbri ſm iuſſionē epi res eccleſie diſpenſare debent

S Tatuim9 ꝙ epī oēs iubent ut ciuitatenſes ſiue dioceſani pſbiteri vel clerici ſaluo iure eccleſie ſicut pmiſerint epī teneant · vendere aūt aut donare penitus nō pſumāt qd̄ ſi fecerint et facta venditio non valebit et de facultatib9 ſi quas habent ꝓprias in dempnem eccīam reddant et ꝯmunione ꝑuenī · ¶ Item ex eodem ꝯcilio ·

De clericis qui documenta eccleſie ſupprimunt ·

S I quis de clīcis documēta quib9 eccīe poſſeſſio firmatur ā ſupprimē aut negare aut aduerſarijs fortaſſe tradē dānāda ꝛ puniēda obſtinacōe pſumpſerit quicq̄d ꝑ abſentiam documentoꝝ dampni eccīe illatū eſt de ꝓprijs facultatibus reddat et ꝯmunione priuetur · hij aūt qui in dāno eccīe impie ſollicitati a traditorib9 aliquid ſuſcepint ſupiori ſentētia teneantur · ¶ Itē ex eodē ·

Epus nō hn̄s heredes non alium q̄ clericū heredem conſtituat ·

E Piſcopus qui filios aut nepotes nō habuerit aliū q̄ eccīam nō relinq̄t heredē · Si quid de eccīa non in eccīe cā aut neceſſitate pſumpſerit qd̄ diſtraxit ā donauit irritū habeat · q̄ vero filios habet · de bonis q̄ relinquit ab heredib9 eius indēnitatib9 eccīe conſulatur · ¶ Item ex eodem

Clerici de rebus eccleſie nichil alienare preſumant ·

D Yaconi vel pſbri in parrochia ꝯſtituti de rebus eccleſie ſibi creditis nichil audeāt ꝯmutare vendere vel donare quia ſacrate deo eſſe noſcūt · ſimilit̄ et ſacerdotes nichil de reb9 eccl̄ie ſibi ꝯmiſſe vt ſuperius cōphenſum eſt alienare pſumāt · ꝙ ſi fecerint ꝯuicti in ꝯcilio et ab honore depoſiti de ſuo ꝓprio aliud tm̄ reſtituāt · quantum viſi fuerint pſumpſiſſe · Libtos etiaꝫ quos ſacerdotes vel dyacones de eccleſia xpi ſibi ꝯmiſſa facere volūt actus eccleſie ꝓſequi iubemus quod ſi facē ꝯtempſerit placuit eos ad propriū reuerti ſeruiciū · ¶ Itē ex eodē

De poſſeſſiōib9 eccl̄ie quidq̄d a pōtifice et pſbro diſtrahitur inane et vacuū habeat̄ ·

Q Vicq̄d parrochiaꝝ pſbr de eccleſiaſtici iuris poſſeſſiōe diſtraxit inane habeatur et vacuū vendicacōe ꝯpantis ꝛ actōe vēdētis · ¶ Itē vrban9 papa

Ordinacōes ab intruſis facte ſine conſenſu cleric oꝝ irrite ſunt ·

A Lienacōnes oim ꝑ intruſionē ſeu canonice electoꝝ ſub epī noīe aut abbatis qui ſm eccl̄ie ſue vſum ꝯſecrād9 eſt · alienacōes dico quocūqꝫ mō factas necnō ꝛ ordinacōnes pſonaꝝ ab eiſdeꝫ ſine ꝯmuni ꝯſenſu clericoꝝ eccleſie ſiue ꝑ ſymoniam itidē factas irritas eſſe iudicamus · Illud etiam ꝑ omīa interdicimus · ut nullus clericus pbendam ſuam ſeu bn̄ficiū aliqd̄ eccleſiaſticū aliquo mō alienare pſumat · ꝙ ſi preſumptū olim fuerit vl̄ aliqn̄ fuerit irritū erit ꝛ vltioni canoīce ſbiacebit ¶ Item ex ꝯcilio ylerdenſi ·

Epiſcopo defuncto nichil de reb9 eccleſie vſurpetur · Rubrica ·

H Ec hmōi placiti conſtitutiōe inter nos cenſura placuit cuſtodiri ut defuncto āntiſtite vel etiam adhuc in ſupmis agēte nullus clericoꝝ cuiuſlibet ordinis officij grad9 ve ſit quicq̄ de domo ei9 pſumat

tamē diſtinguitur ut extra de ſeruis nō or · eo libentius.
Q Vicquid · vendicacōe · in emptoēꝫ eñ nō traſſert dn̄iuꝫ · vnde nō pt̄ rem vendicare · habet tn̄ contra venditorem actionem · ex empto · ut · s · e · vulterane · in aut̄ de non alie · aut ꝑ mu · § · quia vero leonis ſed nonne venditor pt̄ petere pcīum re nondū euicta q: venditor nō ad aliud tenetur niſi ut faciat emptorē hrē rem · n̄ eñ tenet9 rē eius facē · ut · ff · de acti · emp · ſeruus què · § · ſi ſciēs · ſed hic contractus nullus eſt.
A Lienacōes · ſꝫ ad canonice electos referas q: intruſi vel ſciſmatici nec etiam cū ꝯſenſu capituli aliquid pn̄t alienare · ī · e · ꝑcarie · ex̄ de ſciſ · q a pdeceſſore · vij · q · i · factus · xxv · q · i · omīe · ff · de reb9 eorū q̄ ſub tu · l · cum · l · q̄cūqꝫ · ar · ꝯt̄ · ī · de ꝯ · di · ij · et di xit · i · q · i · ſi quis a ſimoniacis · iij · q · vij · § · verū · i pn̄ ·
k ¶ Cōſecrādus · id eſt bn̄dicēdus · abbas eñ nō conſecrat̄ niſi cū ordinatur in ſac̄dotē · tn̄ dr̄ qd̄ ei man9 imponitur ab epiſcopo · lxix · di · qm̄ videmus · vnde abbas ſine benedictione poteſt monachos benedicē extra de ſupplen · ne · p̄ · ſtatuimus ·
l ¶ Ordinacōes · ſꝫ nō pt̄ facē ſine conſenſu capituli ſui · ut · xxiiij · di · c · penul ·
m ¶ Prebendaꝫ · fructus pt̄ extra ne pla · vi · ſu · c · ul · ad inſtar fructuarij · ff · de vſufru · a: toribꝫ · ſic fructus decimarū et oblationum pn̄t vendi lꝫ ſꝫ non ſit honeſtum · q: ꝓhibitū nō inuenitur ſed ſꝫ tn̄ cū conſenſu epī ex̄ de reb9 eccleſie n̄ ali · nulli · niſi ad modicum tpus · ar · extra de cen · p̄ · et ex̄ de traſ · de cetero · ſꝫ quid ſi obligauit ad q̄nquēnium nunquid ſtabit ſucceſſor ꝯtractui · ita ſi noīe eccīe ꝯtraxit et cū epī auctē extra de ſol̄ · c · i · ſecus ſi noīe ſuo · ff · de pig · l · vectigalis · ff · quib9 mo · pig · ſo · l · ſi res diſtracta · ff · loc̄ · ſi quis domū · § · hic ſubiūgi ſolet · Jo · ſed quicquid dic̄ · Jo · ego credo ꝙ ſic clericus pt̄ vendere fructus pbende ſue ſine cōſenſu epī ita et obligare maxime ad modicuꝫ temp9 ſic tutor vendit fruct9 ſine auctē iudicis · ut · C · de admi · tu · l · lex q̄ · nec aliqua decretalis ꝯtradicit · l · b ·
n Ec · ſic ꝯſtrue · hec cenſura placuit cuſtodiri placiti ꝯſtitucōe et ſm hoc ibi v̄bum placuit eſt perſonale verbum ·

h O Yaconi · aliud · id ē ipam · ꝛē reſtituet et aliud tātū de ſuo ſic lxxxix · di · decenter · et · x · q · ij · ſꝫ ius v̄ · qui vero res · i ¶ Actus · id eſt negocia ·
k ¶ Facē · extimacōne ſeruoꝝ reddita de ꝓprio · alioquin reuocarent̄ ut · ī · e · et ſi illi · niſi ſint boni meriti · ut · ī · e · ſi quos de ſeruis · et eſt in ſꝫ dura ꝯdicō libertoꝝ eccīe q̄ ꝓpter opas nō pſtitas reuocātur in ſuitutē · aliud in liberto ꝑuati ut · C · de lib · cā · ſolo obſequij · qd̄ eſt ſꝫ ſpāle Itē aliud ſpāle ꝙ filij iſtoꝝ libtorum ſint obnoxij eccīe · ī · e · de libtis ſecus in alijs · ut · C · de lib · et eorū lib · l · i · et · ij · Itē aliud ſpāle ꝙ libti tenentur ſeruire eccīe nulla eis opa impoſita ut ſꝫ et · ī · e · liberti · hodie

a ℂ Placiti·id ē decreti· ꝯcessori omnia seruāda a morte pdecessoris
b ℂ Conseruare·ar·fuc= ex̄ de off·ꝛ po·iud·ord·cū vos plerūq3·et
ex̄· de testa·relatū· Itē ar·ꝙ mobilia pdecessoris pertinēt ad successo
rē vt ḣ·e·de laicis· c ℂ Et vix·qđ vix fit tñ fit·s·xix·di·in memoriā

et res ē modica ḣ·e·c·terrulas·Jo·qđ falsū ē·nisi in rebꝫ puis·b·
Si qua·pṡbiteri·i·canoci· ꝯcāte clerici nichil pñt dispone đ
i ℂ Recisso·ħ patz ꝙ sed va= rebꝫ ecc̄ie et·x·q·ij·si qs epṡ·
et lxxv·di·qm̄·in·fi·imo multo potius sede vacāte nō pñt immutare

vel de vtilitate q̄ instrumētis domus esse noscitur id est mobilis et immo bilis rei ecclesiastice conetur inuade re·nichil furto nichil dolo supprimēs auferēs atq3 abscondēs·sedis cui do mus cōmissa est subiunctis sibi vno vł duob9 fidelissimis omnia vsq3 ad temp9 substituendi pontificis debet ꝯseruare·et hijs q̄ in domo inueniunt clericis ꝯsuetā alimoniā ministrare· sbstitutus autē antistes suscepte se dis ꝯmoda ordinabit velut de9 im=perabit·vt eis vti cū hijs debeat qu=os ꝯgnouit discipline et caritati pde cessoris sui fideliter paruisse· Qđ si q̄sq̄ post hec cuiuslibet ordinis ut su perius dictū ē clericus quacūq3 oc=casione vel de omi facultate quippiā pbatus fuerit abstulisse·vel forsitā dolo aliquo suppressisse re9 sacłegij plixiori anathate ꝯdēnet ꝛ vix ei pe grina ꝯmūio ꝯcedat·q2 duruz est ut hij quos ꝯstat i funicō dn̄i cū pme se dis antistite desudasse ab hijs q̄ sua rū rez̄ incubatores vel vtilitatibus fuiētes atq3 vacātes fuisse noscunt dspecti aliq̄tm9 cruciēt· ℂ Item ex ꝯci·toletano·iiij·

Episcopi q̄ nichil ecc̄lesie ꝯferūt famulos ei9 libertati non donent

Et si illi qui nil̄a ex rebus suis paupib9 xp̄i di=stribuūt eterni iudicis voce ꝯdemna būtur in futuro·quātomagis hij q̄ auferūt paupib9 qđ nō dederūt·Q̄=ppter epi q̄ nichil ex suo pprio eccle sie xp̄i ꝯpensauerūt·hāc diuinā sen tentiā metuāt·et liberos ex familia ecc̄ie ad ꝯdēnatōnem suam facere n̄ p̄sumāt·impiū eñ est ut qui res suas ecc̄ie xp̄i non contulerit damnū infe rat et ius ecclesie alienare contēdat Tales igitur liberos successor ep̄us absq3 vlla oppositōne ad ius ecclesie reuocabit·quia eos non equitas s3 etiam improbitas absoluit· ℂ Itē ex ꝯci·aurel·

De clericis q̄ documenta ecclesie supprimūt aut negāt vel damnabiliter tradunt·

Si q̄s đ clericis documēta q̄b9 ecc̄ie possessio firma tenetur aut sup prime ā negare aut euertere aut fō tasse tradere dānabili et punienda obstinacōe p̄sumpserit·q̄cq̄d p ab sentia documētoꝝ dāni ecc̄ie illatuz ē đ pprijs facultatib9 reddat ℂ Itē ex eod·

Ministris ecc̄ie đ reb9 ei9 de absq3 epi pmissu nichil alienare li ceat

Abbatib9 p̄sbris alijsq3 mistris de rebus ecclesiasticis vel sacro misterio deditis alienare ꝛ obligare absq3 pmissu et subscripti=one epi nichil liceat·qđ si p̄sumpse=rint degđet ꝯmūione ꝯcessa·ꝛ qđ te mere alienatū ē ordinacōe epi reuo cetur· ℂ Itē ex sinodo āchiritana·

Res ecc̄ie q̄ absente ep̄o distrahunt ad ius ecclesiasticum reuocentur

Si q̄ đ reb9 ecc̄ie cū ep̄s nō a dest p̄sbri vēdiderit·placuit re cisso ꝯtctu ad ius ecc̄iasticū ṙuocari i iudicō aūt erit epi ꝯstituti si pciū ṙ=cipi dbeat necne·ppt qđ sepe ꝯtigit distractaꝝ rerū reddit9 āpliorē sū=mā p accepto pcio reddi· ℂ Itē ex ꝯci·calcedonēsi·

Post9 mortē epi res ad eū ptiētes clerici non rapiant·

Non liceat clericis post mor=tē epi sui rape res ptinentes ad eū sicuti pcedētib9 reglis ꝯstitu=tū hētur·si q̄uo ħ fecerit piclitari se nouerit a pprio g̃du ℂ Itē ex ꝯci·me diomatcis·

Reddāt pcarie et ꝯmu tacōnes ab inuasorib9 facte·

Precarie·ꝛ ꝯmutacōes tpe vi duataꝝ ecclesiaꝝ facte ab hijs q̄ lo ca epoꝝ occupauerāt ṙscindantur· et cū auc̄te ecc̄iastica vel ciuili si faci ende sūt fiāt· ℂ Itē g̃g̃·maxiano si=racusano ep̄o

Pro labore inuētarij nil accipiāt yconomi de reb9 ecc̄ie·

Caritatē tuā ꝯmonē curauim9 vt si quispiā epoꝝ de hac lu=ce migrauerit vł qđ absit p suis fu erit remotus excessib9·ꝯuenietibus yconomis cūctisq3 cł̄icis pōrib9 at=q3 i sui p̄ntia inuētariū ecc̄ie rez̄ fa=ciētib9 oīa q̄ repta fuerint sbtiliter describant·nec sic antea fieri diceba tur spes quedaz aut aliud qđlibet de rebus ecc̄ie quasi p faciēdi inuētarij

ar·contra·ff·ad uell·tutor·i pn̄· d ℂ Quia ħ re=fert ad id qđ·s·dixit·

At si illi·dist ribuūt·ne=cessitatis āticulo· đ ħ·xlvij·di·sicut hij·

e ℂ Quāto·innu=it ħ ꝙ magis sit auferre q̄ n̄ dare cū tñ q̄nq3 eq̄pa=renter·et sic ē cō tra·xlvij·di·sicut·

f ℂ Nō ꝯtulerit· ꝛ sic vidr ꝙ si res suas ꝯtulerit ecc̄ie ꝙ tūc alienaē pos sit ar ḣ·e·si quis qualibꝫ·extra de rebꝫ ec·n̄ al·epi· ad ħ dicūt quidā ꝙ illo casu pt ali enare·sed tñ cum ꝯsensu canonicoꝝ rū s3 ħ nil est quia si hꝫ ꝯsensū cleri· quare restitueret tā tūdem de suo cum nec alienare pos=set l3 adesset oim ꝯsēsus nisi ess3 uti litas ecc̄ie ut ḣ·e· fine·sed intellige cū iste manumis=sus non erat bene meritus·ꝛ sic eāt malefidei posses=sor alias posset p̄=scribē libertatez ut·C·de p̄scripti· longi tpis q̄ p li bere·ꝯpetit·l·i·

g ℂ Successor·vł ipsemet·xxxv·q· ix·quisquis·et est ar·ꝙ successor re uocat malefactū z sui āncessoris·vt xvi·q·iij·c·si sac=dotes·ex̄ de pca· c·i·et·ij·

h ℂ Reuocabit· nisi p decē annos steterit in libtate ·ff·qui et a quibꝫ ma·li·fi·sic·§·ari=sto·sic g̃ ecc̄ia re stituitur ꝯtra lib=tatē qđ non est in miore nisi ex ma=g̃na causa ut·ff· de mi·si ex causa· in fi·

Abbatibus·subscripcōe epi·l3 abbas non possit sine ꝯsensū epi alienare rem ecc̄ie·ut ħ ꝛ ḣ·xvi ·q·vij·inuentū·et ex̄ de reb9 ec·nō al·nullus·si tñ ꝯsuetudo loci habꝫ bñ pt dare mo= dicū extra de donac̄·c·ij·et iij·et infeudare pt ex̄ de rebꝫ ec·non alie· ad nrām·et ħ pt ep̄us vel abbas sine ꝯsēsu capituli si sub ē necessitas

statum eius extra ne se·va·c·nouit tam̄ si est magna necessitas clerici possunt aliqua a=lienare ħ9·h·ut dixi·lxxi·di·frat=nitatē et ar ḣ·e·p carie·tñ de auc̄te supioris·nā et iu=dex p̄stat auc̄tem facto minoris eo tpe cū nō hꝫ cu=ratorē·ut·C·q̄ ad mi·ad bo·pos·l·bo norum·Itē i mio ribꝫ ecc̄ijs pt epi=scopus aliq̄ alie=nare mortuo sac=dote tpe necessita tis ut·xi·q·ij·si q̄s ep̄s·et nota ꝙ cō tract9 ipo iure te net quem faciunt clerici mortuo e=piscopo s3 restitui tur ecc̄ia si pbat se lesam sic ē in cō tractu minoris q̄ nō hꝫ curatorem ut·C·de i itegruz res·si curatorē·et ideo bñ dicit hic recisso ꝯtractu sc3 p in integr̄ resti·

k ℂ Recipi·ab emptore·

l ℂ Propter qđ· id ē q2 sepe ꝯtin=git ampliorē su=mā redditus dis=tractaꝝ reꝝ red di emptori p ac=cepto pcio·hoc ē dicē ꝙ emptor se pe amplius pci= pit de redditibus q̄ sit pciū qđ de=dit vel quaz ecc̄ia inueniat p pcio qđ accepit·et ido mag̃ expedit epi scopo repetē fruc tus pceptos q̄ re tinere pciū·

Precarie·ec=clesiastica·g̃ clerici pn̄t aliena=re ecc̄ia vacante q2 capitulū suppl3 defectuz epi extra de here·ad abolē=dā·io·qđ falsū est ut extra ne se·va· illa·b·

a ℂ Vel ciuili·s· xcvi·di·bñ·in fi· ꝯtra·vel dic ciui=li id ē pn̄cipis cu=ius auctoritas requiritur in rebꝫ ab ipo collatis·x·q·ij·pcarie·

Caritatē·p faciēdi·ħ itellige cu hꝫ salariū de publico·ut xxiij· ·q·i·militare·i fi·et·i·q·iij·si q̄s ep̄us·alias secus·x·q·ij·pcarie·

a ¶ Stipendiū· ad quē ſpectat onus ⁊ emolumentū ī·e·q̄licūq̄ ī· q· iij· pontifices·xvi·q·vi· de lapſis· Itē ē hic ar· ꝙ iudices licite poſſūt perē ſūptus a ptibꝰ ut dixi·xi·q·iij·nō licet·et ē ſilē ꝙ alias dr̄ ꝙ labor non debet eſſe ſine fructu·vij·q·i·ibi·

De laicis·cognicōz·noſtra nō ligat cōſtitutio niſi a tp̄e ſciētie·lxxxij·di·ꝓpoſuiſti·i fi·ff·d dē·ab ordi·fa·l·ulti·

c ¶ Res·ꝓpe·ſ·q: de rebꝰ eccīe n̄ pn̄t teſtari·ut extra de teſta·quia·ꝫ morietes pn̄t aliq̄ daē ſi ħ habꝫ eccīe ꝯſuetudo ex̄ d teſ· ad ħ·

Episcopoꝝ·ꝑ archipſbroꝝ·ſi defūctꝰ nl̄ de hijs diſpoſuit tūc ſi hꝫ heredem ei tradat ſi nō hꝫ ipamet eccleſia ſuccedit ſic collegiū ſuccedit hereditati decurionis·C·de hered·decur·l·ij·et·iij·⁊ ī·e·q·v·c·ul·et·s·e·epus·qui·

d ¶ Iudiciuz·ꝑt eē moriēs ſuā volūtatē ꝯmittē iudicō alterꝰ ut ex̄ de teſta·cū tibi·

Illud qd·ſucceſſoris· ħ teneas ꝙ moriēte epō vel ſacdote ſucceſſori eiꝰ reſeruantur bona illius ut ħ dr·et·s·e·ħ hmōi·ꝫ moriēte canonico nil reſeruatur ſucceſſori ſed diuiditur int̄ canonicos ut ex̄ d teſta·relatū·

g ¶ Yconomi· ſi eccīa hꝫ yconomū in eius ptāte erūt res decedētiū epoꝝ ut ħ ⁊ lxxv·di·qm̄ q̄dā·ſi non hꝫ erūt in ptāte maioꝝ d eccīa ut·s·c·ꝓx·ſi illi n̄ ſint idonei tūc erūt in ptāte alioꝝ clericoꝝ ut ī·c·ꝓx·ꝯibꝫ·d̄ficiētibꝫ erūt i ptāte metropol·ut ī·c·non liceat·niſi ibi viſitator ſit tunc ille cuſtodiet eas ut lxi·di·obitum·

Sicut·alienas·alienā rē ſꝑ tenet· reſtituē niſi iam ſit ꝯſecrata·ut· xviij·q·iiij·queſti·quia nl̄ ⁊c·liiij·di·gn̄alis·

labore tollatur viſitatores eccīaꝝ clericiq̄ eoꝝ q̄ cū ipīs nō ꝑ ſue ciuitatis parrochias fatigantur aliq̄d laboris ſui capiāt te diſponēte ſubſidij·iuſtuꝫ naq̄ eſt vt illi ꝯſequanē ſtipendiū qui ꝑ tp̄e ſuum ꝯmodare repiuntur obſequꝫ· ¶ Itē ex ꝯcilio vrbani pape aluernie celebrato·

Excōicētur laici q̄ morietiū clericorū audent bona diripere·

De laicis q̄ſtio facta eſt q̄ morietibꝰ epīs ſiue alijs clericis res defunctoꝝ inuaſas eccleſie pauperibꝰ q̄ ſubripiūt ꝯtra quos ꝯmūe totiꝰ ꝯcilij anathema ꝓlatum ē ipō papa hmōi ſententiam ꝓmulgāte·ſi quis poſt interdicti pn̄tis cognicōnem epoꝝ ſeu pſbroꝝ aut alioꝝ clericoꝝ res inuaſerit vſq̄ ad ſatiſfactionem excōicetur· ¶ Itē de eodem·

Episcopoꝝ vero deficietiū res ꝑ archipſbroꝝ ſeu archidyaconoꝝ manus·aut ſm̄ mortuoꝝ iudiciū ꝓ ipoꝝ ſalute in elimoſinas diſpēſent·aut ſucceſſori qui futurꝰ ē reſeruentur·idipm̄ de pſbroruꝫ ſeu clericoꝝ alioꝝ rebꝰ ꝑ epm̄ vel ſupdictas pſonas·aut cui deficiētes cōmiſerint fiant·ſi quis aut aduerſus iſta pſūpſerit anathema ſit· ¶ Iteꝫ innocētius ſcdus· ¶ De eodem·

Illud qd i ſacro calcedonēſi ꝯcilio inſtitutū ē irrefragabiliter obſuari p̄cipimꝰ·ut videlicꝫ decedētiū bona epoꝝ a nullo omnino hominū diripiantur·ſꝫ ad opus eccleſie et ſucceſſoris ſui in libera yconomi et clericoꝝ ꝑmaneāt ptāte·ſi quis aūt amodo hoc attēptare pſūpſerit excōicationi ſubiaceat·qui vero morientium preſbiterorum vel clericoꝝ bona rapuerit ſili ſententia ſubiciātur· ¶ Hoc nō ſolū de laicis verū etiaꝫ de metropolitanis et quibuſlibet alijs clericis intelligendum eſt ſicut in ſexta ſinodo legitur·

Res epi morietis metropolitano nō licet iuadere·Ru·

Non liceat alicui metropolitano moriēte epo qui ſub eo eſt·aut res ſuas aut eccīe ſue auferre·ſꝫ ſint ſub cuſtodia clericoꝝ eccīe defuncti epi vſq̄ duꝫ alius ordinetur epus·ſi vero clerici in eccīa nō fuerint·tūc metropolitanꝰ illibata omīa epō qui ibi ordinabitur reddat· ¶ Sicut autem res eccleſie nulli vſurpare licet·ita eccīe aliena iuadē nō ꝑmittit· ¶ Vn̄ gg·

Eccleſie non licet aliena inuadere·

Sicut eccleſia ꝓprias res amittere nō debꝫ·ita eā rapacitatis ardoē alienas res iuadere n̄ oportet ¶ His omībꝰ auctibus pſpicue monſtratur·ꝙ nulli ſacerdotum res eccīaſticas alicui tradere licet·⁊ ille qui de manu ſacerdotis facultates eccīe acceperit·nullo iure eas vendicare poterit·ſꝫ potius cogetur reſtituere qd illicite accepit ¶ Sꝫ notādū eſt ꝙ quibuſdā cauſis exiſtētibꝰ res eccīe diſtrahi pn̄t·cā enim neceſſitatis cū ꝯſilio clericoꝝ vel vt meliora pſpiciāt res eccīe a ſacerdotibꝰ diſtrahi pn̄t· ¶ Vnde in affricano ꝯcilio legit̄·

Niſi cauſa neceſſitatis nec epo liceat rē ſue eccīe vſurpare

Non habēti neceſſitatē nec epo liceat matricis eccīe rem ſui tituli vſurpare· ¶ Itē ex ꝯci·carth·

Nec pſbris ignorāte epo nec epis ignorāte ꝯcilio rem eccīe vendere licet

Placuit vt pſbri nō vendant rem eccīe vbi ſunt cōſtituti neſciētibꝰ epīs ſuis·q̄uo nec epīs liceat vendere p̄dia eccīe in ꝯſulto cōcilio vel cuncto pſbiterio ſine vlla neceſſitate· ¶ Itē ex epl̄a leonis pape vniuerſis epīs ꝑ ſiciliā ꝯſtitutis·

Niſi ut meliora pſpiciat res eccīe diſtrahere nō licet epiſcopo·

Sine excepcōne decernimꝰ·ne quis epus de rebꝰ eccīe ſue quicquā donare vel ꝯmutare vel vendere audeat·niſi forte aliquid hoꝝ faciat vt meliora pſpiciat·⁊ cum totiꝰ cleri tractatu atq̄ cōſenſu id eligat qd nō ſit dubiū ꝓ futuꝝ eccīe et infra· Epus rebus eccīe tanq̄ ꝯmendatis non tanq̄ ꝓprijs vtatur·irrita eniꝫ epiſcopoꝝ venditio et ꝯmutatio rei

ſubeſt neceſſitas· ꝯtͦ cōcilio·ſ·clericorū vt ī·c·ꝓx·

Placuit·cōſul· ħ habes ꝙ epus requirit conſenſū ſacerdotis in alienatōne·vt·x·q·ij·ſi quis epus·

o ¶ Neceſſitate·ar·g ꝙ i neceſſitate pn̄t eis incōſultis·vt ī·e·trulas·

m ¶ Preſbro

Sine exceptiōe·et tamē pn̄t aliqui caſus excipi·⁊ ſic eſt ar· ꝙ lꝫ papa p̄cipiat nullā audiēdā exceptionē tamē eſt admittēda ut ex̄ de of·del·ex ꝑte·et ex̄·de ſp·ſi qn̄ ⁊·c·cū ado·

q ¶ Quicq̄ donare·niſi modicū extra d dona·ceterū

r ¶ Vēdere·vel obligare ut ex̄ de rebꝰ ec·nō ali·nulli·

s ¶ Totius·lxv·di·ſane·

t ¶ Tractatu·q̄l debeat eſſe tractatus habes·x·q·ij·ħ ius·

u ¶ Profuturū·ꝫ nonne ſufficit ꝙ utiliter ceptū eſt lꝫ nō ſit ſecutꝰ effectꝰ ut·ff·de negoc·g·ſed an vltro ſcn·qd nō·q: cū eccīam ꝯparemus pupillo non ſufficit·vtiliter ceptum niſi eccīa ſit fcā locupletior ut·ff·d neg·g·ſi pupilli·in pn̄·niſi ita ſit ꝙ res illa naturalit̄ vl̄ tremotu pierit·ff·d minori·verū·g·ſi locupleti·ſed q̄d ſi eccīa ex illo ꝯtractu n̄ ē locupletata nec dāmnificata·tūc dicā cōtractū tenere q: ſufficit ꝙ nl̄ ad leſionē dn̄e domus ſit factū ut·x·q·ij·ħ ius·nā eo ipō ꝙ n̄ eſt paupior facta intelligitur locupletior·ff·de ſolucō·l·in pupillo Item hoc ſcias ꝙ licet omnes clerici ꝯſentiant ſi tn̄ non obſeruatur forma alienacōis alienatio nulla eſt ut·C·de ſa·ſ·ec·iubemus·in ſi·et ħ idē dr·Itē ſi ſiat alienatio in caſu n̄ conceſſo dūmodo ſeruetur forma alienacōnis tenet alienatio·ut extra de hijs q̄ ſi·a p·cū nos·⁊ ex̄ de emp·et ven·cū dilecti·et·c·cū cauſa·ſed reſtituitur eccīa ſi ꝓbet ſe leſam·

i ¶ Sed notandū·nūc incipit oſtendē qn̄ pn̄t alienari res eccleſie·

Non hn̄ti·rem ſui tituli·id eſt eccīe·vel ſui tituli·id eſt ad ſuū commodum·vt·s·e·monemus·h·

k ¶ Vſurpare·id eſt alienare·et ponitur in mala ſignificatōe cum nō

p ¶ Cōniuentia·ſufficit eīn eoꝝ taciturnitas ex̄ de hijs q̄ ſi·a pla·ſine ꝯſen·ca·continebatur·et eſt ħ ar·ꝙ nulla ſit alienatō niſi aſſit ſubſcriptio·vt·xcvi·di·bene·

ecclesiaſtice erit abſqȝ omniū ↄueniē
tia et ſubſcripcōe clericoꝝ. ¶ Itēȝ
domus vrbiuȝ vel caſtroꝝ q̄ eccleſie
plus incomodi quā vtilitatis afferēt
licet rectorībꝰ eccīaꝝ ſicut in ſuperi
ori capitulo ſymachi n̄ liceat pape.
⁊c̄. ↄtmetur vendere vel ↄmutare.
¶ Itē ſicut in agatheñ ↄci. legitur

Seruulas aut vi- ¶ De eodē
neolas exiguas et eccīe minꝰ
vtiles aut lōge poſitas paruas ep̄us
ſine cōſilio fratꝝ ſi neceſſitas fuerit
diſtrahendi habeat ptātem ¶ Ser
uos quoqȝ fugitiuos q̄ reuocati reti
neri nō pn̄t ſiktr ep̄is diſtrahē licet.
¶ Vnde in eodē ↄcilio legitur.

Alienētur fugitiui q̄ ētineri nō pn̄t

Fugitiui domos ſuas aut fa-
miliā deſerētes q̄ etiā ſi reuo-
cati fuerint teneri nō pn̄t ſili racōne
ab ep̄is ſi noluerint aut ſi illi merue-
rint diſtrahantur. ¶ Itē ex ↄcilio
apud cariſiacū cū capitulo ſecūdo.

Iniuſtū videt̄ et ieptū vt māci
pia q̄ fideles viri ſeu femie ꝑ
redēpcōe aīe ſue deo ⁊ ſanctis eiꝰ cō
ſecrāt cuiuſcūqȝ muneris p̄cō vl̄ cō
mutacōis ↄmercio iteꝝ in ſeculareȝ
ſeruitutē redigātur. cum canonica
auc̄tas ſuos fugitiuos tm̄mō diſtra
hi ꝑmittat. et ideo omnes rectores
eccleſiaꝝ ſummoꝑe caueāt ne vni-
us elimoſina alterius pcc̄m fiat. et ē
abſurdum vt ab eccleſiaſtica digni
tate ſuus decedēs hūane obnoxius
ſit ſuituti. ¶ Itē ſi rectores eccle-
ſie de rebus ꝓprijs tantundem eccīe
r̄ſtituere voluerint eccīaſticas facul
tates libē dare pn̄t et ↄſtabūt hijs
q̄bꝰ date fuerit ꝑpetua firmitate.
¶ Vnde in ↄcilio agatheñ legitur.

Alienacō de rebus eccīe q̄uo rata eſſe poſſit.

Si quis qualibet
ↄdicōne de rebus eccīe aliq̄d
alienare p̄ſumpſerit ſi de ſuo ꝓpo tm̄

eccleſie ↄtulerit quātū viſus ē abſ-
tuliſſe. tūc demū illud ſtare licebit.
¶ Itē ſi ſuos eccleſie libertati ep̄us
donauerit ea q̄ in manumiſſiōe data
illis fuerant ꝑpetua firmitate tene-
būt. ſi tn̄ quātitatē canonibꝰ p̄fixaȝ
datā nō excefferint. ¶ Vnde i eodē
ↄcilio legitur

Si quos de
ſeruis eccīe bene meritos ſibi
ep̄s libertati donauerat collatā liber
tatē a ſucceſſoribꝰ cuſtodiri. cū hoc
qđ manumiſſor eis in libertatē con-
tulerat placuit qđ tn̄ iubemus. xx.
ſolidoꝝ numeꝝ et modū in terrula
vel vineola vel hoſpiciolo tenere. qđ
autē amplꝰ datū fuerit poſt manu-
miſſoris morteȝ eccīe reuocetur.
¶ Sȝ notāduȝ eſt q̄ ſerui eccleſiaꝝ
manumitti nō pn̄t nō retento eccle-
ſiaſtico ꝓcinio niſi forte manumiſ
ſor duos eiuſdē meriti et eiuſdem pe
culij eccīe ↄferre voluerit. ¶ Vnde i
concilio toletano quarto legitur.

De ep̄o qui non retēto patricinio ſeruos eccleſie manumittit.

Epiſcopus qui mancipiū iuris
eccl̄ie nō retēto eccleſiaſtico patro-
cinio manumitti deſiderat duos me-
riti eiuſdem et peculij corā ↄcilio ec-
cleſie cui p̄eminet ꝑ mutacōnē ſub-
ſcribētibus ſacerdotibus offerat vt
rata et iuſta inueniatur diffinico cō
mutantis. Tunc enim liberā manu-
miſſionē ſine patrocinio eccīe conce
dere poterit. quia eum quē libertati
tradere diſpoſuerit iam iuri ꝓprio ac
quiſiuit. Huiuſmodi aūt liberto ad
uerſus eccl̄iam cuius iuris extitit. ac
cuſandi vel teſtificandi denegetur
licentia. Quod ſi p̄ſumpſerit placet
vt ſtante ↄmutacōne in ſeruitutem
ꝓprie eccleſie reuocetur cui nocere
conatur. ¶ Libertus eīn niſi venia
impetrata ꝑronum in ius vocare nō
ꝑmittit̄. ¶ Vn̄ in. ij. li. digeſtoꝝ. ti.

Seruulas. exiguas. forte exiguas vocat non valentes ultra. xx.
ſolidos. vt. ȷ̄. e. ſi quos. varijs eīn modis dr̄ aliquid eſſe modicum
vt dixi. ij. q. vi. anterioꝝ. videt̄ q̄ ſine decreto nō pn̄t alienari exigue
res. vt. ff. de rebꝰ eoꝝ que ſub tu. l. vlti. in pn̄. et xvij. q. iiij. ↄcunqȝ. j.
et. ff. de tranſac. cū hij. §. ſi in annos ſingulos. qđ ↄcedo dū tn̄ ſint vti-
les nec inſit neceſſitas vt alienentur. alias ſecus et hoc verum eſt ni-
ſi ↄſuetudo ſit cō
traria. ar. ↄtra ex̄
de dona. ceteꝝ.

Fugitiui. ſȝ
q̄ diu ē i fu
ga vendi non p̄t
. C. ad. l. fal. de.
pla. i fuga. Item
p̄t fugitiuus vēdi
ſb ea ↄdicōe ſi ap
p̄hēdat̄. ff. e. l. ij.
ideo autem ꝓhi-
betur vendi ſeruꝰ
fugitiuꝰ. quia fu
ga ē quedaȝ ſp̄es
libertatis. ff. de e-
dil. edic. q̄s ſit fu-
gitiuꝰ. §. idē recte

¶ Meruerint. i
alio.

Si quis. ↄtu
lerit. g̃ ſi d̄ ſuo tā
tum eccīe dederit
euadit penā depo
ſicōis et ſic eſt cō
tra. s. e. monemꝰ.
et ſtatuimꝰ. et. c.
dyaconi. vbi nō e
uadit penaȝ depo
ſicōis licet tantū
de ſuo det. ſed ħ
loquit̄ in eo caſu
q̄n p̄mo habitus
ē tractatus cū cle
ricis q̄ de ſuo tm̄
vellet daē vt poſ-
ſet rem illā aliena
re ⁊ clerici ħ ꝑmi
ſerūt. vel dic q̄ ſi
ep̄s p̄mo aliquid
dedit eccīe ſi po-
ſtea tantūdē alie-
nat ab eccīa intel
ligit̄ ħ feciſſe ex
volūtate eccīe ar.
. ff. ſolu. ma. dotē.

Si quos. me
ritos. ſȝ qui
dnr bene meriti
. ſ. tales qui aliqđ
inſigne ſeruicium
fecerīt eccīe. et po
nas exemplum.
. lxxix. di. ſi q̄s pa
pa. nā ꝓ p̄mio re
munerādꝰ eſt ſuꝰ
libertate vt ȷ̄. e.
. §. in crimiali. vt
. C. de ſeruis q̄ ꝓ
p̄mio. li. ac. ꝑ to-
tum. large tn̄ be-
ne meritꝰ dr̄ q̄cū
qȝ n̄ demeruit vt
. ff. de manu. teſt.
ſeruos. ſic quilibȝ
dr̄ dignus qui nō
eſt indignus vt extrā de p̄ſump. dudum.

¶ Libertatem. s. e. q. et ſi illi. ↄtra ar. ff. ſi quid in frau. pa. vnius.

¶ Amplius. et ita donatio ꝓ pte valet ꝓ pte nō. Itē ē ħ ar. q̄ vti
le nō viciatur ꝑ inutile. ſi. C. de dona. ſanctimus. ȷ̄. de cō. di. iiij. ſi non ſā
ctificatur. ȷ̄. xvij. q. iiij. queſti. ȷ̄. e. q. v. quia iohannes.

¶ Poſt manumiſſoris. et ante poſſet ſed poſtea magis ↄmode re-
uocare poſſet.

Epiſcopus qui-
ꝓcinio tali. ſ. q̄ conſiſtat in faciendo ſcilicet in
ſeruiendo. ſed ꝓcinīū quod cōſiſtit in non faci
endo ſcȝ q̄ eum non vocet in ius illud non poteſt remittere vt patet
ꝑ id qđ ſequitur. vtrū aūt ꝓronus poſſit ex toto ius remittere ꝓrona-
tus notaui. liiij. di. quicūqȝ. ſed queritur q̄re ꝓ vno ſeruo dentur duo
ſerui et nō ꝓ vna re eccīe dentur due res. vt. s. e. ſi q̄s. Rn̄. q̄ ſi ſeruus
eſt bonus diligenter gerit res eccīe et negocia et nō ꝑmittit fieri frau
dem. ſi eſt malus ꝑ eū p̄t extorqueri veritas. hāc rōnem aſſignat lex
. C. d admi. tu. lex
que. in prin.

¶ Diffinitio. i.
voluntas.

¶ Proprio. i.
ſeruꝰ ipe ꝓprij iu
ris eſt factus.

¶ Accuſandi. g̃
vidr q̄ alter poſ-
ſit accuſare eccīā
vt ſi accuſat̄ q̄
ſimoniace aliquē
elegit vt extra de
ſimonia veniens.
vel q̄ metum in-
tulit alicui ut. ff.
q̄ metꝰ cā. metū.
. §. ij. ſed ↄtra. vni
uerſitas nō p̄t do
lū ↄmittē vt. ff.
d̄ dolo. ſi ex dolo.
nec dr̄ poſſidere.
. ff. de acquir̄ poſ.
. l. i. §. vl. nec ciui-
tas p̄t excōicari.
vt. xxiiij. q. iij. ſi
habes. Item vni-
uerſitas ꝑ actorē
vl̄ ꝓcuratorē ſuū
debet ſe d̄fendere
ſed in crimine nō
interuenit ꝓcura
tor g̃ vniuerſitas
nō p̄t de crimine
ↄueniri qđ verum
eſt. dicas g̃ ħ po
ni verbū accuſan
di ꝓ verbo agen
di vel itellige cū
ep̄s accuſatur de
crimīe qđ cōmiſit
de ↄſilio vniūſita-
tis vt. xvi. q. vi.
placuit. Itē ꝑ mo
dum inquiſitionis
p̄t agi ↄtra vniū
ſitatē ꝓut lo q̄t.
extra de ſimonia.
veniens. ij. vel dic
q̄ non procedit̄
ↄtra vniūſitatē ſȝ
potius ↄtra ſingu
los. Io. ego cre-
do q̄ vniuerſitas
vbi non ſūt infan-
tes et ſiſes pſone
accuſari p̄t. q. do-
lū cōmittē poteſt
nec obſtat lex illa
. ff. de dolo. ſed ſi
ex dolo. q. q̄ ibi
dr̄ nō p̄t ↄmittere
dolū. ſupple d̄ faci
li. et videmus q̄ ſepe capitulū accuſātur et excōicatur ↄſiliū vniuerſi-
tatis. et delictū q̄ maiores de vniuerſitate ↄmittūt ad oīs referēt. ff.
d̄ reg. iur̄. l. aliud. baz.

¶ Vt ſtante. ergo ↄpena ſoluta remanet contractus in ſua fir-
mitate. xxv. q. ij. quicūqȝ. qđ alias nō eſt ve
rum niſi hoc ſit dictū. ut. ff. de tranſac. qui fidem. nam iniquū eſt qđ ſi-
mul habeatur pena et res. ff. de accep. do. apud. §. labeo. extra de pe-
nis. ſuam.

¶ Libertus. niſi venia id eſt licentia agendi.

SI ſine·l·aureos niſi peniteat añ lit̄·oteſt·ut·ff·ð i ius vo·q̄uis·
b ¶Si inopia·paupes em̄ ſp puniūt̄ ðteribꝫ·s·e·fraternitas·
c ¶Inofficioſus·id ē impius· ·ſed oūis libertus duoꝝ neutrum
Qui manumittitur·ſingulos· pt̄ in ius vocare·ff·ð in ius vo·
oūis libertus·quia res oūis oīm eſt·ff·de ritu·nup· illud·
¶Actorē·gloſauerūt hoc quidā in ꝓpria cā·nō i cauſa vniuerſitatis
hec gloſa falſa eſt
q: pt̄ bn̄ cōueniri
ꝓcurator patro-
ni lꝫ nō ipe patro
nus ut·ff·de obſe·
quijs·l·lꝫ·ff·de in
ius vo·ſed et ſi·§·
vl·ſed ipe patro-
nus ſiue ſuo noie
ſiue alieno nomi-
ne agat nō pt̄ cō-
ueniri a liberto·
ut p eaſdē leges
ꝓbat̄·ẜ econuer
ſo eſt in liberto q:
licet libertus ſuo
nomine non po-
teſt ꝯuenire pr̄o-
nū tn̄ noie alteri⁹
pt̄ ut·ff·e·queſi-
tum
f ¶Ingenuū·re/
ſtituēdo eū natali
bus·ut·ff· de na-
ta·reſti·l·ij·
SI qua·capi-
tali·hodie ad
ultera ðteratꝰ et
detruditur in mo
naſterium·ut·C·
de adulte ·aut̄·ẜ
hodie· vel dic q̄
aut̄·intelligit̄ qn̄
nō adulteratur cū
ꝓprio ſeruo ·ẜ nū
quid ſeruus po-
teſt accuſare do-
minā ſuā ſi cū ali
eno ſeruo adulte
ratꝰ·R̄ꝰ·nō ·quia
loquit̄ hic tātū ð
ꝓprio ſeruo · ſil̄r
nec dn̄a virū ſuuꝫ
poteſt pt̄ accuſaē
ſi cū ācilla ſua ia-
ceat h̄ iō q: dete-
ſtabili⁹ eſt h̄ cri-
mē in muliere q̄
in viro· Jo·male
dicit iohēs q: ac-
cuſari pt̄ mulier ⁊
vir ſi cum ancilla
ſua fornicetur cū
adulterium ꝯmit
tat ut extra ð di-
uor·ex lr̄is·
b ¶Verberone·
a verberando ſuo·
Q Veſtionē ·
fraudati· rei
publice vel etiam
ecc̄ie·q: ecc̄ia ꝯp-
atur reipublice
ut·C·ð ſa·ſ·ec· ut
inter·
k ¶Si alijs·dicūt
q̄dam q̄ nec in exceptis criminibꝫ ſuus ꝯtra dn̄m admittit̄ niſi aliq̄
p̄ſūptio p̄cedat·nam ſui et viles pſone ſp̄ q̄ōibꝫ ſubdunt̄ ut·iiij·q·
·iij·ſi aūt ea rei ꝯditio ſit·ſed a q̄ōibꝫ nunq̄ incipiēdum eſt n̄ p̄cedāt
iudicia ut ex̄ de reg·iur̄·cū in ꝯtēplacōne·ſed lr̄a iſta h̄ nō patit̄· dico
ḡ h̄ ſpāle eē vt iniciū ſumat̄ a tormtis· ſil̄r tū marit⁹ ðr vxorē occi
diſſe·C·ad·l·cor·de ſiccar̄·l·vl·et cū agit̄ de occiſo dn̄o·ff·ad ſil̄·et
ſi certus·§·i· ·enis·id eſt excepcōis talis·ſ·iſte eſt ſeruus me⁹ ⁊ ideo
l ¶Preſcripcō· nō audietur ꝯtra me· m ¶Interrogari ·niſi cum
de facto ſuo iterrogatur·ut·iiij·q·iij·itē ſerui· ·tutelā filioꝝ ut·C·
IN ¶ꝯſolitū eſt ·matrē ·nam mr̄ q̄nq̄ꝫ gerit· qn̄ mu·tu·off·ſung·
·l·ij·et finita tutela pt̄ agi ꝯtra iſtos qui nō habēt i loco dn̄oꝝ
cū pipillū ſpoliāt·ff·de vſucap·ꝓ emp·qui ſundū·§·ſi tuto:·
LIberti·redire·ſed quare cogūt̄ iſti redire cū nulle eis ope ſint
impoſite·libertus em̄ nō tenetur p̄ſtare opas niſi ſint ei impoſite·C·
de opis lib·l·i·lꝫ
honorē eis exhibe
re teneātur et eti
am alere ipm̄· vt
·C de opis lib·l·
·i·et·l·mater·ſed
dicas aliud eſſe i
libertis ecc̄ie· ut
·s·e· ꝯpacom·tn̄
lꝫ lib̄ti ecc̄ie tene
ātur ei p̄ſtaē ope
ras nō tam̄ tales
quales ſerui· aliq̄
em̄ debet eſſe dr̄a
ut·ff·de opis·lib·
ſi lib̄tus·
o ¶Actōe id eſt
actōne in factum
que datur ꝓpter
ingratitudinē ·nō
em̄ h̄ eſt ꝓpriū no
mē actionis ſic di
citur·actio oneris
aduerſi id ē q̄ da
tur propter onus
aduerſū·ut·ff·lo-
cati·in naue·
OCtaua diſ-
cuſſio id eſt
queſtio·
r ¶Predamna/
uit·id ē valde dā
nificauit·
s ¶Reuocet̄·h̄
habes q̄ propter
ingratitudinē re
uocatur lib̄tus in
ſeruitutē·et intel
ligas ingratitudi
nem grauē offen/
ſam q: nō niſi ꝓ
graui offenſa re-
uocatur libertus
in ſeruitutem ·et
propt̄ eaſdē cau-
ſas propt̄ q̄s re/
uocatur donatio·
ut in aut̄·ut lib̄i
ð cetero· coll̄·vi·
·§·illud ſm leges
veteres ſufficit le
uis offenſa ·C·de
libertis et eorū li·
·lij· Itē h̄ habes
q̄ ſiue omittat li
bertus ecc̄ie igra
titudinē contra ec
cleſiā ſiue cōtra e
piſcopum reuoca
tur in ſeruitutem
ſecus ſi ꝯtra aliuꝫ
de eccleſia· s·e·q̄
manumittit̄·
t ¶Proditi ·id ē
ð inobedienti a cō
uicti·
QE libertis·ab eis ꝓgeniti·ḡ filij libertorū debent obedientiam p̄
ſtare eccelſie patrone ſue ſic et patres eorum vt h̄ et·C·de li·et
eorū li·libertine·ſed ꝯtra·qð ex liberta naſcitur ingenuum ē ut· C·de
opis lib·quod ex liberta· So·quidam intelligunt·l·illā libertine·de fi
lijs manumiſſis cū patre et ante manumiſſionē natis·l·cōtrarias in-
teligunt de natis poſt manumiſſionem·ſed hoc ſtare non poteſt·quia
hic dicitur q̄ tam ipi quam ab eis ꝓgeniti·Item ex ſequenti capitu
lo·ſ·e·liberti·patet q̄ intelligitur de filijs natis poſt manumiſſionem·

SI ſine ve- ¶de in ius vocādo·
nia edicti impetrata libertus
pr̄onuꝫ in ius vocauerit·ex querela
pr̄oni vel ſupradictā penā in·l·aure-
os det vel a p̄fecto vrbis quaſi i of-
ficioſus caſtiget̄ ſi inopia ꝯmoſcit̄
laborare · ¶Si vero a collegio q̄s
manumiſſus fuerit·non ſingulis vni
uerſitati reuerentiam debet·
¶Vnde in eodē li·ti·eod· ¶Idem
QVi manumittitur a ð eodē·
corpe aliquo vel collegio vel
ciuitate·ſingl̄os in ius vocabit·naꝫ
nō eſt libertus eoꝝ ſꝫ reipublice ho-
norē exhibere debet · Et ſi aduerſus
rēpublicā vel vniuerſitatē velit expe
riri veniā edicti petē dꝫ q̄uis acto-
rē eorū ꝯſtitutū i ius ſit vocatur⁹·ſi
vero ingenuum p̄ceps facit pr̄ono
reuerētiā nō debet· ¶In criminali
vero cauſa ſi libertus patronū in ius
vocauerit caput eius et fortunas pe
titurus·ante litis exordiū capite pu
niēdus eſt·crimen aūt leſe maieſta-
tis excipitur·vl̄ ſi pr̄onā illicito ſer-
ui ꝯcubitu vti dep̄hēditur quo caſu
etiā ſuo cū munē lib̄tatis dn̄am ac-
cuſare p̄mittit̄·ſic·C·li·ix·ti·de mu-
lierib⁹ q̄ ſuis ꝓpijs ſe ꝯiūxerūt Im
perator iuſtinianus ꝯſtituiſſe legit̄·
SI qua cū ſeruo ſuo occulte rē
hr̄e detegit̄·capitali ſententie
ſubiuget̄ tradēdo ignib⁹ Verberone·
ſitq̄ꝫ oīb⁹ facultas crimē arguēdi
publicū·ſitq̄ꝫ officō copia nūciādi·
ſit etiā ſuo licētia deferēdi· cui liber
tas ꝓbato crimie dabit̄· ¶In pa-
tronos etiā teſtificari nō p̄nt niſi in
quibuſdam caſib⁹ in quib⁹ etiā ſer
ui in dn̄os torqueri iubent̄· ¶Vnde
in li·eodē·C·ti·de queſtionibus im-
OPerator antonius ſeuerus·
Veſtionē ð ſeruis ꝯtra dn̄os
hr̄i non oportet · exceptis adulterij
crimib⁹· ¶Idē·Fraudati cēſus ac
cuſacōib⁹ et crimie maieſtatis qð
ad ſalutē p̄cipis ptinet· In ceteris
aūt quāq̄ ſm ea q̄ ſeru⁹ ꝯtra dn̄ꝫ di
xerit iudicaturi ſniam formare non
debeāt·tn̄ ſi alijs q̄ꝫ ꝓbacōib⁹ fides
veritatis inueſtigetur p̄ſcripcōnis i
uidia euaneſcit· In pecuniarijs vero
cauſis ex inopia ꝓbacōnū ſeruos ꝯ-
tra dn̄m poſſe interrogari manife-
ſtum eſt· ¶Idem de eodem·
IN ꝯſolituꝫ eſt et graue exēplo
audiri ſuos aduſus tutores
vel mr̄em dn̄oꝝ ſuoꝝ n̄ vbi tutele a
gat̄· ¶Si vero lib̄tus ſua auc̄te a
pr̄ocinio ecc̄ie receſſerit ſi admoni-
t⁹ redire ꝯtēpſerit in ſuitutē reuo-
cabitur · ¶Vn̄ in eodē ꝯci·legitur·

De libertis ecc̄ie qui ab eius patrocinio diſcedūt

LIberti ecc̄ie q̄
ab eius pr̄ocinio diſcedentes
q̄buſcūq̄ꝫ pſonis adheſerint ſi āmo-
niti redire ꝯtēpſerint manumiſſio e-
oꝝ irrita ſit·q̄ p obediētie ꝯtemptū
ingrati actōne tenētur· ¶Itē ex
ꝯci· hiſpalēſi·

Reuocētur in ſuitutē ecc̄iaꝝ lib̄ti q̄ ꝯtra eas ſupbiunt·

OCtaua diſcuſſio agitata ē de
quodā elizeph ex familia aga
brēſ ecc̄ie q̄ ab epo ſuo tradit⁹ lib-
tati de libertate ꝯfeſtiꝫ ad ꝯtumacie
morbū trāſilijt· ſicq̄ꝫ p ſupbiā nō ſo
lū eiuſdē epi malis vel inſidioſis ar-
tib⁹ ſalutē ledē voluit ſꝫ etiā pr̄onā
eccl̄iam libertatis immemor p̄dam
nauit·aduerſus q̄ꝫ ingrati actō ca-
nonū ⁊ leguꝫ auc̄te iuſte dirigitur·
ſcꝫ ut immerite libertatis dāno mul
ctatus ad ſeruitutis nexuꝫ coactus
reuocet̄·taliū enim ſtatus qui ꝯtra
ep̄m ſuū vel patronā ecc̄iam nitunt̄
decidi potius q̄ conſeruari conuenit
ut quoꝝ lib̄tas p̄nicioſa eſt ſit ſalu-
tifera ſeruitus· et q̄ ſupbire noue-
runt adepta libertate ꝓditi diſcant
obediē ſbiecti· ¶Itē ex ꝯci·tol̄·iiij·

ubi dicitur de futuꝛ ꝓle qd̓ ab ecc̄ie ꝑ̄ocinio ſe poteſt ſubtrahere ideo quidam dixerūt iſtud eſſe ſpeciale in libtis ecc̄ie ut filij nati poſt manumiſſionē pr̄m ſuorum ſint liberti ecc̄ie· tu dicas ꝙ filij nati poſt manumiſſionē ſunt ingenui· ſunt tñ obnoxij ecc̄ie quo ad quaſdam opaſ que cōſiſtunt in hono re in aſſurgendo ⁊ in ſalutādo· Itē ꝙ non vocabunt eam in ius alias reuocantur in ſeruitutē· ut .i. c. ſe. Johannes.

a ❡ Non recedāt hic habz locū diſtinctio dec̄· ex̄ de ſeruis non or· eo libentiuſ· eſt tñ hͦ ſpēale in libertis ecc̄ie· qd̓ etiā licꝫ facti ſūt ſacerdotes qd̓ ꝓpt̄ ingr̄titudinē reuocantur in ſuitutē· ut ·liiij· di· qui ex famulis.

L Onginquitate· ꝙ ſi ꝑ ·x· annos ſteterit in libertate amodo liber habetur ut extra d̓ cōſeruoꝝ· licꝫ· ff· ꝗ ⁊ a qui· ma· li· nō fi· ſi cū· ſ· ariſto· vel ſi mr̄ alicuius tpe mortis eius ſe ꝓ libera geſſerit ⁊ filius eius ꝑ qn̄quenniū vixerit ut liber· āmodo liber erit ut· ·C· ne d̓ ſtatu defūctoꝝ· l· ij· ⁊· iij ꝫ licꝫ ſuus fugitiuus ſe pro libero geſſerit nō ē ideo in poſſeſſione libtatis ·ut· C· de agricolis ·et cen· ·l· cū ſcimuſ· i ſi· lib· xi· et· ff· de acquir̄· poſſ· l· ꝑ eū· in fi.

c ❡ In anteriori· nō determiatur hͦ de quo dicit·

d ❡ Intra annū· ſimiliter ſi vaſalluſ ꝯ· annū non petit inueſtiturā cadit a iure feudi ut in ꝯſtōne frederici· nō obſtat ꝙ legitur ex̄ d̓ iurur· veritatis· ubi dr̄ qd̓ nō iuratur ſucceſſori ꝑ̄pe· ꝑt emꝑ̄tici ſpēale eſſe in indulgentiam· in emphiteota ſec9 ē quia lꝫ nō ſaluat canonez ꝯ· annum tñ nō expellitur· ut· x· q· ij· hͦ ius· nota ꝙ hͦ excurſ9 anni ꝓuat aliquē libtate ſic excurſus āni ꝓbat crimen· xi· q· iij· rurſuſ· ſic· xx· q· ij· puella· ſic ex̄ d̓ oſ·

A patrocinio non diſcedāt ecc̄ie liberti ad ſacros ordies ꝓmoti

D E libertis autē hec ꝑ̄cipit ſcā ſinoduſ· ut ſi qui preſbri vel dyaconi ab epis facti ſunt ſcḋm modū quo canones antiqui dant licentiaꝫ ſint liberi ⁊ tñ a ꝑ̄ocinio ecc̄ie tam ipi ꝙ̄ ab eis ꝓgeniti nō recedant· ab aliis quoqꝫ libertati traditi ⁊ ecc̄ijs cōmēdati ꝑ̄ocinio epi colligāt̄· et ne cuiꝙ̄ donentur hoc a pn̄cipe eps poſtulet· ❡ Ne vero longinquitate tēporis obſcuretur ꝯdicō originis tēpore ſue manumiſſionis ſcribant liberti ꝓfeſſionē qua ſe ꝓfiteantur de familia eſſe ecc̄ie· et ab eius obſequio ſe nunquā receſſuros· ❡ Vnde in eodeꝫ ꝯci· legitur· Poſſeſſionem ſue ꝯdicōnis liberti ecc̄ie faciant·

L Onginquitate ſepe fit tēpis ut nō pateat ꝯditio originis· vnde iam decretum eſt in anteriori vniuerſalis ꝯcilij canone ut ꝓfeſſionē ſuā liberti ecc̄ie debeāt facē· qua ꝓfiteātur ſe de familia ecc̄ie eſſe· et eius obſequiū nunꝙ̄ relicturos· vñ d̓ hijs quoqꝫ nos adicim9 ut quotiens curſuꝫ vite ſacerdos impleuēit et de hac vita migrauēit· mox cum ſucceſſor eius aduenerit oēs liberti ecc̄ie vel ab eis ꝓgeniti cartulas ſuas in ꝯſpcū oīū debēt ipi ꝗ ſb̄ſtituitur pontifici publicare· et ꝓfeſſionē ipius in ꝯſpectu ecc̄ie renouare· quatinus ſtatus ſui vigorē illi obtineant· et obediētia eoꝝ ecc̄ia non careat· Scḋm autēꝫ ſcripturas libertatis ſue intra annū ordinacōis noui ſui pontificis manifeſtaē cōtēpſerint· ꝗ ꝓfeſſiones renouare noluerint· vacue et inanes cartule ipe remaneāt ⁊ illi origini ſue redditi ſint ꝑpetuo ſui· ❡ Itē ex eod· Nec liberti nec eoꝝ poſtēi a ꝑ̄īmōio ecc̄ie diſcedāt·

L Iberti ecc̄ie quia nunꝙ̄ eoꝝ moritr̄ ꝑ̄ſona a ꝑ̄ocinio ecc̄ie nunꝙ̄ diſcedāt nec poſteritas quidem eorū ſicut priores canones decreuerunt ac ne forte libertas eorū in futura ꝓle non pateat· ipaqꝫ poſteritas ſeſe ab ecc̄ie ꝑ̄ocinio non ſubtrahat· neceſſe eſt ut tam ijdem liberti ꝙ̄ ab eis geniti ꝓfeſſioneꝫ epiſcopo ſuo faciant· ꝑ quā ex familia ecc̄ie libertos effectos ſe eſſe fateantur· eiuſqꝫ ꝑ̄ocinīū nō relinquāt

L ord̓· paſtoralis· ſic· liiij· di· ſi ſeruus.

L iberti· morir̄· ecc̄ia enim nō ꝑt eſſe nulla· ut· xxiiij· q· i· pudenda·

f ❡ Progeniti· ꝓpter hͦ dixerūt quidam ꝙ ſpēale eſſet in ecc̄ia ut filij libertoꝝ ecc̄ie ſint liberti ecc̄ie qd̓ non eſt verū· ſed tñ quo ad quid ſunt aſtricti ecc̄ie ut ei aſſurgāt ut eam nō accuſēt·

ſed iuxta virtutē ſuā obſeqū ei vel obediētiā prebeant· ❡ Pro remuneracōne etiā impenſi obſequij res eccleſiaſtice pn̄t donari· ❡ Vnde in toletano concilio· iiij· legitur·

Que de reb9 ecc̄ie in remuneracōe obſequij ꝑ̄ſtantur rata ꝑmaneant·

Q Vicūqꝫ ſuffragio cuiuſlibꝫ aliquid ecc̄iaſtice utilitatis ꝓuiderint ⁊ ꝓ eo qd̓cūqꝫ comodū in remuneracōe ꝓmiſerint· ꝓmiſſi ſolutioneꝫ eos abſoluē oportebit· ita ut ad ꝯciliū ꝯprouiciale deferat̄· ut eoꝝ ꝯuētu ꝯfirmet̄· ꝙ ſic̄ paul9 ait· dignus ē mercenari9 mercede ſua· ❡ Itē greg̃· Serui ecc̄iaꝝ in eoꝝ dn̄iū transferri pn̄t ꝗ ecc̄iaſticis uti

E Ccleſiaſticis litatib9 ꝯuiūt· utilitatib9 deſudātes ecc̄iaſtica dignū eſt remuneracōe gaudē· ut qui ſe volūtarijs obſequiorū neceſſitatib9 ſponte ſb̄iciūt digne noſtris ꝓuiſiōib9 ꝯſolētur· Quia igit̄ theodorū virū eloquētiſſimū ꝯſiliariū nr̄m mācipioꝝ ꝯgnouimus miniſterio deſtitutū· ideo puerū noīe acoſimū nacōne ſiculum iuri dn̄ioqꝫ ſuo dari tradiqꝫ ꝑ̄cipimus· quē qm̄ traditū ex nr̄a auctoritate iā poſſidet· hui9 nec̄e fuit ꝓfuturi tp̄is teſtionio ac robore largitatis ⁊ auctoritate fulciri· ꝗtin9 dn̄o ꝓtegēte ſecure eū ſp ⁊ ſine ulli9 retractōis ſuſpitione ut dn̄s valeat poſſidere·

❡ Miſeracōnis quoqꝫ ītuitu ſui eccleſiaꝝ libertati donāi pn̄t· ❡ Vnde greg̃· mōtano ⁊ thome· Miſeracōiſ et pietatis intuitu ſerui ecc̄iaꝝ pn̄t manumitti·

C Vm redēptor nr̄ totius ꝯditor creaturē ad hoc ꝓpiciatus humanā voluit carnē aſſumē ut diuinitatis ſue gr̄a diruṗto quo tenebamꝰ captiui vinculo ſuitutis ꝑ̄ſtine nos reſtituēt libertati· ſalubrit̄ agit̄ ſi hoīes quos ab initio natura liberos ꝓtulit ⁊ ius gentiū iugo ſb̄ſtituit ſuitutis· ut in ea natuā i ꝗ nati fuerāt manumittētis bn̄ficio libertati reddāt̄· atꝫ ideo pietatis intuitu ⁊ huius rei ꝯſideācōe ꝑmotuſ· vos montanū ⁊ thomā famulos ſcē romane ecc̄ie cui deo auctore deſeruimus liberos ex hac die ciueſqꝫ rōnos efficimus omeqꝫ vr̄m vobis relaxamus ſuitutis peculiū· hanc aūt manumiſſionis paginam

Q Vicūqꝫ· ꝑ̄la cī·

b ❡ Suffragia· id ē quia ſuffragiuꝫ ꝑ̄ſtitit ecc̄ie conſilio vel auxilio·

i ❡ Prouiderint ·alicui·

k ❡ Promiſerit· vidr̄ ꝙ aliqs obligetur nudis vēbis lꝫ nō intercesſit ſtipulacō ut ex̄ d̓ teſta· iudicāte· ·xxij· q· v· iuramēti· et· ꝯ· e· q· v· qa iohānes· qd̓ verū ē· et ꝑt dici ꝙ cōpetit actio ex nuda ꝓmiſſione ſcꝫ ꝯdicio ex canone illo · iuramenti· ꝯ· ·xxij· q· v·

E Ccleſiaſticiſ· volūtarijs· voluntariū vocat et tñ dicit neceſſitatē· quia ab inicio ē volūtariū· ſed poſtꝙ̄ illud recepit tenetur illud ꝯſūmare ut· C· d̓ acc̄· ⁊ obſic· et habes hͦ ꝙ ecc̄ia tenetur ad antidota· ut ex̄ de teſta· cū i officijs·

m ❡ Teſtmonio id ē inſtr̄o ſuo qd̓ fuit ei teſtimoniū ꝓfuturum·

C Vm redemptor· hͦ habetur forma ſub ꝗ ſiūt manumiſſiones·

o ❡ Gentiū· alibi dr̄ ꝙ de iure dıno ē inducta ſeruit9 ſed de hoc dixi· s· di· i· ius gētium·

p ❡ Relaxam9· ſed nonne eo ipo ꝙ aliquis inter viuos manumittit̄ videtur ei peculiū datum niſi expreſſe hoc adimatur ·C· d̓ pecu· eius ꝗ li· me · l· vnica · ꝫ dicas ꝙ aliud eſt in libtis ecc̄ie· nā eis in manumiſſione nō lꝫ dari ſupſūmā· xx· ſolid̓· ut ·s· e· ſi quos·

a ¶ Cum tribus·g̃ non requiritur ↄſenſus omnium ubi libertas datur et hoc in fauorem libertatis fit·ut·C·de ↄui ſeruo ma·l·i·ar ↄtra·liiij di·c·i·et·s·e·epus qui Jtem vid: hic q̄ ſigillū p̄pe nō faciat cartā autēticam niſi aſſit ſubſcriptio·Johannes·

Eccliaꝝ·clericoꝝ·ar·q̄ eodē p̄uilegio gaudēt ſui cleicoꝝ quo eccleſia·ʒ·xvi·q·i·ſilr·s·lxxxvij·di·eos qui·et·lxxxix di·iudicatū·clerici cm̄ et eoꝝ mācipia ſunt exēpta ab omnibꝰ muneribꝰ ciuitatū niſi ſubſit magna neceſſitas· extra de inimu ec· non minus·C·de epis et cleri·l·ij·

Aſſirij· id eſt babilonij qui cū nabuchodonoſor ceperunt ihrlm et abſtulerunt vaſa de tēplo dni·ʒ·de cō·di·i·veſtimenta·

b ¶ Miniſtraſſes· id e miniſtrari debuiſſes·

c ¶ Occiſi ſunt·g̃ tūc demū cū timetur mors redimi debent captiui·ut notaui·s·e· ſicut omnino

f ¶ Timui·ſic forte ſe excuſabit·

g ¶ Nō·id ē ſile illi·

h ¶ Relaxata·id ampliata·

i ¶ Jn hijs tribꝰ· in alimonia pauperū·in redēptione captiuoꝝ·in edificacōne templi vel argumētacōe cimiterij·

¶ Miſtici·id ē fōma calicis in qº miſticū poculum ſangnis xp̄i ↄficitur· et q̄ dicit de eccl'ia intelligūt q̄dam de eccl'ia in q̄ eſt·q: cū ſit res ſacra non p̄t vendi etiā alij eccl'ie ꝯ h̄ notaui·x·q·ij·h̄ ius·

Gloria·cibario·ſ·familie

m ¶ Rugiētē·ſ·famelicum·

n ¶ Multi parietes·id eſt imperitos ſic·xlvi·di· ſūt nōnulli·

o ¶ Et columnas id eſt peritos·

p ¶ Subtrahunt· id eſt nō recipiūt·

q ¶ Opponat ar· ab exemplis non eſſe argumētādū

r ¶ Hec probabantur·ſed nō ne

paterio notario ſcribendā dictauimus et ꝓpria manu vna cū tribꝰ p̄ſbris prioribus et tribus diaconibꝰ ꝓ pleniſſima firmitate ſubſcripſimꝰ vobiſq; tradimus· Actum in urbe romana· ¶ Jtem ſerui eccl'iarū publicis angarijs non debent fatigari ¶ Unde in ↄci·toletano·iij·legitur·

Serui eccl'iaꝝ publicis angarijs non fatigentur

Eccleſiaꝝ ſeruos et ipoꝝ vel p̄ſbroꝝ vel omniū clericoꝝ a iudicibꝰ vel exactoribus publicis in diuerſis angarijs fatigari dolemus· ꝓpter qd̄ omne ↄſilium a pietate glorioſiſſimi dn̄i noſtri p̄ncipis popoſcit ut tales vſus deinceps inhibeat·ſed ſerui ſupraſcriptorum officioꝝ in eorū uſibus vel eccl'ie laborent· Si quis vero iudicū vel autoꝝ clericum aut ſeruū clerici vel eccl'ie in publicis ac priuatis negocijs occupare voluerit a ↄ̄iuione eccleſiaſtica cui impedimentū facit efficiatur extraneus· ¶ Jtem ꝓ alimonia pauꝑ rū ꝓ redempcōne captiuorū res ſacras diſtrahi licz· ¶ Unde ambro· ait in libro de officijs·

Res ſacre quibus ex cauſ alienari debeant·

Aurū habz eccl'ia non ut ſuet ſz ut eroget et ſubueniat in neceſſitatibꝰ· Quid eſt opus cuſtodire qd̄ nl̄ adiuuat· An ignoramus quantū auri atq; argenti de templo dn̄i aſſirij ſuſtulerūt· Nonne melius cōflat ſacerdos ꝓpter alimoniā pauperum ſi aliqua ſbſidia deſūt q̄ ſi ſacrilegꝰ ↄtaminat et aſportat hoſtis· Nonne dicturus eſt dn̄s· cur paſſus es tot inopes fame mori et certe habebas aurū vnde miniſtraſſes alimoniam· cur tot captiui in captiuitatē ducti nec redēpti ab hoſte occiſi ſunt·melius fuerat ut vaſa viuentiū ſuares q̄ metalloꝝ·hijs nō potes reſponſū referre·quid enim dices· timui ne tēplo dei ornatus deeſſet·rn̄det·aurū ſacr̄m non querūt·neq; auro placēt q̄ auro nō emuntur· Ornatus ſacrorū redēptio captiuoꝝ eſt·et vere illa ſunt vaſa p̄cioſe q̄ redimūt aīas a morte· Jlle verus theſaurꝰ eſt dn̄i qui oꝑatur qd̄ ſanguis eiꝰ oꝑatus eſt· Et poſt pauca· Nemo poteſt dicere cur pauper viuit·nemo p̄t queri q: captiui redēpti ſunt·nemo p̄t accuſare q: templū dei eſt edificatum·nemo p̄t indignari q: humandis fidelium reliquijs ſpacia laxata ſunt· nemo p̄t dolere q: in ſepulcris xp̄ianorum requies defunctorum eſt· Jn hijs tribꝰ genēibꝰ vaſa eccl'ie etiā iniciata ↄfringere ↄflare vendere licet· Opus eſt ut de eccl'ia miſtici poculi forma non exeat·nec ad uſus nefarios ſacri calicis miniſteriū trāſferat· Jdeo primū intra eccl'iam q̄ſita ſunt vaſa q̄ iniciata nō eſſent· Demiq; cōminuta poſtremo ↄflata ꝑ minutas erogacōnes diſpenſata egentibus captiuorū q; p̄cijs ꝓfecerūt·q̄ ſi deſunt noua et q̄ nequaq̄ iniciata eſſe videantur in hmōi quos ſuꝑdixi vſꝰ oīa arbitror pie poſſe ↄuerti· ¶ Jtē iero·

Nō parietes tēpli ornare ſed paupibus ꝓuidere gloria epi eſt·

Gloria epi eſt pauperū opibus ꝓuidere· Jgnominia ſacerdotis eſt ꝓprijs ſtudere diuicijs· Natꝰ in pauꝑe domo et in tugurio ruſticano qui vix milio et cibario pane rugientem ventrē ſaturare poterā nūc· ſimilā ⁊ mella faſtidio· ¶ Jtē eiuſdē

Multi edificāt parietes ⁊ colūnas eccl'ie ſbtrahūt· marmora nitēt auro laq̄aria ſplēdēt·gēmis altare diſtinguit·⁊ miſtroꝝ xp̄i nulla eſt dilectio·neq; vero michi aliquis opponat diues in iudea templū menſam·lucernas· thuribula· patellas· ciphos·mortariola ⁊ cetera ex auro fabricata·tūc hec ꝓbabātur a dn̄o qn̄ ſacerdotes hoſtias immolabant et ſanguis pecudū erat remiſſio peccatoꝝ·quāq̄ hec oīa preceſſerint in figurā·ſcripta autē ſunt ꝓpt̄ nos in quos fines ſeculoꝝ deuenerunt· nūc vero cum pauꝑtatē domus ſue pauꝑ dn̄s dedicauit portemꝰ crucē ⁊ d'licias lutū putemꝰ ¶ Jtē eiuſdē

Amico rape quippiā furtū eſt eccl'iam fraudare ſacrilegiū ē· accepiſſe paupibus erogādū·et eſurietibus plurimis illud reſuaē vel cautū vel timendū eſt·aut qd̄ aptiſſimi ſceleris eſt·exinde aliquid ſbtrahere·oīm p̄donū crudelitatem ſuperat· ¶ Jtem eiuſdē·

Socrates ille thebanus homo quondā ditiſſimus cum ad philoſophandum athenas ꝑgeret magnū auri pondus abiecit·neq; putauit ſe poſſe et virtutes et diuicias ſimul

hec hodie ꝓbantur a dn̄o·ut·ʒ·e·de ↄ·di·i·et calix·ita·ſed non in ſupabundantiam ut non habeatur delectus pſonarum·lxxxvi·di·non ſatis·xlvij·di·ſicut·

s ¶ Peccatorum·venalium·q: cerimonialia tollebant tm̄ venialia peccata ſicut hodie aqua benedicta ut ʒ·de con·di·iij·aquam·

t ¶ Crucē·ſuſtinēdo ↄtumelias·

u ¶ Amico· vel cautū·cū ideo ſit quia expectatur·maior neceſſitas·

x ¶ Timidum·ſ ideo facit quia timet ne ſibi d'ficiat

Socrates· diuitias·nam vere pſ̄antes pecuniam ↄtemnūt·ff·de vacac̄·mu·neq; honoribꝰ·§·ulti·

z ¶ Aliena·id eſt res eccl'ie·

a ¶ Plenus· id ē p̄latus plenus diuicijs·

b ¶ Nō iheroſolimis·quaſi diceret non eſſe p̄latum ſed oꝑa p̄lati facere laudabile eſt·xxij·q·v·cauete·

Epe ſit·obſiſtat·de facto nō de iure·s·e·longinquitate

b ¶ Epiſcopi ʒ·xvi·q·iij·ſi eps·et·c·clerici·

e ¶ Largitate·ſ quomō ē largitas ſi d': p̄caria cū de p̄caria certa penſio ſtatuatur·x·q·ij·p̄carie·ſꝫn·nō eſt p̄caria·ſed donatio g̃tuita quo ad uſu fructū·et ideo dicit q̄ inter ueniet ſcriptura·ne poſſit allegare p̄ſcripcōnem tam ꝑ quātūcūq; tp̄s poſſideret nūquā p̄ſcribēt·ut· xvi·q·iij·clerici·fructuarius enim nō p̄t p̄ſcribē· inſti·ꝑ q̄s pſonas no·ac·§·fructuarius· nec ille qui alieno nomine poſſidet·ut extra de p̄ſcripc̄·ſi diligenti·C·de p̄ſcp̄·xxx·an·male·

f ¶ Sub precarie id eſt ſic̄ ſolet fieri in p̄caria nō enī eſt h̄ ↄtractꝰ p̄caria·ſed donacō uſufructus·

g ¶ Laborare·id eſt colere·

h ¶ Priuare·ar· clericū poſſe remoueri ab eccl'ia

ſi negligit agro vel alias vtilitate eccleſie ſic·ff·de petic·herediter·ei qui partes·§·cum predia·et·C·locati·l·iij·nam ꝓpter negligentiam aliquis deponitur·ut·lxxxi·di·dictū

Si epūs·hic habes ꝙ de ſeculari ecclia pt fieri ab epo monaſteriū ut extra de ec·edifi·ad audientiam·ſed econuerſo non poteſt ut ·xix·q·iij·que ſemel·extra de reli·do·inter quatuor·niſi fiat autoritate ꝑpe ut ext de cē· cū venerabilis in pte decisa·ut ex ne cleri·vel mo·e·relatū·vel niſi alias non poſſit locus reformari niſi per canonicos ſeculares ut ext in eadē decre·inter quatuor·

d ¶ Detrimētū·ſi eni ledēt ꝗuit ec cleſiā poſſz ꝛuocari·ut·s·e·apoſtolicos·in fi·ꝗ·c·ꝑx·

e ¶ Conſenſū·ꝗro de quoꝝ cleri coꝝ cōſenſu h̄ intelligas an de clericis ep̄alis ecc̄ie vel de clericis ꝑrochie illius·Rn·de clericis cathedralis ecc̄ie·nam ōſenſus clericoꝝ ecc̄ie cathedralis requiritur circa ordinez clericoꝝ ⁊ diſpoſicōnez rerū ecc̄iaſticaꝝ ut·xxiiij·di·epſ·s·lxv ij·di·reliq·s·e·alienacōnes·lau·tn̄ et·h·intelligunt etiā requirendū cōſenſū clericoꝝ ꝑrochialis ecc̄ie·nā iſti ſine culpa nō debēt ꝑuari ſuis ſtipendijs·xvi·q·vij·inuentū·videtur tn̄ ſufficē ſi epus eis ꝓuidet necc̄ria vel ibi vel alibi ut ex de eccleſijs edific·ad audientiā·ij·et ſic vid ꝙ eis inuitis poſſit h̄ facē·ar·extra de ex·ꝑla·ſicut vnire·

Bone rei·quiquageſimā·ſed nūquid epus pt dare cētēſimā vel quinq̄geſimā ſine ōſenſu canonicoꝝ·vid ꝙ ſic extra de hijs que fi·a p̄·ſine ōſen·c·paſtoralis·etiam nō obſtante iuramento de nō alienādis rebꝰ ecc̄ie·extra d̄ eccle·edi·tua·nemo eni pt accuſare epm ꝙ dei templū edificauit·ut·s·e·auruz·Item q: ſufficē ſemel a iure eſſe cōceſſuz vn̄ nō ē neceſſe requirē no-

poſſidere nos ſuffarcinati auro xp̄m pauperem ſequimi·⁊ ſub ꝑtextu elimoſine priſtinis opibus incubantes quomō poſſumus aliena fideliter diſtribuere qui nr̄a timide reſeruamꝰ·plenus venter facile de ieiunijs diſputat·Nō iherosolimis fuiſſe ſ; iherosolimis bn̄ vixiſſe laudandū eſt·

¶ Itē largitate etiā epi ſtipendiū de rebꝰ ecc̄ie clericis dare licz·cuius ꝓfeſſio ſub precarie noīe fieri debet·¶ Vnde in·vij·alias nono concilio toletano legit·

Qui beneficium ab ecc̄ia accepit eius ꝓfeſſionem noīe ꝑcarie faciat

Sepe fit ut ꝓpri etati originis obſiſtat lōginq̄tas tpis·q̄ ꝓpter ꝓuidentes decernimus·ut ſi quis clericoꝝ·ſtipēdiū de rebꝰ ecc̄ie cuiuſcunq; epi ꝑcepit largitate ſub ꝑcarie noīe debeat ꝓfeſſionē ſcribē·ne ꝑ retētionem diuturnā ꝑiudiciū afferat ecc̄ie·⁊ quē cūq; in vſu ꝑcepit debz vtiliter laborare·tu nec res diuini iuris videantur aliqua occaſione negligi·et ſubſidiū ab ecc̄ia cui deſeruiūt ꝑcipe poſſint clerici·Nā ſi quis eorū contemſerit facere·ip̄e ſe ſtipendio ſuo videtur ꝑuare·¶ Religionis quoq; intuitu ea in quibꝰ ecc̄ia detrimētū non patitur monaſterijs tradi pn̄t·¶ Vnde in toletano ōcilio legitur·

Nō licet religiōis intuitu res ecc̄ie alienare·

Si epſ vnam de parrochianis ecc̄ijs ſuis monaſteriū dedicare voluēit ut in ea monachoꝝ regulariter ōgregacio viuat·hoc de ōſenſu ōcilij ſui habeat licentiā faciēdi·q̄ etiā ſi de rebꝰ ecc̄ie ꝑ eorū ſubſtantia aliquid qd̄ detrimentū ecc̄ie nō exhibeat eidez loco donauerit ſit ſtabile·Rei enim bene ſtatuēde ſcm̄ ōciliū dat conſenſuz·

¶ Itē ex eodē·

Epſ d̄ rebꝰ ſue ecc̄ie mōſterio qd̄ ditaē itendit nō vltra quinquageſimā largiri dz partez

Bone rei dare ōſultū·et pn̄tis habetur vite ſubſidiū·et etne remuneracōnis expectaē cernitur ꝑmiū·Quiſquis itaq; epoꝝ in perrochia ſua monaſteriū ōſtruere forte voluerit·et hoc ex rebus ecc̄ie cui ꝑſidet ditare decreuēit·nō amplius ibidē ꝙ quinq̄geſimā ptē dare de-

uium ōſenſum·ff·de ōdi·inſti·que ſub ōdicōne·§·ulti·ſed contra·extra de donac·paſtoralis·extra de hijs q̄ fi·a p̄·cū vos·tu dicas ꝙ licz a iure ꝑmittatur ei talis donacō·tn̄ faciet eādem de ōſenſu clericoꝝ ut·s·e·c·ꝑx·s·e·apl̄icos·vehementer tn̄ obuiat illa decr·paſtoralis·niſi vis fiat lr̄e·vnde dic illis·decr·ſtandū eſſe·ſed quid ſi epſ plures donacōnes fecit ita ꝙ oīēs ſimul excedant quinquageſimam·an dices ultimā reuocari vel oīēs·videt ꝙ tn̄ ultima q: illa ſola viciosa fuit ut·s·e·ſi quo s·et·xvij·q·iiij·queſti·ecōtra vid ꝙ de qualibet donatōne eſt detrahēdū·ut·C·de inoffic·do·ſi to tas·ff·ad·l·fal·penales·§·annua·h̄ qd̄ ſoluitur extra de donac·apl̄ice·iohes quid iuris ſit de h̄ in qōnibꝰ notau·h·

¶ Cenſus ꝓpter h̄ vbū cēſꝰ·dixit lau·⁊ h·ꝙ de cenſu poſſet epus dare ptē ſed non de poſſeſſionibus eccleſie·alias reuocaret·vel eo viuo vel poſt mortem ſuaz·ut·xvi·q·iij·ſi ſacerdotes·ſed h̄ falſū ē·q: decr·dicit ec de poſſeſſioibꝰ·ex d̄ dona·apoſtolice·

Religioſam·ortū·§·qui dat domū v̄l aliā rem non vid dediſſe ea que ſunt annexa ei niſi expreſſa fuerint·ſic·lxiij·di·ego lodoicos·ar·cōtra·ff·ſi fuitus·ven·teſtatrix·ff·de act·em·creditor·in fi·

Qūo·iij·

Nunc queritur·habeas pro ſumma qōnis qd̄ dicitur in capitulo p̄mo·

Placuit·habentes·ergo ꝓpter paupertatem nec impedit nec excuſatur qs a ꝑlatura·ſecꝰ ē i tutore ut inſti·de excuſa·tu·§·ſed ⁊ ꝓpter pauptatē·

¶ Suo·h̄ ſpēale eſt in ecc̄ia ꝙ licz ſacerdos nomine ſuo aliquid emat de pecunia eccleſie ꝙ res illa ſtatim facta eſt eccleſie·aliud i rebꝰ ꝑuatoꝝ·ut·C·de rei ven·ſi ut ꝓponis·et de hoc notau·s·e·q·ij·apoſtolicos·idē qd̄ h̄ di habes extra de

debit·ut hac tempamenti·equitate ſuata etiā cui tribuit ōpetēs ſubſidiū ōferat·et cui tollit dāna grauia nō infligat·Ad ecc̄iā vero q̄ monaſticis nō informabit regulis ā quaz ꝓ ſuis magnificare voluēit ſepulturiſ·nō amplius ꝙ centeſimā ptē cenſus ecc̄ie cui ꝑſidet ibidē ōferre licebit·ea tn̄ cautela ſuata ut vnā tm̄mō q̄ placuēit ex hijs duabꝰ remūeracōꝫ aſſumat·¶ Itē gg·

Iure ꝓpetatis res ecc̄ie mōſterijs tradere licet·

Religioſam vitā eligētibꝰ cōgrua nos oportz ōſideracōne ꝓſpicere·nec cuiuſq̄ neccitatis occaſio aut deſides faciat aut robur qd̄ abſit ōuſacōis īfringat·Ideo tibi auctoritate pn̄ti ꝑcipimꝰ q̄tinus domū poſitaz in hac urbe regione q̄rta iuxta locū q̄ appellatur gallinas albas vel ortuz iuris ſcē rōne ecc̄ie cui auctore deo ꝑſidemus·in qua cāpana quōdaz uxor patricij maſiſſe dinoſcitur ſimul ⁊ ortū atq; hoſpicia q̄ intra eandē domū ianua clauſit eidē debeas tradē ꝓprietatis iure ꝑcul dubio poſſidendā·in qua domo monaſteriū ubi cū ōgregacōe ſua habitare poſſit xp̄o adiuuāte cōſtruē·et tam ip̄a ꝙ q̄ in eis loco honoreq; ſucceſſerit·ꝑdictā domū ⁊ ortū cum oībꝰ ad ſe ꝑtinētibꝰ ſicut diximꝰ quieto et inōcuſſo iure a nobis pietatis ōſideracione conceſſa valeat poſſidere·¶ Ecce oſtenſum eſt quō res eccleſie ſine culpa dari poſſint et conſtare hijs quibꝰ date fuerint·

Q III

Nunc queritur ſi ante tempus ſue ordinationis nichil habere videbantur quid de hijs fieri debeat que poſt ordinationem ſuam inueni ſſe noſcuntur·¶ De hijs ita ſtatutum eſt in concilio carthaginenſi tercio·

De hijs qui p̄mū nichil hn̄tes tpe ſue adminiſtracōis aliq̄d acquirunt

Placuit ut epi vel ꝑſbri vel diaconi vel quicūq; clerici qui nichil habētes ordinātur ⁊ tpe epiſcopatus vel clericatus ſui agros vel q̄cūq; ꝑdia noīe ſuo ōparāt tanq̄ rerum dn̄icaꝝ inuaſores crimine teneantur·niſi ammoniti ecc̄ie eadez ōtulerint·ſi autem ipſis ꝓprie aliquid

pecul. ele. c. i. et. c. iii. iureiur. et. c. ii. quis vero autẽ pñ. matur de rebꝰ eccleſie vel de rebus ſuis ꝯpaiſſe dr̃. s. e. q. i. ſint manifeſte

a ¶ Cognacõis. vſqꝫ ad quartũ gradũ. C. de epĩs et clericis. autẽ. licẽ tiam vel vſqꝫ ad ſeptimam defertur ſucceſſio. ar. ꝯtra xxxv. q. ij. c. i.

Quicũqꝫ vendicabit. id eſt defendet qñ eccleſia inuenitur in poſſeſſione. ſed ſi heredes eſſent in poſſeſſione oporteret eccleſiam probare de iure ſuo. ut. ĩ. e. q. v. c. i. in fi. ſic notaui. s. e. q. i. ſint manifeſte. vel intellige ꝙ h̃ dicit cũ non haberet ſacerdos heredes. in autẽ. de ec. titulis. §. ſi ꝗs autẽ epũs. coll. ul. et. ĩ. q. v. c. ul.

Pontifices. itẽ in alijs

b ¶ Ab extraneis ſi aliqͩ datur tm̃ epõ illud nõ tenetur diuidere cum ecc̃ia. ſed ſꝫ aliqͩ detur ecc̃ie illud ẽ diuidendũ cũ epõ et diſtingue an a ꝓpinquo vel extraneo ſit relictum epiſcopo ut habes diſtinctũ extra ð teſta. requiſiſti. ſi autẽ ſimplici canonico aliqͩ eſt relictũ illð non tenetur diuidere cũ ecc̃ia ſp̃ enĩ ꝓſumitur ꝙ id ꝙ datũ ẽ ꝓlato ſit ĩtuitu eccleſie datũ. et ẽ ſile. ff. de an. le. l. annuã. ff. de rebꝰ dubijs ciuibꝰ. h̃ tñ ſcias ꝙ aliud ẽ dicere relinquo h̃ canonicis iſtis et aliud relinquo h̃ ecc̃ie iſti. in p̃ori caſu relictũ intelligo eis et nõ ecc̃ie. in ſcðo caſu ecc̃ie et ad vſuꝫ eorꝝ. ſꝫ ſit ar. ꝯtra. ff. de re. du. ciuibꝰ.

e ¶ Habꝫ quo ad vſum.

f ¶ Habeat. ad ꝓprietatem.

g ¶ Non poterit. tñ ſi eſt heres inſtituta et rogata reſtituẽ alteri hereditatẽ illã p̃t detrahere quartã ut inſtitu. de fideicõ. hered. §. ſed quia ſed ſi ecc̃ie legetur aliquid ut illð ecc̃ie reſtituat de hoc dubitare conſueuit an tũc poſſet ptem de tali legato retinere. ut notatur. C. ꝯmũa. de leg. l. i. Rñ. i.

Epiſcopus irreuocabile. cum de ꝯſenſu canonicoꝝ h̃ facit alias ſucceſſor illud

liberalitate alicuius vel ſucceſſione ꝯgnacõis euenerit. Faciant inde qð eorum ꝓpoſito ꝯgruerit. Qð ſi a ſuo ꝓpoſito retrorſuꝫ exorbitauerit. honore eccl̃iaſtico indigni tanquaꝫ reprobi iudicentur. ¶ Itẽ ex ꝯci. tol. xi. De miniſtris qui nullius ecc̃ie occaſione ſꝫ ſui vtilitate aliquid acquirunt.

Quicũqꝫ de ſacerdotibus vel miſtris ꝑ ſua vtilitate atqꝫ amicicia quocũqꝫ modo aut ꝑ ſcripture ſeriem aliquid meruerit ab aliquo p̃cipe. in rebus ecc̃ie nõ poterit numerari. ſꝫ qð exinde voluerint facere ipoꝝ volũtatis arbitrio ſubiacebit. Qð ſi hoc poſt eorũ mortem inordinatũ fortaſſe remãſerit. ecc̃ia cui p̃fuit vel miniſter extitit h̃ ſibi in ꝑpetuũ vendicabit. ¶ Ecce ꝙ illa q̃ nõ ex officio ecc̃iaſtico ſꝫ ex aliq̃ preſtacõne ſue vtilitatis lucratus ẽ p̃t dare quibus voluerit. Sꝫ q̃ritur de hijs q̃ ſibi ꝯmũiter cum ecc̃ia vel ſeq̃ſtratim ꝓ remedio aĩe offerũtur. vel de tercia pte quã de rebus parrochialiũ ecc̃iaꝝ ſibi debitaꝫ accipit. ſi ea poterit dimittẽ quibꝰ voluerit. ¶ De hijs ita diffinitur in ꝯci. agathenſi. De pontificibꝰ q̃bus vel cũ ecc̃ia vel ſeq̃ſtrati ãq̃d ab extraneis dimittit̃.

Pontifices quibꝰ ĩ ſummo ſacerdotio conſtitutis ab extraneis aliquid ã cum ecc̃ia ã ſeq̃ſtratim dimittitur aut donatur. qꝛ hoc ille q̃ donat ꝑ redẽpcõne aĩe ſue nõ pro comodo ſacerdotãs ꝓbat̃ offerre. non q̃ſi ſuũ ꝓpriũ ſꝫ quaſi dimiſſum ecc̃ie inter facultates ecc̃ie ꝯputabunt. qꝛ iuſtum eſt ut ſicut ſacerdos hꝫ qð eccleſie dimiſſuꝫ ẽ ita ⁊ eccleſia habeat qð relinq̃tur ſacerdoti. Sane quicquid ꝑ ſidei ꝯmiſſum ã ſacerdoti aut eccleſie fortaſſe dimittit̃ cuicũqꝫ alij poſtmodũ ꝓfuturum. id inter facultates ſuas ecc̃ia cõputaẽ aut retinẽ nõ poterit. ¶ Itẽ ex ꝯci. tolletano. Epiſcopus terciam partem ſibi debitam eccleſie relinquere poteſt.

Epiſcopus ſi terciã ptem quã de rebus parochialium eccleſiaruꝫ ſibi debitam nouit eccleſie cuius res eſſe patebit. ã alteri ecc̃ie conferre decreuerit licitũ maneat et irreuocabile robur eiꝰ ſẽtẽtiã ferat. Q IIII

poſſet reuocare. ut. xvi. q. i. poſſeſſiones. et eſt hic ar. ꝙ ſi epũs impꝓpter aliquid dedit eccleſie intelligitur illud ꝓpetuo dediſſe ut. xvi. q. i. qñ quicquid ar. ꝯtra. xvi. q. i. poſſeſſiones. et dixi. x. q. ij. hoc ius. in fi.

Quod autẽ ſi de vtriuſqꝫ p̃cio empta eſt res ꝓ rata p̃cij diuidenda eſt inter eccleſiaꝫ et heredes p̃lati ut. ĩ. e. c. i. v. hij vero. Johannes. Qð. iiij.

Quod autẽ queritur ſi de ſuis et eccleſie rebus aliq̃ acq̃ſiſſe noſcuntur cui ꝑueniant. ita diffinitur in eodem ꝯcilio. De hijs qui de ſuis et eccleſie rebus aliqua acquiſiſſe noſcuntur

Sacerdotes vel quilibet quibꝰ eccl̃iaſticaꝝ reꝝ cura ꝯmiſſa ẽ quecũqꝫ adminiſtracõis ſue tpe emerint. ſi de rebus ꝓprijs vel vile vel carũ habuerint. ad ecc̃ie nomẽ cui preſunt cartaꝝ ꝯficẽ inſtrumenta ꝓcurẽt nõ enĩ iuſtũ ẽ ut ecc̃ia q̃ ſuſcepit extraneũ efficiat in alieno diuitẽ. et ĩ ſuo retineat fraudatorẽ. Hij vero qui ſuaꝝ reꝝ noſcuntur hr̃e ꝯpẽdiũ ex oĩ re quaꝫ poſt ordinacõis ſue diem viſi ſunt ꝯquiſiſſe ſiue nulla ſiue aliqua ſint inſtrumenta ꝯfecta conpenſacõne tam ſui iuris ꝙ̃ ecc̃iaſticaruꝫ reꝝ habita. ſi ſe vtriuſqꝫ rei quãtitas exequauerit inter ecc̃iam et decedẽtis heredes equo iure conquiſitio ptinebit. ¶ Si quis vero ꝑ ꝯpẽdio ſuaꝝ reꝝ ecc̃ie rebus detrimẽtũ intulerit. vel ſi occaſione reꝝ ecc̃iaſticaꝝ in rebus ꝓprijs detrimẽtũ paſſꝰ fuerit. viciſſim qui lucrũ ſentiunt detrimẽtũ patiẽtibꝰ reſartiẽt. ¶ Vñ in ꝯci. bracharẽſi legit̃. Reſartient detrimẽta ſacerdoti vel ecc̃ie q̃ alterius occaſione dãnum ſenſerit

Quicũqꝫ ſub hoc neglectu res diuinas laborare diſtulerit. ſpeciali placito diſtringẽdus eſt. ut ſi de rebus ſeu augmentis eccleſie queſtum laboribus ſuis ꝓprie auxit. et ex hoc eccleſiaſticis rebus ã neglectũ laboris exhibuit ã minoracõnem vel ꝑdicõnem induxit. quicquid ĩ rebus ecc̃ie minuit ille reſtituat ex cuius rebus atqꝫ ſuffragijs ſuos ꝯficꝰ fuerit ã pſiaſſe labores. Qð ſi aliquid pro vtilitatibus ecc̃ie ã ſubſtãtie expẽdit aut diſpẽdij vel ꝑdicõis quippiã ꝑtulerit. ſi hoc ꝯprobare potuerit totũ illi a rebus ecc̃ie eiuſdẽ reformabitur ꝑ cuius vtilitate id expẽdiſſe ꝓbat̃. ¶ Si vero de rebus ecc̃ie tm̃mõ aliq̃ acquiſiſſe noſcũtur et ad nomẽ ecc̃ie inſtrumenta debẽt ꝯponẽ. nec aliquibꝰ poterũt illa donare. ¶ Vñ in ꝯci. agath. legit̃. De hijs q̃ ſacerdos emit ad ecc̃ie nomẽ ſcpturã faciat

Sacerdotes. ꝓcurent ut ſciatur quantum hꝫ de rebꝰ ecc̃ie ⁊ quantũ de ꝓprijs rebꝰ.

l ¶ Alieno. id eſt in rebꝰ ꝓprijs ipſius ſacerdotis que ſunt aliene ecc̃ie vel ꝓprie intelligas pom.

m ¶ Et in ſuo. id ẽ rebꝰ ecc̃ie.

n ¶ Compenſacõne. id eſt ꝯputacõne vel ꝯpacõe vel collacõne hoc vult dicẽ ꝙ computabit quãtũ de ſuis rebꝰ et quantũ ð rebꝰ ecc̃ie ð derit ꝓ re empta ut ſm̃ hoc diuidatur inter ecc̃iaꝫ et hẽdes defuncti. ſꝫ pone poſtquã adeptus eſt eccleſiã nullus ſũptus voluit facẽ ð p̃imonio ꝓprio. ſꝫ quicquid emit emit ð p̃imonio proprio tm̃. ſꝫ ſolis reddit̃ibꝰ ecc̃ie fuit vſus vid̃r ꝙ ꝯputãdi ſiit illi ſũptus q̃s facẽ ꝯſueuit vel q̃s facturus fuiſſet ð ꝓprio p̃imonio ac ſi nõ haberet eccleſiã ut. ff. de pet. hered. ſed et ſi. §. adeo autẽ. ĩ fi. ⁊ ſic ꝓprie ponitur h̃ vbũ ꝯpẽſacõne. Itẽ non debuit negligere lucrũ ecc̃ie ꝓpter lucrũ ſuũ ut. ĩ. c. px. vel intellige ꝙ h̃ dr̃ qñ dubiũ ẽ an de rebꝰ ecc̃ie an de ſuo p̃imonio emerit. nam tunc diuidi debent ſcðm quãtitateꝫ ſui p̃imonij et rerũ eccleſie

o ¶ Cõquiſicõ. id ẽ ꝯquiſitũ. ſic. C. ꝯmũi diuidun. ad officiũ. ff. de vſufructu. ſed et ſi q̃s. §. interdũ.

Quicunqꝫ. neglectu. id ẽ quia negligit res ecc̃ie augẽdo ſuas

q ¶ Laborare. id ẽ colere.

r ¶ Proprie. id ẽ in rebꝰ ꝓprijs locupletatus eſt.

a ℂ Aut negelctū
hic habes ꝙ ſi p̄-
latus aliquid ne-
glexit acquirere
eccleſie ſue cum
poſſit et maluit ſi
bi acquirē ꝙ hoc
imputatur ei et ꝺ
hoc tenetur admi/
ſtar tutoris·ut·C
de arbi··tu·quic-
quid·nec eī̄ debꝫ
vtilitatē ſuaꝫ ꝓpo
nē vtilitati eccle-
ſie ſicut nec tutoꝛ
ſuā vtilitatē vtili/
tati pupilli·ff·de
admi· tu·tutoꝛ·§
·i·ff·cōmodati · ſi
ut certo·§·ꝯmo-
datū·in fi·et·vij·
·q·i·p̄ntiuꝫ·et·c·
placuit·
b ℂ Pro cuiuſ· ſic
extra de ꝓcur̄·cū
ꝑ cā· Nō·v·

Eſtamen
ta·nec a
liquid da
re nec teſtimoniū
ꝯdere licet de re/
bus eccleſie·ſi tn̄
ꝯſuetudo habꝫ p̄t
mobilia aliqua da
re ut ext̄ ꝺ teſta·
ad h̄·et·c·quia·

Ulli dubiū·
ut ſi h̄·ideo
epo incumbit ꝓ-
bacōnis onus qꝛ
illa erat inpoſſeſ-
ſione ut dixi·s·e·
·q·i·fine maifeſte

Obitum·inter
ē·idē ut ·ſ·
heres vniuerſa re
ſtituat ·ut· xvij·
·q·vi·ſi epm̄ ꝛ·s
·e·q·ij·epus·

Uia iohēs·
qm̄ ſupmā·
nota ꝙ lꝫ ſit ma-
gnus fauoꝛ ulti-
me voluntatis tn̄
potius ſequitur h̄
voluntatem viuē-
tis quam moꝛien-
tis· Itē ar·ꝙ lꝫ ā
qua voluntas non
valet tanꝙ teſta
mētum valet tn̄
tanquam ſimplex
donatio · qꝺ ē ꝯt̄
leges·ff· de iure
cod·l·i· ſed vidꝛ
ꝙ poſt moꝛtē hu
ius epi non poſſit
rata haberi dona-
tio facta ab ipſo ·
qꝛ opoꝛtet ꝙ eo
tpe rata habeat̄
quo p̄t donatio fi-
eri ut·ff·ꝺ acqui
·hē·ſi qs alicui ·
·ff·de bon̄·poſ·l·
·iij·§·acquirere·
et·l·ul· h̄ ſecus ē
qꝛ nec moꝛs nec
furoꝛ nec petētis

Preſbr cum dyoceſim tenet de
hijs que emerit ad eccīe nomē
ſcripturaꝫ faciat·ā ab eius quaꝫ te-
net eccīe oꝛdiacōe diſcedat· D V

Eſtamēta vero non licet e
is conficere niſi de proprijs
rebus ℂ Unde gregorius·
ſcribit lucidio epo·

quō de reb9 eccīe lꝫ ſacdotib9 teſtāi

Nulli dubiū eſt ꝙ ſicut ſacerdo
tibus res in ep̄atu acquiſitas
nulla eſt alienādi licentia·ita de hijs
quas antea habuerīt quicq̄d iudica
re voluerint non vetētur· Itaqꝫ fra-
ternitatē tuā tēpe quo ad nos fuit
ꝯqueſtaꝫ eſſe recolimus ꝙ quedam
mobilia q̄ cōſtantius deceſſoꝛ vr̄ lu
minoſe ancille dei ꝛ fratrib9 ſuis te-
ſtamēti ſerie legati titlo dereliquit
iam ep̄s acquiſiſſꝫ· decreuiſſeqꝫ nos
ut ſi hoc ꝯſtat nullum ex hijs eccl̄ia
vr̄a p̄uidiciuꝫ pateretur·qꝺ et vos
opoꝛtꝫ recolere ꝛ moleſtiā aliꝙ p̄di
cte ancille dei non facē nec ei ſine co
gnicōne de hijs que poſſidet quicꝙ
auferre· ℂ Idē· ℂ De eodem·

Obitū theodoꝛi epi dilectōem
tuā iam credimus ꝯgnouiſſe·
ſꝫ qꝛ teſtamentū dicitur ꝯdidiſſe ſb
tiliter te ne quid de reb9 eccīe ꝯſum
pſiſſꝫ opoꝛtet inquirē·et ſiquideꝫ eū
exinde aliquid incōgruum minuiſſe
didiceris·ita age ut res ab eo cui9
intereſt modis oīb9 reparentur·
ℂ Itē g̃g·mariano epo rauennati·
Que mōſterijs ab epo ꝯferūtur re-

Uia iohēs uocari non debent
quondaꝫ deceſſoꝛ tuus ſepius
a nobis expetijt ut ea q̄ in monaſte-
rio illi ꝯtulerat qꝺ iuxta eccīam ſci
appollinaris ipē ꝯſtruxerat nr̄a au-
ctoꝛitate debuiſſemus firmare·et h̄
facturos nos eſſe ꝑmiſimus·frater-
nitatē tuā ncērio p̄uidimus ad hoꝛ-
tandā·ut nichil de hijs q̄ illic contu
lit atꝫ ꝯſtituit aliquo mō patiatur
imminui·ſꝫ oīa firma ſtudeat ſta
bilitate ſuare· Huius igit̄ mōſterij
et collectaꝝ illic reꝝ qꝛ in teſtamē
to qꝺ ꝯdidit feciſſe noſcit̄ mentionē
ſciendum vobis eſt non nos ideo ea
ꝯfirmaſſe·qm̄ eius ſupremam ſequi
mur volūtatē·ſꝫ qꝛ hoc ei ſicut dixi-
mus viuēti ꝑmiſimus·hec ita oīa
ſic ſollicite fraternitas vr̄a implere
feſtinet· q̄tinus ꝛ q̄ ſupſcripto mo-
naſterio ꝯſtituit et a nobis ſūt ꝯfir-
mata ſuentur·et illa q̄ in dāno dari
vel fieri p teſtamentū ſue decreuerit
eccīe nulla ꝓhibēte lege obtineant
firmitatem ℂ Itē ex·ꝯci·yſpalēſi·

Que ante ſuā oꝛdinationeꝫ vel poſt
hereditariaꝫ ſucceſſiōꝫ acq̄ſiuit ep̄s
cui vult ꝺliquat

Ixū ab hinc
et ꝑpetuo ꝑmanſurū eſſe decre
uimus ut ep̄s res ſui iuris quas an̄
epiſcopatū ā certe in ep̄atu hēdita
ria ſucceſſiōe acq̄ſiuit·ſm̄ auctoꝛita
tē canōicā cui vult ꝯferat·ꝛ q̄cquid
de eis vult faciat· Poſtꝙ aūt ep̄us
factus eſt quaſcūqꝫ res de facultati
bus eccīe ā ſuo ā alterius nōie con-
parauerit decernimus ut nō in ꝓpin
quoꝝ ſuoꝝ ſꝫ eccīe cui p̄eſt iura de-
ueniāt· ℂ De reb9 vero eccīaſticis
teſtari lꝫ epo ſi tantundeꝫ de ꝓprijs
reſtituat ℂ Un̄ i agath·ꝯci·ſtatutū
eſt quō p̄nt eē rata q̄ eccle ꝓpeta

Si ep̄s ꝯdito de teſtō legātur·
teſtamēto aliquid de eccīaſtici
iuris ꝓprietate legauēit·aliter non
valebit niſi tantundeꝫ de ꝓprij iuris
facultate ſuppleuēit· ℂ Sꝫ ſi ep̄us
vel quilibet ex gradu eccīaſtico in-
teſtatus defunctus fuēit·nec aliqui
inuēti fuerint qui iure ꝯgnatōis ei
ſuccedāt·eccīa ſua ei ſuccedat in in
tegrū·nec licebit alicui aliq̄ ex reb9
eius p̄ſumē ℂ Unde in terraconenſi
concilio ſtatutum eſt· Epo ab iteſta
to eccīa ſuccedat ex integro

Sic vbi defunctus fuerit ep̄us
inteſtatus poſt hanc diffinicōnem a
p̄ſbris ei9 ꝛ diacoib9 de reb9 ipſi9
breuis conſcripcō fiat a minimo vſqꝫ
ad maximū id eſt de utēſilib9 ꝛ oīni
ſuppellectili · ita tn̄ ut ſi quis exinde
vel p̄ſumpſiſſe aliquid vel oculte tu-
liſſe fuerit ꝯuictus·ſm̄ furti tenoꝛeꝫ
reſtituat vniūſe· ℂ Itē ex ꝯci· tribu
rienſi ℂ De eodem·

Quicūqꝫ ex g̃du eccīaſtico ſine
teſtō ꝛ ſine ꝯgnacōne deceſſerit· hē-
ditas ei9 ad eccīā vbi ꝺſuiuit euol
uatur·ſilr de ſcimonialib9 aſſignat̄·

Incipit cauſa decimatercia·

D

Yoceſa-
ni cuiuſ-
dā bap-
tiſmalis
eccīe cla
dib9 bel
loꝝ preſ
ſi hoſtili
meto cō
pulſi·do-
micilia ſua tranſtulerunt in aliam
dioceſim·predia tamen antiqua nō

penitentia impe-
dit ratihabitionē
ut·ff·ren· ra·ha·
donoꝝ·

g ℂ Monaſterio
h̄ nōne canō ꝑmit
tit ei legitimā poꝛ
tionē dare mona-
ſterio ad ꝯſtruē-
dum monaſteriū/
ſic ſed nō ad dan/
duꝫ· vel fuit h̄ ul-
tra legitimā poꝛ/
tionē datū·s·e·q
·ij· bone·

Fixū·in ep̄a-
tu·contra in
aut·de ec·titulis·
·§· interdicimus·
coll·ulti·ubi dici-
tur quocūqꝫ mo-
do res aliquas ac
quiſiuit poſt epi-
ſcopatuꝫ niſi iure
ꝯgnacōnis ad eū
ꝑuenerint non p̄t
eas alij relinque-
re ꝙ eccī·ſed illꝺ
non tenet·

Si epiſcopus
legauerit·lꝫ
eī̄ heres teneat̄
redimere rem le-
gatam a defūcto
vel eius dare eſti
macōnē ut inſtitē
de leg·§·nō ſolum
ſecus tn̄ eſt cū le-
gat̄ res eccleſie
ut extra de teſta·
filius·

k ℂ Niſi tantūdē
ut·s·e· q·ij·ſi qs
q̄libet·

Quicunqꝫ·de
uoluat̄ · eccīa eī̄
ē ei ꝓxim9 hereſ·
ut extra de peniſ·
p̄ſbri·cōtrariū tn̄
huic eſt extra de
ſucc̄·ab inſta·c·
·ij·ſed illud fuit
locale vel illud in
telligitur ſm̄ iſtꝺ

m ℂ De ſanctimo
nialibꝫ·ar·eſt hic
ꝓ ſanctimoniali-
bus theutonie qꝺ
poſſint hr̄e ꝓpria
qꝛ et veſtē religi
oſam p̄t quis ha
bere in domo ꝓpa
·xxvij·q·i·de vi-
duis· ad id facit·
·xxvij·q·i·ſi quiſ
rapuerit·tn̄ taliū
monialiū vita cō-
demnatur · xviij ·
·q·ij·ꝑiciōſam·